

*Frants Gundersen, Ulla Haslund, Arnt Even Hustad og
Reid Jone Stene*

Innvandrere og nordmenn som offer og gjerningsmenn

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, august 2000

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4816-7

ISSN 0806-2056

Emnegruppe

03.05 Kriminalitet og rettsvesen

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Sammendrag

Frants Gundersen, Ulla Haslund, Arnt Even Hustad og Reid Jone Stene

Innvandrere og nordmenn som offer og gjerningsmenn

Rapporter 2000/18 • Statistisk sentralbyrå 2000

Ikke-vestlige innvandrere registreres oftere enn andre som voldsofre. Tidligere undersøkelser viser ikke samme endelige overrepresentasjon for denne gruppen. En del av, men på langt nær hele, overhyppigheten kan tilskrives kjønns- og aldersstrukturen til innvandrerbefolkningen. Ikke-vestlige innvandrere utsettes også for en noe annen type vold enn nordmenn, og ulikhetene blir spesielt tydelige når vi fordeler på kjønn.

Nær 1 600 utenlandske statsborgere som ble pågrepet i 1998, var uten fast bopel i Norge. Siden vi ikke vet hvor mange utlendinger som besøkte landet, kan vi ikke si med sikkerhet at denne gruppen var overrepresentert blant de pågrepne. Overrepresentert var imidlertid bosatte i landet med utenlandsk bakgrunn; både innvandrere og de vi kaller andre med innvandrerbakgrunn. For begge grupper var det de med bakgrunn i ikke-vestlige land som var årsak til overrepresentasjonen.

Statistikk over gjerningspersoner viser at det ble registrert 25 gjerningspersoner per 1 000 innbyggere i innvandrerbefolkningen i 1998. Til sammenligning var antallet 16 per 1 000 innbyggere i befolkningen ellers. Det er særlig høy andel gjerningspersoner blant ikke-vestlige innvandrere. Forskjellen blir større når en sammenligner menn. 28 per 1 000 norske menn og 42 per 1 000 menn i innvandrerbefolkningen ble registrert som gjerningspersoner.

Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere som ble tatt for en forbrytelse, fikk stort sett samme type rettslige reaksjoner, men ikke-vestlige innvandrere ble oftere frikjent og møtt med henleggelse. I de yngste aldersgruppene var det en større andel av nordmenn som ble overført til konfliktråd. At befolkningsgruppene ble tatt for ulike typer forbrytelser, gir enkelte store forskjeller i rettslige avgjørelser. Vi finner ulikheter i reaksjonsmåter i Oslo, men enkelte forskjeller er større i resten av landet. Statistikken over rettslige reaksjoner avklarer ikke om forskjellen i innvandrerbakgrunn alene fører til ulik behandling i rettssystemet.

I denne utgaven av rapporten er det gjort enkelte korrigeringer i tekst og figurer i forhold til førsteutgaven som kom i juni 2000. Tabellene er uendret.

Prosjektstøtte: Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet.

Innhold

1. Innledning	9
1.1. Prosjektet "Innvandrere og kriminalitet"	9
1.2. Faglig ramme	9
2. Innvandrere og kriminalstatistikk.....	11
2.1. Definisjon av innvandrerbefolkningen	11
2.2. Statistikk over innvandrere	11
2.3. Kriminalstatistikken	11
3. Innvandrere som ofre	14
3.1. Innledning.....	14
3.2. Lovbruddsgruppe	16
3.3. Alder	17
3.4. Bosted.....	17
3.5. Arena.....	19
3.6. Kjønn	20
3.7. Etnisk bakgrunn til offer og gjerningsperson	21
3.8. Opphopning	24
3.9. Kombinasjon av variabler	25
4. Pågripelser	28
4.1. Pågripelser og pågrepne.....	28
4.2. Uregistrerte utlendinger	28
4.3. Innvandrere.....	29
4.4. Kjønn, alder og bosted.....	30
4.5. Type lovbrudd	32
4.6. Berettigelse av pågripelsen	32
5. Innvandrere som gjerningspersoner	33
5.1. Gjerningsperson	33
5.2. Hovedtrekk	33
5.3. Overveiende menn	34
5.4. Oslo	35
5.5. Type lovbrudd	36
5.6. Høyere faktisk kriminalitet?	37
6. Rettslige avgjørelser	39
6.1. Alle forbrytelser.....	39
6.2. Under og over den kriminelle lavalder	40
6.3. Ulike type forbrytelser	41
6.4. Oslo og resten av landet.....	43
6.5. Rettslige avgjørelser overfor to befolkningsgrupper	45
Referanser	47
Vedlegg: Tabeller.....	49
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter.....	68

Figurregister

---

1. Innledning

- 1.1. Et lovbrudds gang gjennom rettsapparatet 10

---

2. Innvandrere og kriminalstatistikk

- 2.1. Andelen personer og registrerte ofre uten gyldig fødselsnummer før og etter bearbeiding. 1993–1998 12

---

3. Innvandrere som ofre

- 3.1. Ofre, etter kjønn og innvandrerstatus. 1998. Per 1 000 innbyggere 15
- 3.2. Voldsofre blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter aldersgrupper. 1998. Per 1 000 innbyggere..... 17
- 3.3. Voldsofre per 1 000 innbyggere, etter bofylke. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998 18
- 3.4. Voldsofre per 1 000 innbyggere i Oslo, etter bobydel. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998 18
- 3.5. Ukedagens andel av voldsepisodene. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998. Prosent..... 19
- 3.6. Ukedagens andel av voldsepisodene, etter kjønn. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998. Prosent..... 20
- 3.7. Andel av legemsfornærmelser og legemsbeskadigelser med kvinnelig offer som hadde modus kvinne-
mishandling, etter innvandrerbakgrunn. 1997–1998. Prosent..... 21
- 3.8. Andelen av ofrene for vold i perioden 1995–1998 som i samme periode også var registrert som gjernings-
person for voldslovbrudd, etter innvandrerbakgrunn. Prosent 23
- 3.9. Offerandelen blant de som er registrert som gjerningsperson og de som ikke er registrert som gjernings-
person i perioden 1995–1998. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Menn og kvinner. Voldslovbrudd 24
- 3.10. Voldsofre i perioden 1995–1998, etter innvandrer- bakgrunn og hvor mange ganger de er registrert.
Prosent 24
- 3.11. Voldsofre i perioden 1995–1998 som også er registrert som gjerningsperson i et voldslovbrudd, etter inn-
vandrerbakgrunn og hvor mange ganger de er registrert. Prosent 25
- 3.12. Sannsynligheten for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn, alder, innvandrer-
bakgrunn og bosted. Prosent..... 25
- 3.13. Sannsynligheten for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn og alder.
Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Prosent 25
- 3.14. Sannsynligheten for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn, alder og
registrering som gjernings- person. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Prosent..... 26

---

6. Rettslige avgjørelser

- 6.1. Siktete for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslige avgjørelser.
1996-1998. Prosent..... 40
-

Tabellregister

3. Innvandrere som ofre	
3.1. Ofre, etter lovbruddsgruppe og kjønn. 1998	14
3.2. Ofre, etter kjønn og verdensregion. 1998 Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	15
3.3. Ofre, etter lovbruddstype. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998.....	16
3.4. Ofre, etter kjønn, type voldslovbrudd og innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	20
3.5. Voldssaker registrert i 1997 der ofrene har oppgitt landbakgrunn, etter innvandrerbakgrunn til ofrene og politiets avgjørelse. Absolutte tall og prosent.....	22
3.6. Voldssaker registrert i 1997 der ofrene har oppgitt landbakgrunn, etter innvandrerbakgrunn til ofrene og gjerningspersonene. Absolutte tall og prosent.....	22
4. Pågripelser	
4.1. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og prosent.....	29
4.2. Pågrepne bosatte i landet, etter innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	29
4.3. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 1998	30
4.4. Pågrepne bosatt i landet, etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 1998. Per 1 000 innbyggere	30
4.5. Pågrepne i ulike aldersgrupper, etter kjønn og innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	30
4.6. Pågrepne bosatt i Oslo i ulike aldersgrupper, etter kjønn og innvandrerbakgrunn. 1998.....	31
4.7. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn og lovbruddsgruppe. 1998. Absolutte tall og prosent.....	32
5. Innvandrere som gjerningspersoner	
5.1. Gjerningspersoner, etter verdensregion, kjønn og alder. 1998. Per 1 000 innbyggere.....	34
5.2. Gjerningsmenn blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter type lovbrudd. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	35
5.3. Gjerningspersoner bosatt i Oslo, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. 1998. Per 1 000 innbyggere	36
5.4. Gjerningsmenn bosatt i Oslo, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter type lovbrudd. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	36
6. Rettslige avgjørelser	
6.1. Siktede 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall.....	41
6.2. Siktede 15 år og eldre for vinningsforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall	42
6.3. Siktede 15 år og eldre for voldsforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall.....	42
6.4. Siktede 15 år og eldre for narkotikaforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall	44
6.5. Siktede 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo. 1996-1998. Prosent og absolutte tall	44
6.6. Siktede 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter forbrytelsesgrupper og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo. 1996-1998. Prosent	44
Vedlegg	
A1. Registrerte ofre, etter lovbruddsgruppe og landbakgrunn med mer enn 4 000 i innvandrerbefolkningen. 1998. Absolutte tall.....	49
A2. Registrerte ofre, etter lovbruddsgruppe og landbakgrunn med mer enn 4 000 i innvandrerbefolkningen. 1998. Per 1 000 innbyggere	50
A3. Registrerte ofre etter lovbruddstype, innvandrerbakgrunn og kjønn. 1998. Absolutte tall	51
A4. Registrerte ofre, etter lovbruddstype, innvandrerbakgrunn og kjønn. 1998. Per 1 000 innbyggere	52
A5. Sannsynlighet for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995-1998, etter kjønn, alder og innvandrerbakgrunn for befolkningen 1 januar 1998. Sortert etter sannsynlighet.....	53
A6. Sannsynlighet for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995-1998, etter kjønn, alder og innvandrerbakgrunn og hvorvidt de er registrert som gjerningsperson i samme periode. Befolkningen 1 januar 1998. Sortert etter sannsynlighet	54
A7. Pågrepne i 1998, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere	55

A8.	Pågrepne nordmenn og innvandrere, etter landbakgrunn1. 1998. Absolutte tall og per 1 000 bosatte.....	56
A9.	Gjerningspersoner etter verdensregion, kjønn og alder. Absolutte tall. 1998	57
A10.	Gjerningspersoner bosatt i Oslo, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. 1998. Absolutte tall	58
A11.	Gjerningsmenn bosatt i Oslo, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter alder og type lovbrudd. 1998. Per 1 000 innbyggere	59
A12.	Siktede for forbrytelser, etter innvandrerbakgrunn, alder og rettslige avgjørelser. 1996-1998. Prosent	61
A13.	Siktede for forbrytelser, etter innvandrerbakgrunn, alder og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Antall.....	62
A14.	Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent.....	63
A15.	Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Antall	64
A16.	Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo.1996-1998. Prosent	65
A17.	Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo.1996-1998. Antall	66
A18.	Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og prosentdifferanse	67

---

1. Innledning

1.1. Prosjektet "Innvandrere og kriminalitet"

Denne rapporten er en oppsummering av et prosjekt som Statistisk sentralbyrå har gjennomført med finansiell støtte av Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Kapittel 3, 4 og 5 bygger på materiale som er publisert i løpet av prosjektet.¹ De øvrige delene av rapporten er ikke blitt publisert tidligere.

Målet med prosjektet har vært todelt. Statistisk sentralbyrå har tilrettelagt og kvalitetssikret data innen kriminalstatistikken, slik at det i fremtiden skal være lettere å produsere statistikk på temaet innvandrere og kriminalitet. Samtidig har Statistisk sentralbyrå foretatt en i hovedsak deskriptiv analyse av dataene, med sikte på å beskrive innvandreres stilling som ofre og som gjerningspersoner for kriminalitet. Denne rapporten oppsummerer den siste delen, mens tilretteleggingen av data er dokumentert i to notater (Gundersen 1999 og Gundersen og Hustad 2000).

Datagrunnlaget er hentet fra de registrene som Statistisk sentralbyrå allerede har tilgang på, med utgangspunkt i politiregistrert kriminalitet. Dette materialet er oppgradert til å omfatte innvandrersstatus til alle personer i registrene, og deler av rapporten vil kunne videreføres i den løpende statistikken.

Analysen er i hovedsak deskriptiv, men dataene er tilrettelagt slik at de også er egnet for mer inngående analyser. På et senere tidspunkt kan man relativt enkelt ta utgangspunkt i materialet som er etablert gjennom dette prosjektet, til bruk i nye analyseprosjekter.

Prosjektet har tatt for seg fire avgrensede områder av kriminalstatistikken:

- Ofre
- Pågrepne personer
- Gjerningspersoner ved ferdig etterforsket lovbrudd

- Rettskraftig avgjørelse mot antatte gjerningspersoner

Gjennomgangen av de ulike områdene har vært utført som selvstendige prosjekter, blant annet med egen publisering av resultater. Frants Gundersen har skrevet kapittel 3 om ofre, Ulla Haslund kapittel 4 om pågripelser, Arnt Even Hustad kapittel 5 om gjerningspersoner og Reid J. Stene kapittel 6 om rettskraftige avgjørelser. Gjennomføringen av arbeidet har også skjedd på ulike tidspunkt. De fire områdene har også til dels ulike datakilder og ulik telleenhet, og må i denne rapporten ses på som selvstendige enheter.

I tillegg til å beskrive de enkelte delene av kriminalstatistikken hadde prosjektet opprinnelig som formål å rette fokus på selve prosessen/saksgangen, gjennom systemet, både for offer og for antatt gjerningsperson. I kapitlene 3 og 6 presenteres statistikk som, i større grad enn tidligere kriminalstatistikk, følger ofre og gjerningspersoner gjennom deler av rettssystemet. En mer omfattende statistikk og analyse med hensyn til saksgangen har imidlertid ikke vært mulig å utvikle innenfor rammene av prosjektet og på grunn av endringer i personalet.

1.2. Faglig ramme

På 1990-tallet har det i perioder vært mye medie-fokusering på innvandrere og kriminalitet. Spesielt har innvandrerungdom blitt fremstilt som mer kriminelle enn norsk ungdom. Statistisk sentralbyrå får til stadighet spørsmål om statistikk over innvandreres kriminalitet. Det synes åpenbart å være behov for mer kunnskap på dette området. I prosjektet har vi ønsket å bidra til dette, slik at nye problemstillinger kan erstatte en del av de gamle.

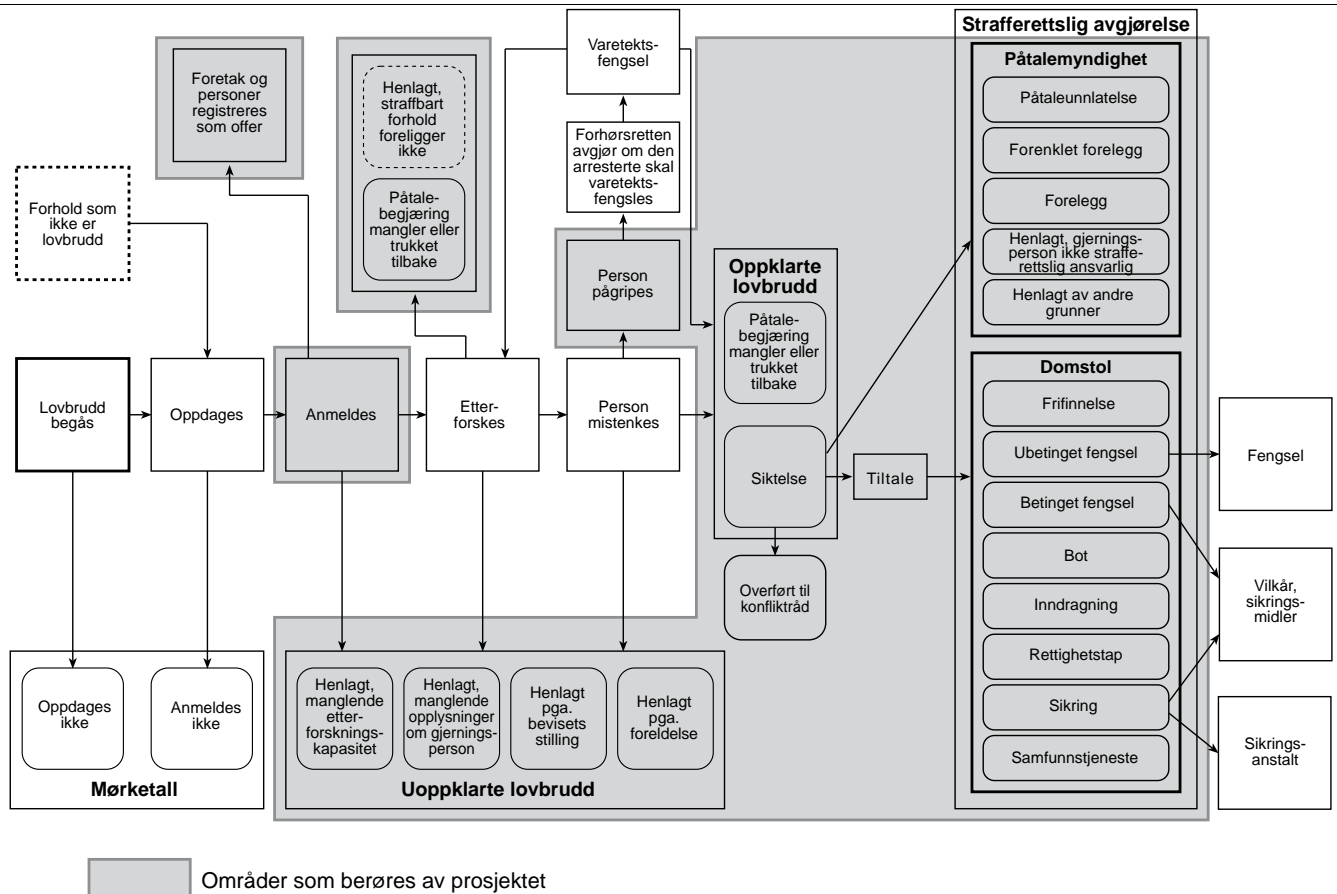
Svært enkelt sagt, består kriminalitetsbildet av gjerningspersoner og ofre. Samtidig preges bildet av andre aktører, i særlig grad gjennom den formelle kriminalitetskontrollen som utøves av vektere, politi og domstoler. Innvandrernes stilling i dette bildet er lite dokumentert. Statistisk sentralbyrå har registerdata som dekker de fleste deler av kriminalitetsbildet, slik det er fremstilt i figur 1. I tillegg til de opplysninger

¹ Jf. Gundersen (2000), Haslund (1999) og Hustad (1999).

som er spesifikke for de enkelte statistikkområdene, inneholder alle data opplysninger om sted og tidspunkt for når lovbruddet ble begått sammen med lovbrudds-

type. Datamaterialet er supplert med opplysninger fra Det sentrale folkeregister.

Figur 1.1. Et lovbrudds gang gjennom rettsapparatet

2. Innvandrere og kriminalstatistikk

2.1. Definisjon av innvandrerbefolkningen

Kategoriseringen av landbakgrunn og innvandrerstatus følger Statistisk sentralbyrås standard (Vassenden 1997). Som innvandrer regnes en person som er bosatt i Norge med to utenlandsfødte foreldre. For adopterte regnes adoptivforeldrenes fødeland. "Innvandrere" brukes synonymt med innvandrerbefolkningen der annet ikke er presisert.

Kategoriene utenlandsadoptert, født i utlandet med en norsk forelder, født i Norge med en utenlandsfødt forelder og født i utlandet med to norske foreldre har Norge som landbakgrunn i kapittel 3, 5 og 6. I kapittel 4 er disse skilt ut som en egen gruppe av "andre med innvandrerbakgrunn".

Alle i innvandrerbefolkningen får tilordnet landbakgrunn, som benyttes til kategorisering i alle tabeller med innvandrere i denne rapporten. Landbakgrunn er vanligvis eget fødeland hvis dette ikke er Norge. Med eget fødeland lik Norge og utenlandsfødte foreldre velges mors fødeland som landbakgrunn, dernest fars hvis mors er ukjent.

Det skilles ofte mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere. Ikke-vestlige innvandrere har landbakgrunn fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia eller Øst-Europa. Vestlige innvandrere har landbakgrunn fra Norden, Vest-Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika eller Oseania.

Begrepene "nordmenn" og "norsk" blir for enkelhets skyld brukt om personer som ikke inngår i innvandrerbefolkningen, slik den er definert over.

Befolkningsgrunnlaget i tabellene er per 1. januar i statistikkåret. Med en innvandrerbefolkning som øker noe mer enn resten av befolkningen, vil dette gi noe høyere rater for innvandrere, både som ofre og som gjerningspersoner, enn hvis befolkningen på det tidspunktet som lovbruddet ble registrert, ble brukt. Imidlertid vil gjerningstidspunktet for mange typer lovbrudd være en del tidligere enn registreringstidspunktet, slik at befolkningsgrunnlaget 1. januar i statistikkåret vil ligge nærmere den aktuelle

befolkningen på gjerningstidspunktet enn befolkningsgrunnlaget 31. desember. Befolkningen per 1. januar gis innvandrerstatus og landbakgrunn ut fra den status og bakgrunn de tillegges å ha 1. september i statistikkåret.

2.2. Statistikk over innvandrere

Det er innhentet opplysninger fra Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk, nærmere bestemt fra den såkalte "fødelandsfilen", om innvandrerstatus, bosted og fødeland for enkeltpersoner som finnes i de ulike registrene som kriminalstatistikken baseres på.

Innvandrerbefolkningen består av til dels små befolkningsgrupper og er kjennetegnet av *stor spredning i kjennetegn* mellom de ulike gruppene. En beskrivelse av innvandreres befatning med kriminalitet vil derfor omfatte befolkningsgrupper med svært forskjellig bakgrunn. Inndelingen som er gjort i denne rapporten, er derfor langt fra dekkende for de sosiale ulikhetene som finnes i innvandrerbefolkningen så vel som blant nordmenn, og som igjen, i større eller mindre grad, virker inn på kriminaliteten.

Produksjon og tolkning av statistikk om innvandrere er ikke uproblematisk. For den som skal bruke statistikkene i denne rapporten i noe større omfang, anbefales det å lese *Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?* (Vassenden 1997). Spesielt *Del III. Fagfeltet innvandrerstatistikk* vil være en god hjelp når innvandrerstatistikk skal tolkes.

2.3. Kriminalstatistikken

Grunnlaget for statistikken for kapittel 3, 5 og 6 er materialet fra politiets sentrale registreringssystem, STRASAK, som dekker alle registrerte lovbrudd ved landets politidistrikter. Datamaterialet inneholder derfor bare kriminalitet som politiet får kjennskap til, altså den registrerte kriminaliteten. Dette er bare en liten del av den faktiske kriminaliteten, og for noen typer lovbrudd er mørketallene høyere enn for andre. Det finnes imidlertid ingen opplysninger som skulle tilsi at mørketallsproblematikken er spesielt relevant for den type sammenligning som blir gjort i dette prosjektet.

Datamaterialet fra STRASAK er en fulltelling av enheten, slik at frafall på enhetsnivå utelukkes. Statistisk sentralbyrå har ingen mulighet til å avdekke manglende registrering i de enkelte politidistrikt. Betegnelse *registrerte lovbrudd* og *registrerte ofre* benyttes ofte for å presisere dette forholdet. Partielt frafall (ved at enkelte kjennemerker ikke er oppgitt på enkelte enheter) forekommer, men ved hjelp av interne kontroller i STRASAK er disse begrenset til mindre sentrale kjennemerker, slik som bokommune og statsborgerskap.

Fastsetting av alder er gjort ut fra alder på gjernings-tidspunktet. Inndelingen av lovbrudd i ti kategorier, slik som for eksempel i tabell 3.1. er nærmere definert i Statistisk sentralbyrå (1999a).

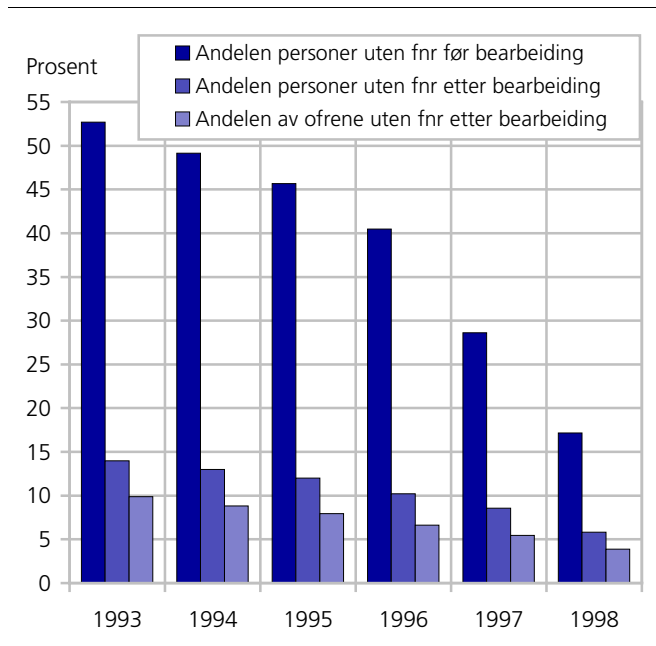
Ofre

Statistisk sentralbyrå får oversendt materialet og utarbeider statistikk over anmeldte lovbrudd. Dette datamaterialet inneholder også informasjon om de som anmelder lovbruddene og om de politiet anser som ofre. Disse opplysningene er tidligere kun tatt i bruk i Statistisk sentralbyrå (1993) og Gundersen (1998).

Materialet over registrerte ofre er i utgangspunktet ikke komplett med hensyn til personopplysninger. I råmaterialet for 1998 mangler cirka 17 prosent gyldig fødselsnummer, men gjennom koblinger til Det sentrale folkeregister, basert på andre opplysninger (navn, fødselsdato og adresse), påføres en del av disse gyldig fødselsnummer. Cirka 4 prosent av personene, det vil si cirka 8 000, kan ikke påføres gyldig fødselsnummer gjennom slik kobling. Disse vil derfor utelates i tabeller som viser offerrater i forhold til befolkningstall. Av personer med uoppgitt fødselsnummer kan litt over 2 000 identifiseres til å bo i utlandet (turister som utsettes for lovbrudd i Norge) og 1 500 har uoppgitt bosted (vet ikke om de tilhører befolkningen i Norge eller er utenlandske turister). Vi har da en rest på litt under 5 000 som vi ikke får identifisert i materialet, men som har oppgitt bosted i Norge. Disse fordeler seg jevnt med hensyn til kjønn og alder, men er noe oftere å finne i kategorien *økonomisk kriminalitet* og med gjerningssted/bosted Oslo. Figur 2.1. viser hvordan utviklingen av datakvaliteten med hensyn til oppgitt fødselsnummer var i perioden 1993–1998.

Innvandrere, og da særlig ikke-vestlige innvandrere, vil oftere enn nordmenn ha navn som det er lettere for politiet å stave feil ved registrering. Dette gjør det vanskeligere for Statistisk sentralbyrå å gjenfinne innvandrere i Det sentrale folkeregister, siden en del av denne koblingen baseres på navn. De absolutte tallene for innvandrere i kapittel 3, og da særlig ikke-vestlige innvandrere, må derfor ses på som minimumstall.

Figur 2.1. Andelen personer og registrerte ofre uten gyldig fødselsnummer før og etter bearbeiding. 1993–1998

Statistikken over ofre er basert på politiets "råmateriale", det vil si første stadium når et lovbrudd registreres. Det betyr blant annet at politiet ikke har etterprøvd kvaliteten på materialet gjennom eget arbeid. Politiets arbeid kan gi endringer i en liten andel av sakene fordi:

- noen saker (0–3 prosent, avhengig av lovbruddstype) blir henlagt fordi politiet konkluderer med at lovbrudd ikke fant sted eller at det ikke kan bevises at et lovbrudd fant sted. Saken kommer derfor ikke med i statistikken på et senere stadium i straffesakskjeden.
- lovbruddskoden kan bli endret etter hvert som politiet får bedre kjennskap til saken.
- variabler knyttet til personer involvert kan endres og kompletteres

Det innkomne datamaterialet vil derfor være av noe mer usikker kvalitet enn på andre deler av kriminalstatistikken, se figur 1.1. For en nærmere beskrivelse av bearbeiding og datakvalitet av statistikken over registrerte ofre, se Gundersen og Hustad (2000).

Pågrepne

Grunnlaget for statistikken over pågrepser i kapittel 4 er opplysninger fra Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister (SSP). Materialet inneholder opplysninger om de pågrepnes fødselsnummer og statsborgerskap, om hvilken type lovbrudd som lå til grunn for pågrepelsen og om tid og sted for denne.

Fra Det sentrale folkeregister hentes opplysninger om de pågripes innvandrersstatus, landbakgrunn, bosted og statsborgerskap. Pågripne uten fødselsnummer, som ifølge politiets opplysninger er utenlandske statsborgere, regnes som utlendinger som ikke er bosatt i landet, her kalt uregistrerte utlendinger.

Gjerningspersoner

Statistikken over antatte gjerningspersoner er basert på registerdata fra STRASAK. Statistikken viser sakene som politiet har gjort seg ferdig med i statistikkåret. Sakene oversendes imidlertid til Statistisk sentralbyrå først når de har fått rettskraftig avgjørelse. Det betyr at det kan være en forskjell mellom det året de reelt ble ferdig etterforsket og det året de kommer med i statistikken. For saker med lang behandlingstid i den aktuelle del av straffesaksjeden kan resultatet være at de vil bli innlemmet i statistikken i "feil" år.

Materialet er av rimelig god teknisk kvalitet. I data-materialet for 1998 ble cirka 0,1 prosent av sakene skilt ut med feilregistreringer. Noen feilregistreringer ved politidistriktene resulterer imidlertid i data som er logisk gyldige. Disse kan ikke skilles ut i kvalitetskontrollene.

I tillegg forekommer logiske feil, det vil si at registreringer er korrekte, men feil behandling av saken medfører data som ikke er logisk konsistente. Dette kan for eksempel være at personer under kriminell lavalder får straffereaksjon eller at et grovt lovbrudd blir avgjort med en straffereaksjon som er mildere enn minimum strafferamme for lovbruddet. Datamaterialet for 1998 indikerer at cirka 0,2 prosent av sakene i råmaterialet inneholder slike feil, og her vil de aller fleste saker kunne skilles ut, og dermed rettes, i en kvalitetskontroll.

Størstedelen av feilene rettes opp ved et samarbeid med alle landets politidistrikt, både de logiske og de som er knyttet til registreringer. En liten del av sakene vil imidlertid ikke bli rettet opp, men utgjør en svært liten del av materialet når dette er ferdig bearbeidet. Datamaterialet for 1998 indikerer at feilmaterialet utgjør mindre enn 0,05 prosent av hele materialet. For en nærmere beskrivelse av bearbeiding og datakvalitet av statistikken over etterforskede lovbrudd, se Gundersen (1999).

Personer som har vært ansett som gjerningsperson, men som er blitt frifunnet ved dom, er holdt utenfor i kapittel 5.

Rettslige avgjørelser

Statistikken over rettslige avgjørelser er utarbeidet på grunnlag av Statistisk sentralbyrås materiale over ferdig etterforskede lovbrudd. Statistikken omfatter alle ferdig etterforskede forbrytelser med minst én antatt gjerningsperson. Antatt gjerningsperson er i

denne sammenheng ensbetydende med betegnelsen "siktet" slik den anvendes i Kriminalstatistikken (Statistisk sentralbyrå 1999a). Bearbeiding og datakvalitet er nærmere beskrevet i Gundersen (1999). Den reaksjonsstatistikken som Statistisk sentralbyrå utgir årlig, baserer seg på andre registre enn STRASAK, og er derfor ikke direkte sammenlignbar med denne statistikken over rettslige avgjørelser.

For å få med alle rettslige avgjørelser er også antatte gjerningspersoner som er blitt frifunnet ved dom, tatt med i kapittel 6.

3. Innvandrere som ofre

Av Frants Gundersen²

3.1. Innledning

Mye av litteraturen som finnes om innvandrere og kriminalitet omhandler innvandreren som gjerningsperson (Danielsen 1998). Også media er først og fremst opptatt av denne vinklingen (Lindstad og Fjeldstad 1997). Få har vært opptatt av, eller hatt mulighet til, å undersøke om innvandrerne i større grad *utsettes* for flere lovbrudd (høyere grad av *viktimisering*). Flere undersøkelser påviser at befolkningsgrupper som generelt har dårligere levekår, også er mer utsatt for kriminalitet (Blom og Ritland 1997, Pedersen 1999). Når vi vet at innvandrere, og da særlig ikke-vestlige innvandrere, generelt kommer dårligere ut med hensyn til levekår enn resten av befolkningen (Lyngstad 1997, Blom 1998), skulle vi forvente en høyere offerrate i denne befolkningsgruppen.

De undersøkelsene som eksisterer om innvandrere som ofre, har noe ulike resultater. Felles for alle undersøkelsene er imidlertid at det ikke avdekkes noen vesentlig høyere grad av viktimisering blant innvandrere. Blom (1998) finner ingen generell overhyppighet av selvrappporterte voldsofre blant ikke-vestlige innvandrere, men viser at innvandrere av enkelte nasjonaliteter (for eksempel Iran og Somalia) er overrepresentert. Statistiska centralbyråen (1997) finner at innvandrere generelt er overrepresentert, både når det gjelder ofre for materielle lovbrudd og personlige overgrep, men forklarer denne overhyppigheten med demografiske og regionale egenskaper ved innvandrerbefolkningen. I en undersøkelse blant ungdom i Oslo (Pedersen og Pape 1999) var innvandrerungdom mer utsatt for grovere voldslovbrudd enn nordmenn, men underrepresentert når det gjaldt alle voldsovergrep. Disse undersøkelsene er imidlertid spørreundersøkelser i et utvalg av befolkningen, der en viss andel av utvalget ikke svarte. Det er rimelig å anta at en stor del av de menneskene som utsettes for mye vold også vil være blant de menneskene som slike spørreundersøkelser ikke når (Statistiska centralbyråen 1997).

Tabell 3.1. Ofre, etter lovbruddsgruppe og kjønn. 1998

	I alt ¹	Menn	Kvinner	Foretak
I alt	311 172	137 166	76 226	97 310
Økonomisk kriminalitet	5 717	934	304	4 477
Annen vinningskriminalitet	224 570	103 009	55 944	65 246
Voldskriminalitet	19 058	11 850	6 572	595
Sedelighetskriminalitet	2 843	467	2 277	96
Narkotikakriminalitet	331	55	27	247
Skadeverk	29 831	7 932	3 431	18 462
Miljøkriminalitet	1 493	335	76	1 082
Arbeidsmiljøkriminalitet	1 160	772	89	295
Trafikkriminalitet	9 833	5 332	2 908	1 577
Annen kriminalitet	16 336	6 480	4 598	5 233

¹ Omfatter 470 med uoppgett kjønn.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Det datamaterialet som Statistisk sentralbyrå får fra politiet for å lage statistikk over anmeldte lovbrudd, inneholder også opplysninger om den som anmelder, og også opplysninger om denne var reelt offer eller ikke (se eget kapittel om datamaterialet). Disse personene anmelder cirka halvparten av alle registrerte lovbrudd. Foretak er oppført som offer i litt over 97 000 lovbrudd. Resten av anmeldelsene, det vil si nesten 138 000, anmelder politiet selv.

Offersituasjonen føles svært forskjellig, avhengig av om man får stjålet sykkel, blir påført store skader ved et fysisk overgrep eller avlurt penger gjennom et bedrageri. Vi kan skille mellom to hovedtyper av ofre. Den ene typen er ofre for lovbrudd med materielle tap. Utsatthet vil her blant annet være avhengig av nivået på materiell levestandard og fysiske sikringer mot skadeverk og tyveri. Alvorlighetsgraden kan variere sterkt, fra å få tagget ned garasjedøra til å få hele boligen rasert av innbruddstyver. Et problem i politiets datamateriale er at det formelle eierforholdet vil kunne påvirke hvem som blir registrert som offer, uten at dette nødvendigvis gjenspeiler det reelle offeret.

Den andre typen av ofre er mennesker som blir utsatt for direkte fysiske eller psykiske overgrep. Også for denne kategorien er det store forskjeller i alvorlighetsgrad, fra "tomme" trusler til overgrep som kan få katastrofale fysiske eller psykiske følger. Volds- og

² Er utgitt i en noe omarbeidet versjon som artikkelen "Innvandrere som ofre: Mer vold enn ventet" (Gundersen 2000)

Tabell 3.2. Ofre, etter kjønn og verdensregion. 1998 Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

	Nordmenn		Vestlige innvandrere				Ikke-vestlige innvandrere			
	I alt ¹		I alt	Norden	Vest-Europa unntatt Tyrkia	Nord-Amerika og Oseania	I alt	Øst-Europa	Asia, Afrika, og Sør- og Mellom- Amerika	Tyrkia
Absolutte tall										
I alt	213 862	191 054	4 687	2 741	1 574	372	9 786	1 790	7 996	
Menn	137 166	122 163	2 753	1 536	1 014	203	7 030	1 150	5 880	
Kvinner	76 226	68 891	1 934	1 205	560	169	2 756	640	2 116	
Per 1 000 innbyggere										
I alt	48,4	45,8	53,4	57,2	52,0	38,4	62,4	50,1	66,0	
Menn	62,8	59,2	66,6	71,7	64,5	48,1	87,5	68,3	92,6	
Kvinner	34,1	32,7	41,6	45,5	38,5	30,9	36,0	33,9	36,7	

¹ Omfatter 8 335 med uoppgitt fødselsnummer.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

sedelighetskriminalitet er de største kategoriene av fysiske overgrep, men også overgrep av mer psykisk art har et visst omfang, se for eksempel kategorien "Diskriminering, ærekrenkelse og sjikane" i tabell 3.3.

Selv om begge de to nevnte offerkategoriene³ vil kunne variere sterkt i alvorlighetsgrad, er lovbrudd som omfatter direkte personlige overgrep det som gir størst negative konsekvenser for offeret (Lindgren 1999). Datamaterialet er også best egnet til å beskrive denne typen lovbrudd, delvis fordi man kan anta at det er det reelle offeret som anmelder lovbruddet, og delvis fordi vi i disse kategoriene har en noe høyere prosentandel med oppgitt fødselsnumre.

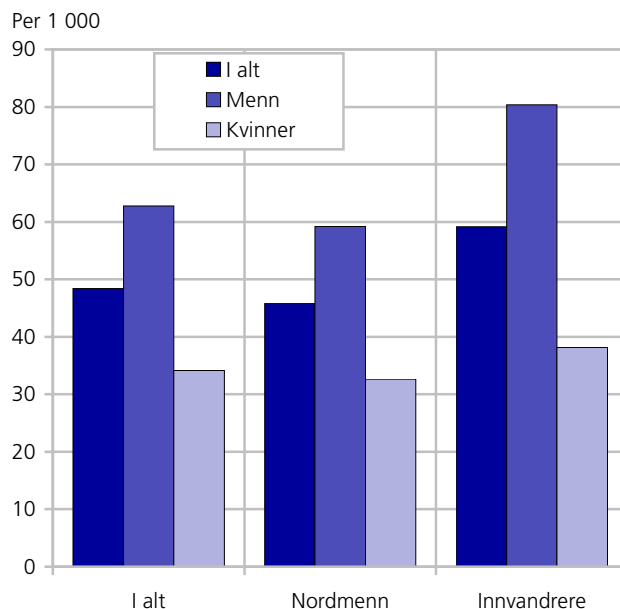
Fra før av vet vi at det er mange faktorer som har betydning for viktimisering. Både alder, kjønn og bosted har vist seg å ha betydning. I tillegg vil en hel del faktorer knyttet til levekår, slike som boforhold, inntekt, utdanning og sysselsetting, ha betydning for utsatthet. Innenfor rammene av dette prosjektet vil vi bare indirekte kunne si noe om levekår, og vi vil konsentrere oss om de tre førstnevnte demografiske faktorene – sammen med innvandrersstatus – ved beskrivelsen av viktimiseringen.

Figur 3.1 viser innvandrerbefolkningens relative hyppighet som ofre i forhold til nordmenn. Innvandrere, og da spesielt mannlige innvandrere, er oftere registrert som ofre hos politiet enn nordmenn. 8 prosent av den mannlige innvandrerbefolkningen ble registrert som ofre hos politiet i 1998 mot litt under 6 prosent av den mannlige norske befolkningen.

Innvandrerbefolkningen varierer sterkt med hensyn til de egenskapene som vi vet har betydning for risikoen for å bli offer for ulike kriminelle handlinger, slik som

³ For kriminalitet generelt kan det i noen sammenhenger også være aktuelt å ha en kategori for "offerløs" kriminalitet, det vil si kriminalitet der det registrerte offeret bare indirekte kan sies å være skadelidende, for eksempel narkotikakriminalitet, miljøkriminalitet og til en viss grad trafikkkriminalitet og økonomisk kriminalitet. I denne sammenhengen er "offerløs" kriminalitet naturlig nok uaktuell.

Figur 3.1. Ofre, etter kjønn og innvandrersstatus. 1998. Per 1 000 innbyggere

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

kjønns sammensetning, aldersstruktur, bosted og materielle og sosiale levekår (Lyngstad 1997, Vassenden 1997). Kategoriene nordmenn og innvandrere blir derfor en for grov inndeling. Deler vi inn befolkningen i seks kategorier, der én kategori er nordmenn, og de fem andre er innvandrere etter landbakgrunn, får vi en oversikt over offerhyppigheten slik som i tabell 3.2.

Forskjellene mellom innvandrerbefolkningen og den norske befolkningen blir nå nyansert. Tabell 3.2 viser at det er større forskjeller internt i innvandrerbefolkningen enn det er mellom innvandrerbefolkningen som helhet og nordmenn. Vestlige innvandrere (definert som summen av innvandrere fra Norden, Vest-Europa unntatt Tyrkia, Nord-Amerika og Oseania) har omtrent samme offerrater som nordmenn, mens ikke-vestlige innvandrere (innvandrere fra Øst-Europa, Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia) har klart høyere

offerrater. Forskjellene er enda større hvis vi bare ser på menn. Menn fra ikke-vestlige land har en offerrate som er over 30 prosent høyere enn for menn fra vestlige land.

Også innenfor kategoriene vestlige og ikke-vestlige innvandrere er forskjellene betydelige når det gjelder offerrater, men et hovedskille i tabell 3.2 går mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere, der ikke-vestlige innvandrere skiller seg mest fra nordmenn. Resten av kapitlet vil derfor fokusere på ikke-vestlige innvandrere, og denne innvandrerguppen vil bli sammenlignet med nordmenn.

3.2. Lovbruddsgruppe

I tabell 3.3 er de registrerte ofrene blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere fordelt på ulike typer lov-

brudd. Av tabellen ser vi at ikke-vestlige innvandrere spesielt er overrepresentert som ofre for personlige overgrep, og bare i mindre grad i lovbrudd med materielle tap/skader.

For voldslovbrudd har ikke-vestlige innvandrere nesten tre ganger så høye offerrater som nordmenn. Også i kategoriene *tyveri fra person på offentlig sted*, *ran og utpressing* og *diskriminering, ærekrenkelse og sjikane* har ikke-vestlige innvandrere klart høyere offerrater enn nordmenn.

Kapitlet vil i det videre konsentrere seg om voldslovbrudd. Delvis fordi avviket mellom nordmenn og ikke-vestlige innvandrere er størst for denne kategorien, men også fordi voldslovbrudd er blant de mest direkte overgrep som personer kan utsettes for. I og med at voldslovbrudd er så tett knyttet til personen, er denne typen lovbrudd også velegnet når vi skal sammenligne befolkningsgrupper.

Tabell 3.3. Ofre, etter lovbruddstype. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998

Type lovbrudd	Absolutte tall		Per 1 000 innbyggere	
	Nordmenn	Ikke-vestlige innvandrere	Nordmenn	Ikke-vestlige innvandrere
I alt	191 054	9 786	45,8	62,4
Økonomisk kriminalitet	963	44	0,2	0,3
Annen vinningskriminalitet i alt	142 961	6 390	34,3	40,7
Tyveri fra leilighet, bolighus og hytte	20 078	424	4,8	2,7
Tyveri fra befordringsmiddel	34 412	1 325	8,2	8,4
Tyveri av motorkjøretøy	16 898	1 337	4,0	8,5
Tyveri fra person på offentlig sted	6 919	450	1,7	2,9
Sykkeltveri	20 444	455	4,9	2,9
Andre tyverier	35 621	1 970	8,5	12,6
Ran og utpressing	1 146	93	0,3	0,6
Bedrageri	2 998	141	0,7	0,9
Innbrudd	2 576	54	0,6	0,3
Annet	1 869	141	0,4	0,9
Voldskriminalitet i alt	15 887	1 612	3,8	10,3
Legemsfornærmelse	8 368	773	2,0	4,9
Trusler	4 429	529	1,1	3,4
Annet	3 090	310	0,7	2,0
Sedelighetskriminalitet	2 544	76	0,6	0,5
Skadeverk i alt	10 205	599	2,4	3,8
Ruteknusing	1 144	79	0,3	0,5
Skadeverk på befordringsmiddel	5 775	386	1,4	2,5
Annet	3 286	134	0,8	0,9
Trafikkriminalitet i alt	7 443	373	1,8	2,4
Personskade	3 566	182	0,9	1,2
Materiell skade	1 367	93	0,3	0,6
Annet	2 510	98	0,6	0,6
Annen kriminalitet¹ i alt	11 051	692	2,6	4,4
Diskriminering, ærekrenkelse og sjikane	3 809	288	0,9	1,8
Annet	7 242	404	1,7	2,6

¹ Omfatter narkotika-, miljø- og arbeidsmiljøkriminalitet, i tillegg til det som er definert som annen kriminalitet i Statistisk sentralbyrå (1999a).

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Neppe høyere anmeldelsestilbøyelighet

Mange voldslovbrudd blir aldri anmeldt til politiet. Både sosiale relasjoner til gjerningspersonen(e), samfunnsnormer og lokale kulturer spiller inn når den som er utsatt for lovbruddet skal avgjøre om det skal anmeldes eller ikke (Åkerstrøm 1997). Det er spesielt den siste faktoren, det vil si lokal kultur, som vil kunne forklare forskjeller i anmeldelsestilbøyeligheten mellom befolkningsgrupper innenfor samme stor-samfunn.

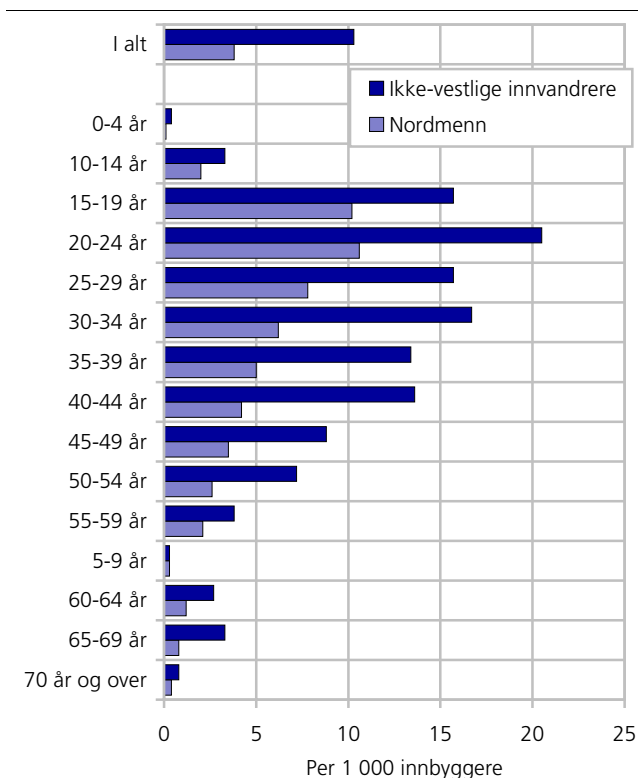
Statistikken viser at ikke-vestlige innvandrere oftere registreres som volds ofre enn nordmenn. Kan forklaringen være at ikke-vestlige innvandrere lettere anmeldte voldsepisoder enn nordmenn, fordi de har en lokal kultur som gjør det lettere å henvende seg til politiet for å løse voldelige konflikter? Grov vold blir oftere anmeldt enn mindre grov vold. Det er derfor anmeldelser av den minst alvorlige volden som vil påvirkes av forskjeller i anmeldelsestilbøyelighet (Wikstrøm 1991, Brink mfl. 1997). Legemsfornærmelser er de minst alvorlige voldslovbruddene, det vil si de voldslovbruddene med lavest strafferamme. Hvis ikke-vestlige innvandrere lettere anmeldte, og fordelingen av grov og mindre grov vold var den samme for innvandrere og nordmenn, skulle vi dermed forvente at legemsfornærmelsene utgjør en større del av voldslovbruddene for ikke-vestlige innvandrere enn for nordmenn. Dette er ikke tilfellet. Ser vi på tabell 3.3 viser det seg at legemsfornærmelsene utgjør 48 prosent av volds ofrene blant ikke-vestlige innvandrere, mens de utgjør 53 prosent blant nordmenn.

Diskriminering

Ut fra anmeldelsene er det i størst grad personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn som opplever å bli utsatt for diskriminerende og annen lignende atferd.

Figur 3.2. Voldsofre blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter aldersgrupper. 1998. Per 1 000 innbyggere

Kilde: Kriminalstatistikken 1998.

I tabell 3.3, under "Diskriminering, ærekrenkelse og sjikane", ser vi at ikke-vestlige innvandrere har dobbelt så høy offerrate som nordmenn. Blant disse ofrene kan det være en del som er blitt utsatt for rasistisk motiverte handlinger. I en levekårsundersøkelse fra 1997 blant innvandrere oppga en av sju ikke-vestlige innvandrere at de ble plaget på jobben på grunn av sin innvandrerbakgrunn. En av fem oppga at de var blitt diskriminert på boligmarkedet (Blom og Ritland 1997). Den mulige betydningen diskrimineringen kan ha for ikke-vestlige innvandreres utsatthet for vold, tas opp i forbindelse med statistikken over etnisk bakgrunn til offer og gjerningsperson (kapittel 3.7).

3.3. Alder

Ofre for voldslovbrudd er generelt unge. Halvparten er under 30 år, og tre fjerdedeler er under 40 år (Gundersen 1998, Martens 1998), noe som forklares med at unge mennesker har en atferd som medfører økt risiko for å bli utsatt for vold. Alder betyr derfor mye for risikoen for å bli registrert som offer. Innvandrerbefolkningen, særlig ikke-vestlige innvandrere, består av relativt mange unge mennesker. Dette kan være noe av forklaringen på at de er overrepresentert som voldsofre.

Figur 3.2 viser at de registrerte ofrene ofte er i de aldersklassene som er overrepresentert i innvandrerbefolkningen. Samtidig viser det seg at ikke-vestlige innvandrere er svært overrepresentert innenfor alle

aldersgrupper, slik at bare en liten del av overhyppigheten kan tilskrives den unge befolkningen.

3.4. Bosted

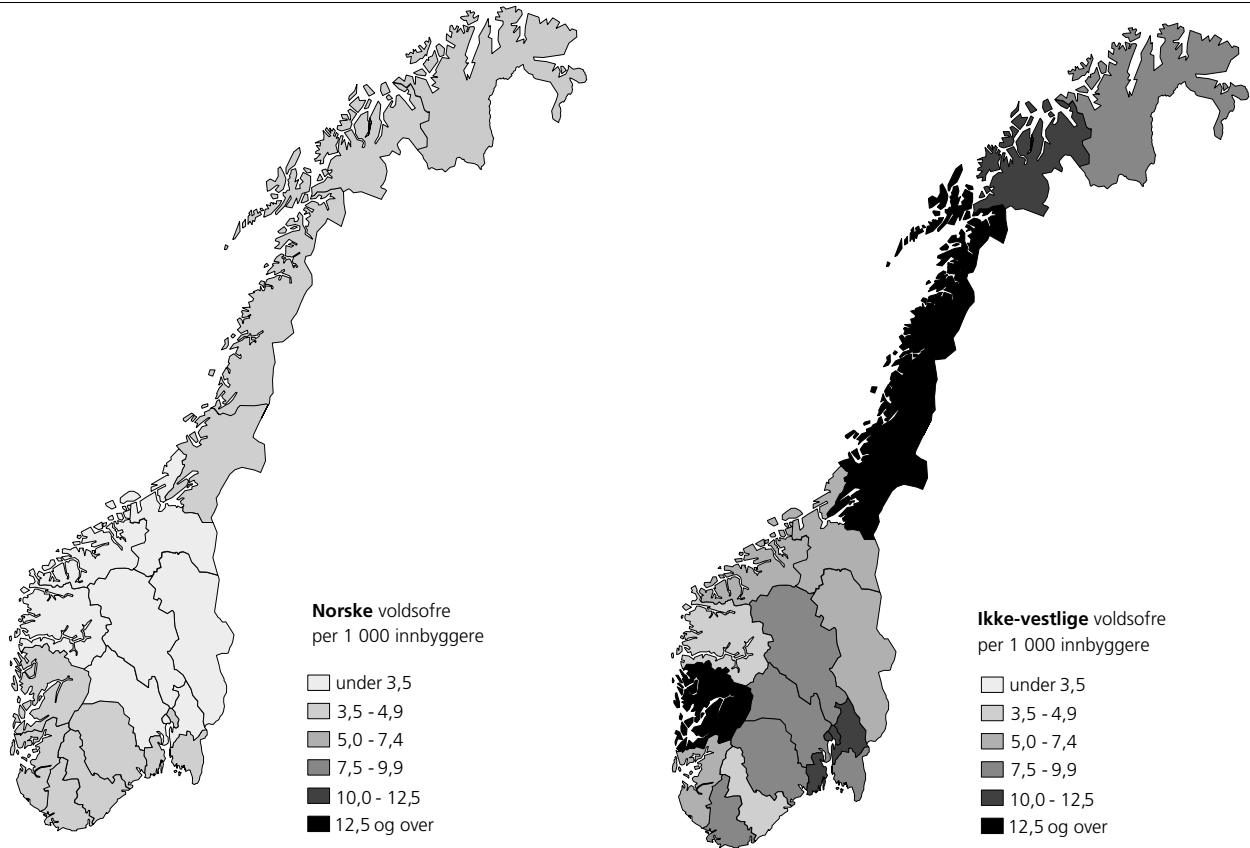
Sammen med alder og kjønn er bosted og gjerningssted de faktorene som oftest trekkes frem for å forklare kriminalitetsmønstre. Urbanitet og dårlige levekår samvarierer ofte geografisk med de totale kriminalitetsratene, og levekårsundersøkelser indikerer at personer i urbane strøk er mer utsatt for vold enn personer som bor utenfor storbyene (Statistiska Centralbyrån 1999). Ikke-vestlige innvandrere har et mye mer urbant bostettingsmønster enn andre nordmenn. Hele 41 prosent av ikke-vestlige innvandrere bor i Oslo, mot bare 10 prosent av alle nordmenn. Vi kunne derfor forvente at noe av forklaringen på de høye offerratene blant ikke-vestlige innvandrere skyldtes bostettingsmønsteret.

Defineres urbanitet slik som i tabell 38 i Statistisk årbok⁴ (Statistisk sentralbyrå 1999b), viser spredningen av voldsofre etter bosted ingen samvariasjon med urbanitet på fylkesnivå. Fylkene Oslo, Akershus, Rogaland og Østfold er de fylkene som har høyest andel av befolkningen i urbane strøk, men skiller seg ikke spesielt ut i figur 3.3 med høye offerrater, verken for nordmenn eller ikke-vestlige innvandrere. Sogn og Fjordane, Oppland, Nord-Trøndelag og Hedmark befinner seg i andre enden av skalaen for urbanitet, men skiller seg heller ikke ut med spesielt lave offerrater. Det samme bildet gjelder også for gjerningssted. Den overhyppigheten av ikke-vestlige innvandrere blant voldsofre som fremgår av tabell 3.3 kan dermed ikke forklares med at de bor eller oppholder seg mer urbant enn nordmenn. Det er verdt å merke seg at andre norske undersøkelser (Statistisk sentralbyrå 1996, Statistisk sentralbyrå 1999c) også finner liten samvariasjon mellom utsatthet for vold og bystørrelse, noe som modifierer antakelsen om "den farlige byen".

Det er kategorien "annen vinningskriminalitet" som samvarierer mest med urbanitet på fylkesnivå (Gundersen 1998). Denne kategorien er dermed opphavet til at registrert kriminalitet generelt samvarierer med urbanitet, siden tre av fire registrerte ofre finnes i denne kategorien (se tabell 3.3). Siden ikke-vestlige innvandrere har et urbant bostettingsmønster, kunne vi forvente at de ble registrert oftere som offer for denne kategorien lovbrudd enn nordmenn. Tabell 3.3 viser at dette bare delvis er tilfelle. Dette kan imidlertid skyldes at ikke-vestlige innvandrere har dårligere materielle levekår (Blom og Ritland 1997), og dermed er mindre attraktive som mål for vinningslovbrudd (Statistiska Centralbyrån 1997, Martens 1998).

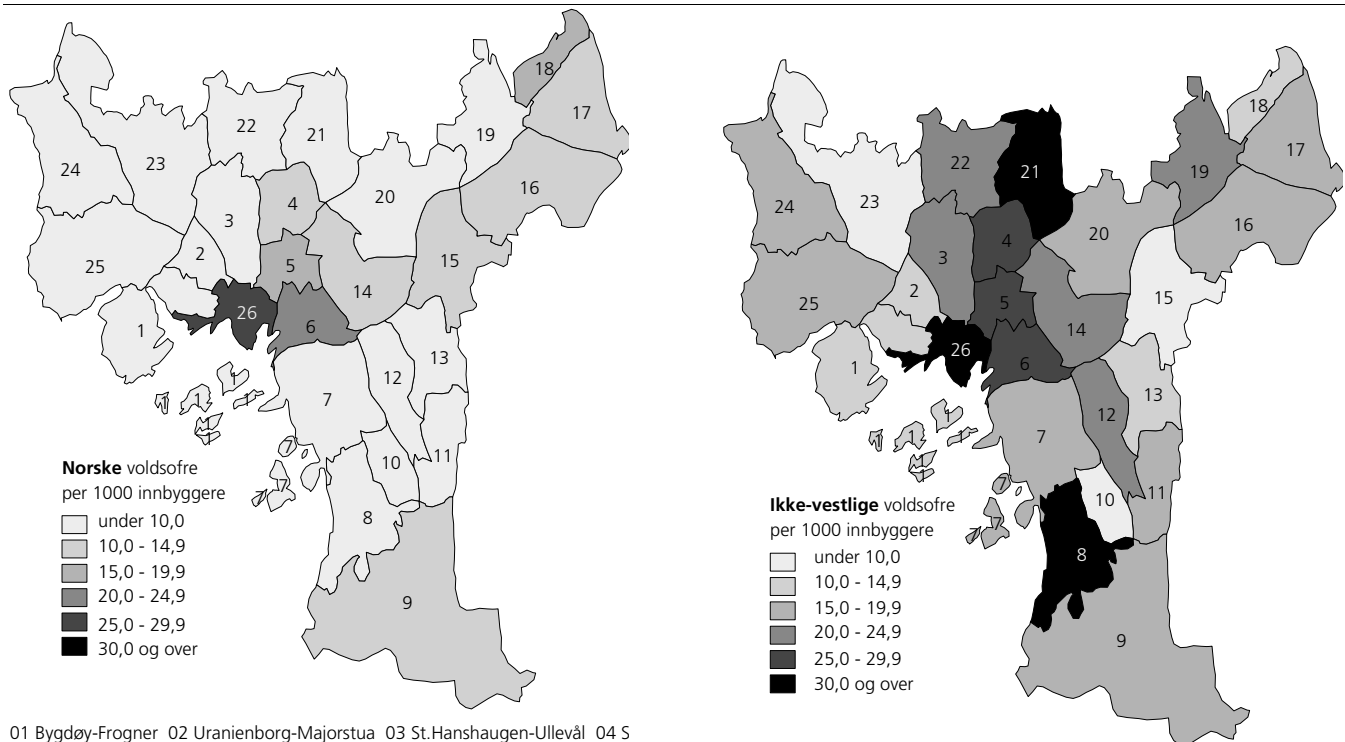
⁴ Urbanitet er her definert som andelen av personer som bor i tettsted med minst 2 000 innbyggere. Tettsted er et geografisk område med minst 200 innbyggere der avstanden mellom hus ikke er mer enn 50 meter.

Figur 3.3. Voldsofre per 1 000 innbyggere, etter bofylke. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Figur 3.4. Voldsofre per 1 000 innbyggere i Oslo, etter bobydel. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998

01 Bygdøy-Frogner 02 Uranienborg-Majorstua 03 St.Hanshaugen-Ullevål 04 S
05 Grünerløkka-Sofienberg 06 Gamle Oslo 07 Ekeberg-Bekkelaget 08 Nordstr
09 Søndre Nordstrand 10 Lammerseter 11 Bøler 12 manglerud 13 Østensjø
14 Helsefyr-Sinsen 15 hellerud 16 Furuset 17 Stovner 18 Romsås 19 Grorud
20 Bjerke 21 grefsen-Kjelsås 22 Sogn 23 Vindern 24 Røa 25 Ullern 26 Sentr

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Samvariasjon mellom urbanitet og viktimitisering på fylkesnivå kan synes som et noe grovt mål på bostedets betydning for utsatthet for vold. Deler vi inn bostedet i fire sentralitetsklasser, slik disse er beskrevet i Statistisk sentralbyrå (1994), finner vi en svak sammenheng mellom bostedets sentralitet og viktimitisering på kommunenivå. Samvariasjonen reduseres noe hvis vi justerer for innvandrerstatus, kjønn og alder, men forsvinner ikke helt. Offerratene i de mest sentrale kommunene ligger cirka 20 prosent høyere enn i de minst sentrale kommunene.

Uavhengig av urbanitet vet vi at det er mer vold i enkelte geografiske områder, der spesielt områder som skårer lavt på forskjellige levekårsindikatorer ofte har høye rater av voldslovbrudd (Gundersen og Hustad 1997, Sosial- og helsedepartementet 1999). Betyr dette at innvandrere er mer utsatt for vold enn nordmenn fordi de bor i strøk som generelt har dårligere levekår?

Ser vi på kartet over Oslo i figur 3.4, gir ikke dette noe umiddelbart bekreftende svar på spørsmålet. Hvis boligområdet er avgjørende for viktimitisering, og ikke innvandrerbakgrunn, skulle vi forvente at ikke-vestlige innvandrere hadde like offerrater som nordmenn innenfor hver bydel. Overhyppigheten til ikke-vestlige innvandrere kunne dermed tilskrives at en større andel av dem bor i bydeler som har spesielt dårlige levekår. Dette er ikke tilfellet. Innvandrere er overrepresentert som voldsofre i nesten alle bydeler (unntakene er Hellerud og Romsås). Forholdet mellom ratene for ikke-vestlige innvandrere og nordmenn er også gjennomsnittlig like høye på bydelsnivå som for hele Oslo, det vil si at offerratene for ikke-vestlige innvandrere er litt over to ganger så høye som for nordmenn både for Oslo som helhet og gjennomsnittlig for hver enkelt bydel. Datamaterialet gir dermed ingen indikasjon på at boområdet/nærmiljøet som sådan kan forklare overhyppigheten av ikke-vestlige innvandrere som ofre.

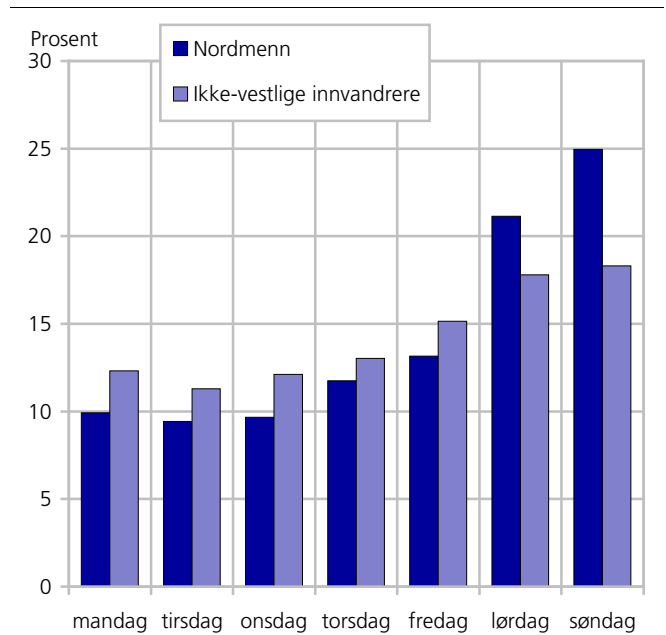
Innenfor hver bydel kan selvfølgelig ikke-vestlige innvandrere utgjøre den delen av befolkningen med lavest skår på levekårsindikatorer, men da er det kjennemerker ved befolkningsgruppen uavhengig av bosted som forklarer overhyppigheten av voldsofre.

3.5. Arena

Figur 3.4 forteller imidlertid noe annet om voldens geografi. I samsvar med Pedersen (1999) og Melhuus og Sørensen (1997), har *Oslo sentrum* og de sentrumsnære østlige bydelene, med mange utesteder og offentlige rom, de høyeste ratene. Det er også en klar tendens til at offerfrekvensene er høyest i de bydelene som skårer lavest på ulike levekårsindikatorer (Sosial- og helsedepartementet 1999).

At vold ofte kan knyttes til uteliv og alkoholkonsum er gammelt nytt (Wikström 1991, Olaussen 1995, Melhuus og Sørensen 1997). Dette gir seg for eksempel

Figur 3.5. Ukedagenes andel av voldsepisodene. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998. Prosent

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

utslag i at en stor del av de registrerte voldsepisodene har gjerningstidspunkt natt til lørdag og natt til søndag (Melhuus og Sørensen 1997, Gundersen og Hustad 1997). Med en jevn spredning av lovbruddene, skulle en forvente at cirka 29 prosent av lovbruddene ble registrert i helgen. For voldslovbrudd er imidlertid en mye større andel av lovbruddene registrert med gjerningstidspunkt i helgene. Det er imidlertid forskjell på ikke-vestlige innvandrere og nordmenn med hensyn til gjerningstidspunkt. 46 prosent av voldslovbruddene som hadde nordmenn som ofre, hadde gjerningstidspunkt lørdag eller søndag, mens tilsvarende andel for ikke-vestlige innvandrere var 36.

En annen mulighet for å undersøke om volden skjer utenfor hjemmet, er å undersøke om gjerningsstedet er forskjellig fra bostedet. I datamaterialet begrenses dette til bydel. Hvis gjerningsstedet er en annen bydel enn bostedet, er det rimelig å anta at volden i stor grad er knyttet til uteliv og opphold i offentlige rom. For 1998 skjedde cirka 40 prosent av voldsepisodene i en annen bydel enn den offeret selv bodde i. Dette gjaldt både nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Et alternativ er å bare bruke Oslo sentrum som gjerningssted, siden denne bydelen er spesielt kjennetegnet med mye offentlige rom og utesteder. 20 prosent av de ikke-vestlige innvandrere som var utsatt for vold, var utsatt for vold i Oslo sentrum. Dette er en større andel enn blant norske ofre, der 17 prosent ble utsatt for vold i Oslo sentrum. Dette målet tyder på at volden ikke-vestlige innvandrere utsettes for, er minst like knyttet til det offentlige rom som den volden nordmenn utsettes for, på tross av at konsentrasjonen til helgene er mindre.

3.6. Kjønn

Kvinnene utgjør litt over en tredjedel av voldsofrene i tabell 3.1. I tabell 3.4 er registrerte ofre for vold delt inn etter type voldslovbrudd og landbakgrunn for hvert kjønn. Ikke-vestlige kvinner registreres oftere som voldsofre enn både norske menn og vestlige innvandrermenn, det er bare ikke-vestlige menn som har høyere rater.

Det er også verdt å merke seg at det er ikke-vestlige innvandrermenn som oftest utsettes for den groveste volden. Bare 45 prosent av volden som denne befolkningsgruppen var utsatt for, var legemsfornærmelser, det vil si den minst alvorlige forbrytelsen (lavest strafferamme), mens 54 prosent av den volden som norske menn ble utsatt for, var av denne typen.

Deltakelse i uteliv har en klar kjønnsdimensjon. Splitter vi figur 3.5 opp i to figurer, én for hvert kjønn, slik som i figur 3.6, viser det seg at konsentrasjonen av voldsepisodene til helgen er størst for menn, og da særlig norske menn. 50 prosent av de mannlige norske voldsofrene og 38 prosent av ikke-vestlige mannlige voldsofre ble utsatt for overgrep i helgen. 39 prosent av de norske kvinnelige voldsofrene ble utsatt for overgrep i helgen, og de er dermed på linje med ikke-vestlige menn. For ikke-vestlige kvinner er situasjonen en annen. Bare 32 prosent av voldsepisodene med ikke-vestlige kvinner som ofre skjedde i helgen, og onsdag hadde til og med en høyere andel enn lørdag.

Figur 3.6 indikerer at kvinner, og da spesielt ikke-vestlige innvandrerkvinner, utsettes for vold som ikke er så knyttet til uteliv som den volden menn utsettes for. Figuren må imidlertid ikke tolkes som at ikke-vestlige innvandrerkvinner utsettes for mindre vold

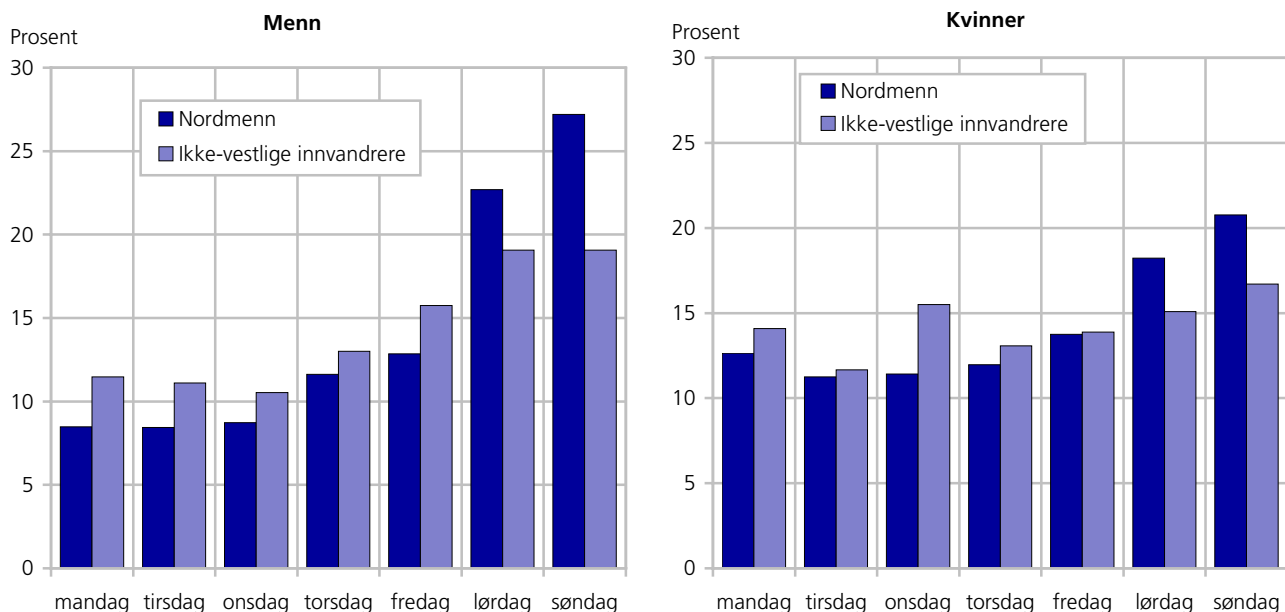
enn norske kvinner i helgene. Regner vi ut ratene for hver ukedag, ved hjelp av de absolutte tallene i tabell 3.4, blir ikke-vestlige innvandrerkvinner registrert som ofre i helgene like ofte som norske menn og dobbelt så ofte som norske kvinner.

Tabell 3.4. Ofre, etter kjønn, type voldslovbrudd og innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

Type voldslovbrudd	I alt ¹	Nordmenn	Vestlige innvandrere	Ikke-vestlige innvandrere
Absolutte tall				
I alt	17 849	15 887	350	1 612
Menn	11 469	10 173	225	1 071
Legemsfornærmelse	6 078	5 487	108	483
Legemsbeskadigelse	1 896	1 674	35	187
Trusler	2 915	2 495	75	345
Annet	580	517	7	56
Kvinner	6 380	5 714	125	541
Legemsfornærmelse	3 241	2 881	70	290
Legemsbeskadigelse	575	530	11	34
Trusler	2 150	1 934	32	184
Annet	414	369	12	33
Per 1 000 innbyggere				
I alt	4,0	3,8	4,0	10,3
Menn	5,2	4,9	5,4	13,3
Legemsfornærmelse	2,8	2,7	2,6	6,0
Legemsbeskadigelse	0,9	0,8	0,8	2,3
Trusler	1,3	1,2	1,8	4,3
Annet	0,3	0,3	0,2	0,7
Kvinner	2,9	2,7	2,7	7,1
Legemsfornærmelse	1,5	1,4	1,5	3,8
Legemsbeskadigelse	0,3	0,3	0,2	0,4
Trusler	1,0	0,9	0,7	2,4
Annet	0,2	0,2	0,3	0,4

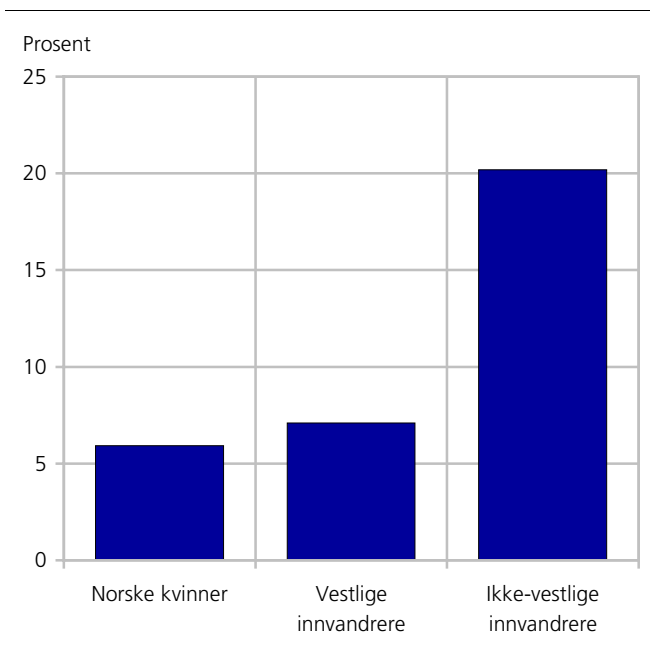
¹ Unntatt personer uten oppgitt landbakgrunn.
Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Figur 3.6. Ukedagens andel av voldsepisodene, etter kjønn. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. 1998. Prosent

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Figur 3.7. Andel av legemsfornærmelser og legemsbeskadigelser med kvinnelig offer som hadde modus kvinnemishandling, etter innvandrerbakgrunn. 1997–1998. Prosent

Kilde: Kriminalstatistikk 1997–1998.

Mye av volden skjer imidlertid ikke i det offentlige rom eller på utelivsarenaen, men i hjemmet. Spesielt kvinner er utsatt for vold i parforhold/familie (Pape 1999). Slik vold skjer ofte over tid og den har en som står offeret nær som gjerningsperson. For legemsfornærmelser og legemsbeskadigelser kan politiet registrere såkalt *modus*. Dette er normalt opplysning om på hvilken måte overgrepet ble utført, slik som hvilken type våpen som ble brukt. Det er imidlertid én modus som gir indikasjon på vold i hjemmet, og det er modusen "kvinnemishandling". Figur 3.7 gir et bilde der legemsfornærmelser og legemsbeskadigelser med ikke-vestlige innvandrerkvinner som ofre blir over tre ganger så ofte registrert som kvinnemishandling i forhold til tilsvarende lovbrudd med norske kvinner som ofre.

Registrering av modus må ikke ses på som en eksakt fulltelling av registrerte tilfeller av kvinnemishandling. Rutinene for registrering av dette kjennemerket er ikke underlagt klare retningslinjer hos politiet. Det er ikke aktuelt for politiet å benytte modus for alle legemsfornærmelsene og legemsbeskadigelsene, slik at for tre fjerdedeler av disse lovbruddene er modus ikke oppgitt. Dette gjelder både for saker med norske kvinner som ofre og i saker med ikke-vestlige kvinner som ofre. Datamaterialet, og kontakt med politi og krisesentre, gir imidlertid ingen indikasjon på at en større andel av kvinnemishandlingene av ikke-vestlige innvandrerkvinner blir registrert.

Hvis en kvinne har oppholdstillatelse i Norge gjennom sin familie, og hun må bryte ut av familien på grunn av mishandling, vil en anmeldelse være viktig dokumentasjon i en ny søknad om oppholdstillatelse på annet grunnlag. Dette kan medføre at noen ekstra anmeldelser av kvinnemishandling kan bli registrert med ikke-vestlige i forhold til norske ofre. Frykten for å miste oppholdstillatelsen kan imidlertid også medføre at kvinnen *ikke* bryter ut av familien og anmelder voldslovbruddet. Det er derfor vanskelig å anslå om ikke-vestlige kvinner anmelder en større eller mindre andel av kvinnemishandling enn norske kvinner.

For å få mer robuste tall er materialet for 1997 og 1998 slått sammen. Enkeltår avviker imidlertid lite fra dette bildet. Figuren gir dermed en indikasjon på at ikke-vestlige innvandrerkvinner registreres relativt oftere som offer for kvinnemishandling enn norske kvinner. Dette kan dermed også være med på å forklare hvorfor de registrerte overgrepene som ikke-vestlige innvandrerkvinner blir offer for, ikke er så knyttet til helgene.

3.7. Etnisk bakgrunn til offer og gjerningsperson

Viktimisering og utøvelse av vold samvarierer med mange av de samme levekårsindikatorerne, og det er en vanlig antakelse at vold hopper seg opp i enkelte befolkningsgrupper (Pedersen 1999). Samtidig vet vi at en hel del av volden skjer mellom gjerningsperson og offer som tilhører samme familie eller omgangskrets (Erstatningsnemda for voldsofre 1999, Jon 1995). Hvis ikke-vestlige innvandrere utsettes for vold på sin sosiale arena, og denne befolkningsgruppen bare delvis er integrert i det norske samfunnet, skulle vi anta at ikke-vestlige innvandrere også var overrepresentert som *utøvere* av vold, og da spesielt i voldssaker som hadde ikke-vestlige innvandrere som ofre.

Statistisk sentralbyrå har data over registrerte gjerningspersoner med tilsvarende kjennemerker på innvandringsbakgrunn. Ved å koble sammen registrerte ofre med saker ferdig etterforsket, kan voldssakene fra 1997 fremstilles som i tabell 3.5. Ved å splitte opp sakene med kjent gjerningsperson etter landbakgrunn får vi en oversikt over landbakgrunn til både offer og gjerningsperson, slik som i tabell 3.6.

Skjevheten i tabell 3.6 er stor, og passer godt med vår antakelse om samvariasjon mellom gjerningspersonenes og offerets etniske bakgrunn. Nesten halvparten av sakene med ikke-vestlige innvandrere som offer hadde ikke-vestlige gjerningspersoner, selv om den ikke-vestlige innvandrebefolkningen bare utgjør 3,5 prosent av hele befolkningen.

Tabell 3.5. Voldssaker registrert i 1997 der ofrene har oppgitt landbakgrunn, etter innvandrerbakgrunn til ofrene og politiets avgjørelse. Absolutte tall og prosent

Offerets innvandrerbakgrunn	I alt	Henlagt, lovbrudd ikke bevist	Henlagt av andre grunner	Avgjørelse ikke registrert per 1. januar 1999	Oppklarte saker (kjent gjerningsperson ¹)
Absolutte tall					
I alt²	16 674	281	7 728	3 566	5 099
Nordmenn	14 907	258	6 711	3 167	4 771
Vestlige innvandrere	276	1	139	74	62
Ikke-vestlige innvandrere	1 483	22	873	325	263
Prosent					
I alt²	100	2	46	21	31
Nordmenn	100	2	45	21	32
Vestlige innvandrere	100	0	50	27	23
Ikke-vestlige innvandrere	100	2	59	22	18

¹ Omfatter saker der politiet har tatt ut tiltale, saker henlagt fordi personene ikke er strafferettslig ansvarlig og saker der personer har godtatt en straffereaksjon gitt av politiet.

² Omfatter 8 saker med ofre med blandet landbakgrunn.

Kilde: Kriminalstatistikk 1997–1998.

Tabell 3.6. Voldssaker registrert i 1997 der ofrene har oppgitt landbakgrunn, etter innvandrerbakgrunn til ofrene og gjerningspersonene. Absolutte tall og prosent

Offerets innvandrerbakgrunn	Saker med kjent gjerningsperson ¹	Gjerningspersonen(e)s innvandrerbakgrunn			Andre ²
		Nordmenn	Vestlige innvandrere	Ikke-vestlige innvandrere	
Absolutte tall					
I alt³	5 099	4 512	58	430	99
Nordmenn	4 771	4 341	51	299	80
Vestlige innvandrere	62	52	2	6	2
Ikke-vestlige innvandrere	263	117	5	125	16
Prosent					
I alt³	100	89	1	8	2
Nordmenn	100	91	1	6	2
Vestlige innvandrere	100	84	3	10	3
Ikke-vestlige innvandrere	100	45	2	48	6

¹ Omfatter saker der politiet har tatt ut tiltale, saker som er fått henlagt fordi personene ikke er strafferettslig ansvarlig og saker der personer har godtatt en straffereaksjon gitt av politiet. ² Omfatter 24 saker med gjerningspersoner med blandet landbakgrunn og 75 saker der landbakgrunn til gjerningspersonen(e) mangler.

³ Omfatter 3 saker med ofre med blandet landbakgrunn.

Kilde: Kriminalstatistikk 1997–1998.

Offer og gjerningsperson som enten er i slekt eller kjenner hverandre forut for voldsepisoden, finnes ifølge andre undersøkelser i cirka halvparten av voldssakene. Ifølge Erstatningsnemda for voldsofre (1999) var nær familie, annen omsorgsperson eller en bekjent gjerningsperson i 57 prosent av Erstatningsnemdas saker. I 43 prosent av sakene var offer og gjerningsperson ukjente for hverandre⁵. Jon (1995) viser til lignende tall i sin undersøkelse av voldssaker i Oslo, mens Heiskanen og Aromaa (1998) i en finsk undersøkelse finner at i cirka hver tredje voldsforbrytelse kjente offeret og gjerningspersonen hverandre. Disse andelene kan ikke uten videre overføres til materialet som denne artikkelen baserer seg på, men viser at man alltid vil ha en skjevhet som i tabell 3.6 fordi en del vold skjer innen familien. Familierelasjoner er delvis uavhengig av graden av sosial integrasjon, men manglende integrasjon av innvandrere vil øke skjevheten i tabellen.

Saker der ikke-vestlige innvandrere er ofre, skiller seg også fra andre saker i tabell 3.5 når det gjelder henleggelse. 59 prosent av sakene med ikke-vestlige innvandrere som ofre var henlagt ved utgangen av 1998, mot 45 prosent av sakene med norske ofre. Henleggelsesandelen viser ingen sammenheng med behandlingstiden eller omfanget av etterforskningen, siden andelen uten registrert avgjørelse per 1. januar 1999 var omtrent den samme for saker med norske ofre og ikke-vestlige innvandrere som ofre. Hvis vi antar at politiet behandler sakene likt, indikerer dette at det er vanskeligere for politiet å finne gjerningspersonen(e) i saker med ikke-vestlige innvandrere som ofre enn i saker med norske ofre.

Ved tolkning av tabell 3.6 må en også huske på at viktige skiller like gjerne kan gå mellom enkeltland internt i kategoriene som mellom nordmenn og innvandrere. Splitter vi opp tabell 3.6, finner vi samme skjevhet for enkeltland, der ofre og gjerningspersoner tenderer mot å ha samme landbakgrunn når det gjelder ikke-vestlige innvandrere. Ser vi på de største

⁵ Erstatningsnemda for voldsofre benytter ikke samme definisjon på vold som denne artikkelen, og de refererte andelene omfatter bare saker der Erstatningsnemda har innvilget erstatning.

innvandringsgruppene i hver kategori, var ofre med landbakgrunn Pakistan, Vietnam, Bosnia-Hercegovina og Tyrkia utsatt for gjerningspersoner med samme landbakgrunn i henholdsvis 38, 80, 50 og 62 prosent av sakene med kjent gjerningsperson. Det er ingen opphopning av gjerningspersoner fra andre ikke-vestlige land. Det vil si at skjevheten i tabell 3.6 med hensyn til sammenfall av landbakgrunn til offer og gjerningsperson først og fremst er knyttet til enkeltland og ikke verdensregion.

Vi har tidligere sett at en større andel av ikke-vestlige innvandrere anmelder diskriminering, og at en betydelig andel oppgir å ha blitt utsatt for plagsom og diskriminerende atferd på grunn av sin innvandrerbakgrunn (jf. kapittel 3.2). I den nevnte levekårsundersøkelsen settes imidlertid ikke denne diskrimineringen i sammenheng med voldsviktimisering. Undersøkelsen konkluderer med at ikke-vestlige innvandrere var like utsatt for vold som nordmenn, men at det var forskjeller internt i innvandrerbefolkningen, der ikke-vestlige innvandrere fra enkelte land (Iran og Somalia) viste seg å være overrepresentert (Blom og Ritland 1997). Vi vet ut fra andre kilder at rasistisk vold eksisterer (Bjørge 1993, Antirasistisk senter 1999). Ikke-vestlige innvandrere kan derfor ha et noe annet kvalitativt utgangspunkt for å bli utsatt for vold enn nordmenn. Vår statistikk kan imidlertid ikke avdekke hvor stor del av voldstilfellene som har utspring i rasisme⁶. Omfanget av vold mellom ikke-vestlige innvandrere med lik landbakgrunn antyder kun hvor stor andel av den registrerte volden som med stor sannsynlighet ikke kan tillegges et slikt utspring.

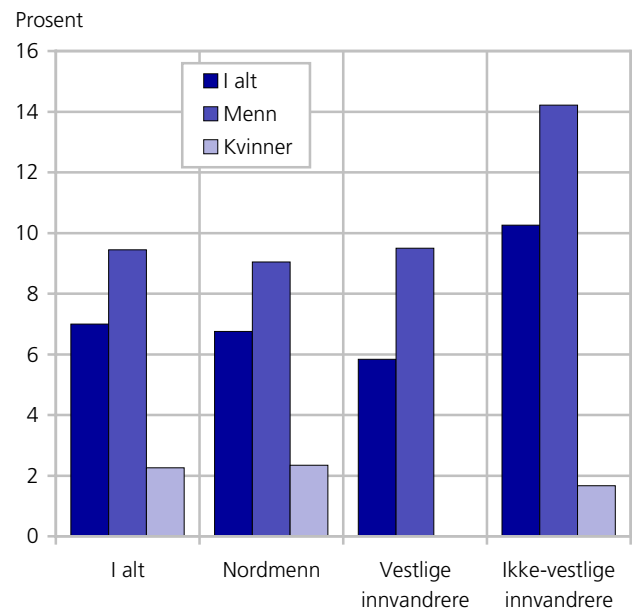
Vi finner ikke i samme grad at ofre og gjerningspersoner blant vestlige innvandrere har lik landbakgrunn. Ofre med innvandringsbakgrunn fra Sverige var utsatt for gjerningspersoner med samme landbakgrunn i bare 6 prosent av sakene med kjent gjerningsperson. Ofre med innvandringsbakgrunn fra Danmark, Storbritannia og Tyskland ble ikke i noen tilfeller registrert utsatt for overgrep fra personer med samme landbakgrunn.

Den voldsutsatte gjerningspersonen

Det hevdes ofte i litteraturen at viktimisering og egen utøvelse av vold "følger hverandre som skygger" (Pedersen og Pape 1999). Antakelsen er enten at personer som bruker vold følger normer som understøtter voldsbruk for å løse konflikter, og derfor før eller siden selv vil bli offer, eller at spesiell atferd, der utøvelse av vold er én av flere faktorer, øker risikoen for å bli voldsoffer (Pedersen 1999). Statistisk sentralbyrå kan koble sammen materialet med ofre og materialet med gjerningsmenn, og dermed se om de

⁶ Rasistisk motivert lovbrudd brukes her i overensstemmelse med en dom i Høyesterett høsten 1994, der "... en straffbar handling rettet mot innvandrere og motivert i deres egenskap av innvandrere [...] anses rasistisk motivert i forhold til straffelovens § 232 tredje punktum" (Bjørge 1993).

Figur 3.8. Andelen av ofre for vold i perioden 1995–1998 som i samme periode også var registrert som gjerningsperson for voldslovbrudd, etter innvandrerbakgrunn. Prosent

Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

samme personene vekselvis registreres som ofre og som gjerningsperson.

Den delen av befolkningen som både er registrert som offer og som gjerningsperson er en liten og spesiell del av befolkningen. Det er antakelsen om at denne delen av befolkningen har spesielle normer og lokal kultur som gir seg utslag i mer vold som gjør den interessant i denne sammenheng. Forutsetter man spesiell lokal kultur/normer er det imidlertid rimelig å anta at dette også gir seg utslag i registreringshyppigheten av voldslovbruddene, først og fremst ved lavere anmeldelsestilbøyelighet. Det er derfor rimelig å anta at denne gruppen er underrepresentert i materialet.

Nesten 7 prosent av de norske voldsofrene i perioden 1995–1998 ble registrert som gjerningspersoner hos politiet i samme periode. Blant ikke-vestlige innvandrere ble imidlertid litt over 10 prosent av volds-offrene også utpekt som gjerningspersoner. Den reelle forskjellen mellom nordmenn og ikke-vestlige innvandrere er sannsynligvis større enn figur 3.8 antyder. Av tabell 3.5 ser vi at oppklaringsprosenten er lavest for saker med ikke-vestlige innvandrere som ofre. Disse sakene har også en høy andel ikke-vestlige gjerningspersoner. Det er da rimelig å anta at vi har fanget opp en mindre andel av ikke-vestlige gjerningspersoner i forhold til nordmenn i figur 3.8. Det kan derfor se ut til at en noe større andel av ikke-vestlige innvandrere har trekk av det Pedersen (1999) betegner som en *voldelig subkultur*, der personer veksler på å være offer og gjerningsperson. Tallene er imidlertid små, litt under 2 promille av hele befolkningen av ikke-vestlige inn-

vandrere var blitt registrert som både offer og gjerningsperson i perioden 1995–1998, mot 1/2 promille blant nordmenn.

Med hensyn til innvandringsstatus viser figuren et noe annet bilde enn det Martens (1998) tegner opp, der han i en svensk undersøkelse ikke fant noen forskjeller på innvandrere og svensker med hensyn til viktimsing og egen utøvelse av vold.

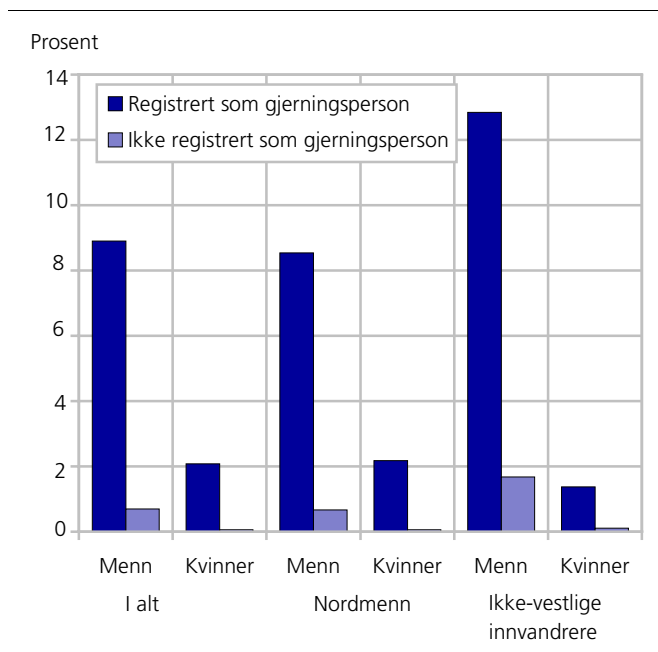
Det er også en interessant kjønnsforskjell i figur 3.8. Ofre blant ikke-vestlige innvandrer menn var den gruppen som relativt oftest ble registrert som utøvere av vold (14 prosent), mens ofre blant ikke-vestlige kvinner var relativt sjeldnere gjerningspersoner enn norske kvinner. Denne kjønnsforskjellen er i tråd med Pape og Pedersen (1999) som hevder at blant kvinner som har vært utsatt for vold, er sannsynligheten for selv å være voldsutøvere mye mindre enn for menn i samme situasjon. Figur 3.8 viser i tillegg at denne kjønnsforskjellen er mer markert for ikke-vestlige innvandrere enn for nordmenn.

Viktimsing gir økt sjanse for å bli registrert som gjerningsperson, i alle fall for menn. Sammenhengen mellom egen voldsutøvelse og viktimsing kan imidlertid også gå den andre veien, det vil si at egen voldsutøvelse gir økt sjanse for å bli offer. Effekten av egen voldsutøvelse på sannsynligheten for å bli registrert som voldsoffer er den sterkeste i data-materialet, mye sterkere enn alder, kjønn eller innvandringsstatus. For enkelte befolkningsgrupper fikk tilleggsopplysningen om at de også var registrert som gjerningsperson i perioden 1995–1998 offerraten til å tidobles, se figur 3.9. Faktoren reduseres en del hvis vi justerer for kjønn og alder, men ligger i intervallet 4–9 også for små befolkningsgrupper. Et interessant trekk er at effekten er like stor for kvinner som for menn, noe som bryter med Pape og Pedersen (1999), som hevder at egen voldsutøvelse gir økt risiko for viktimsing for menn, men ikke for kvinner.

3.8. Opphopning

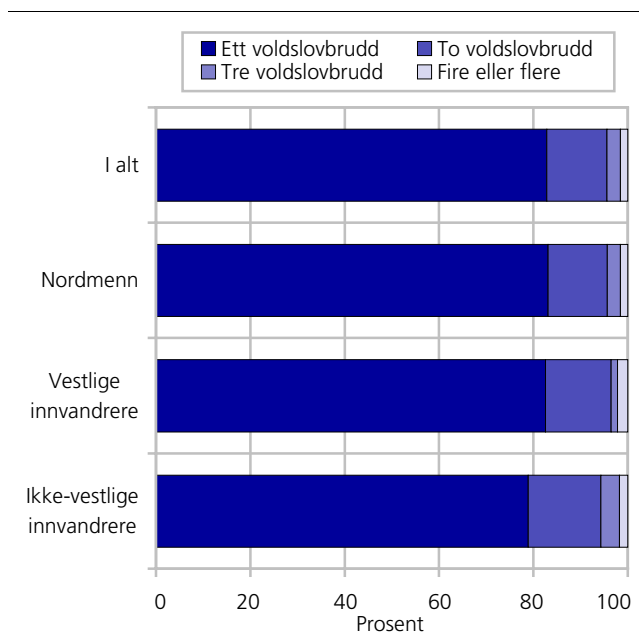
De fleste personer blir aldri registrert som ofre for et voldslovbrudd. Samtidig er det noen få som blir registrert mange ganger. Det betyr at en svært liten andel av befolkningen utgjør ofrene i mesteparten av de registrerte voldsakene. Figur 3.10 fremstiller dette grafisk. Langt de fleste voldsofferne, cirka 83 prosent, ble registrert kun én gang i løpet av fireårsperioden. Det er imidlertid relativt flere blant ikke-vestlige innvandrere som har blitt registrert flere ganger enn det er blant nordmenn og vestlige innvandrere. Blant ikke-vestlige innvandrere ble over 15 prosent registrert to ganger og nesten 6 prosent ble registrert tre eller flere ganger. Blant nordmenn ble under 13 prosent registrert to ganger og litt over 4 prosent ble registrert tre ganger eller flere.

Figur 3.9. Offerandelen blant de som er registrert som gjerningsperson og de som ikke er registrert som gjerningsperson i perioden 1995–1998. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Menn og kvinner. Voldslovbrudd

Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

Figur 3.10. Volds ofre¹ i perioden 1995–1998, etter innvandringsbakgrunn og hvor mange ganger de er registrert. Prosent

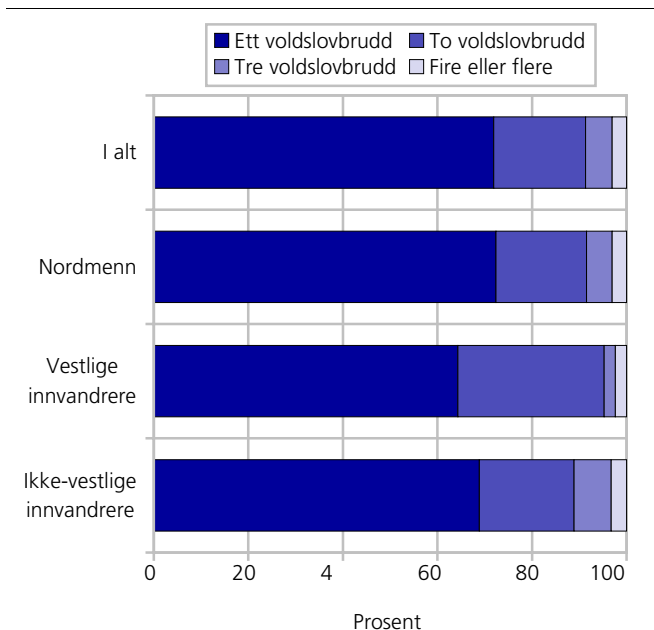
¹ Omfatter personer med oppholdstid og alder på minst fire år.

Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

Konsentrasjonen av vold mot enkeltpersoner kan imidlertid være større enn statistikken viser hvis offerhyppigheten har innvirkning på anmeldelsestilbøyeligheten – det vil si hvis befolkningsgrupper som er mye utsatt for vold, er mindre villige til å anmelde den kriminelle handlingen.

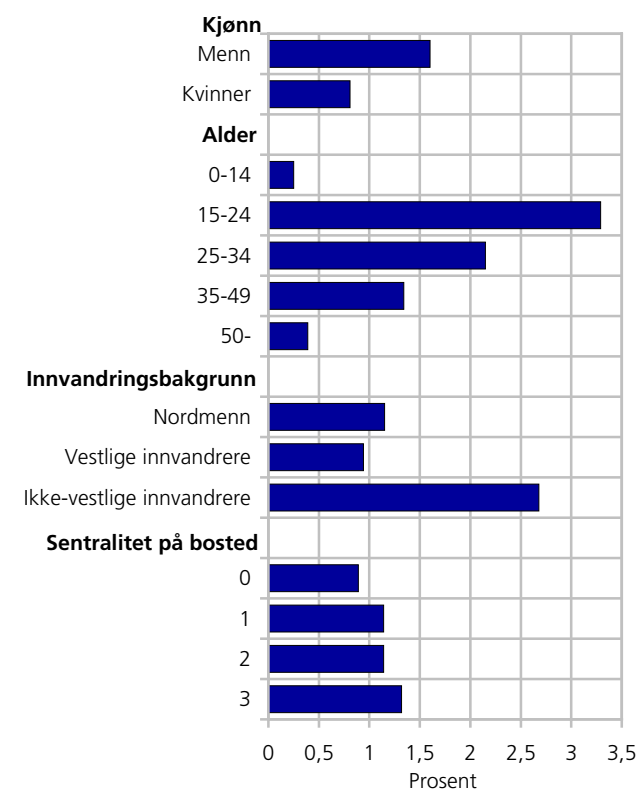

Figur 3.11. Voldsofre¹ i perioden 1995–1998 som også er registrert som gjerningsperson i et voldsløvbrudd, etter innvandrerbakgrunn og hvor mange ganger de er registrert. Prosent

¹ Omfatter personer med oppholdstid og alder på minst fire år.
Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

Figur 3.12. Sannsynligheten¹ for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn, alder, innvandrerbakgrunn og bosted. Prosent

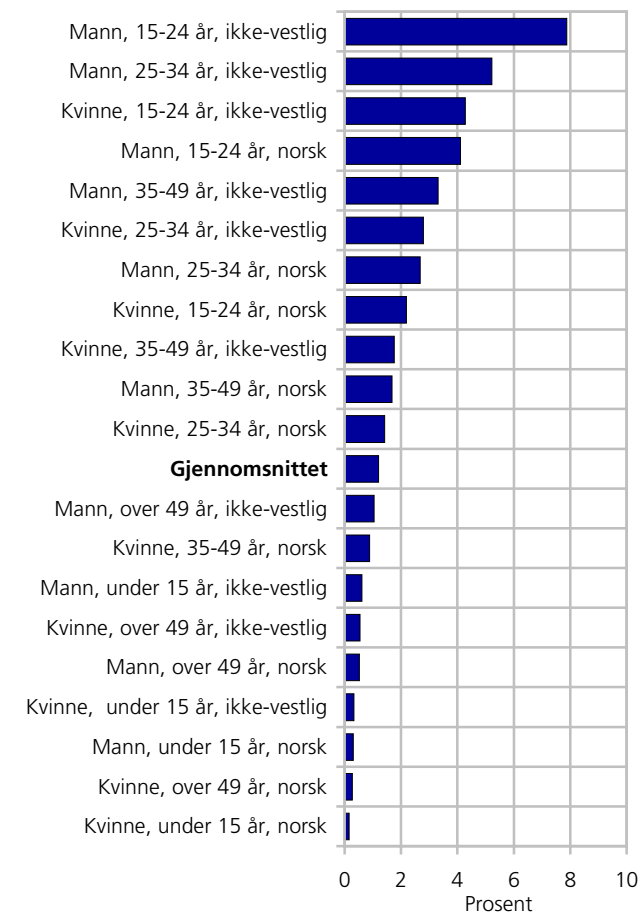
¹ Beregnet ut fra befolkningen 1. januar 1998 ved hjelp av en logistisk regresjonsmodell.
Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

Det er en viss sammenheng mellom figurene 3.8, 3.9 og 3.10. Hvis figur 3.10 lages med bare de personene som også har blitt registrert som gjerningspersoner i samme periode, vil andelen som bare er registrert én gang som offer, synke. Blant ikke-vestlige innvandrere synker denne andelen fra 79 prosent i figur 3.10 til 69 prosent i figur 3.11. Den synker fra 83 til 72 prosent for nordmenn. Endringen er ikke dramatisk, men støtter en antakelse om at det er sammenheng mellom viktigmiseringsgrad og egen utøvelse av vold.

3.9. Kombinasjon av variabler

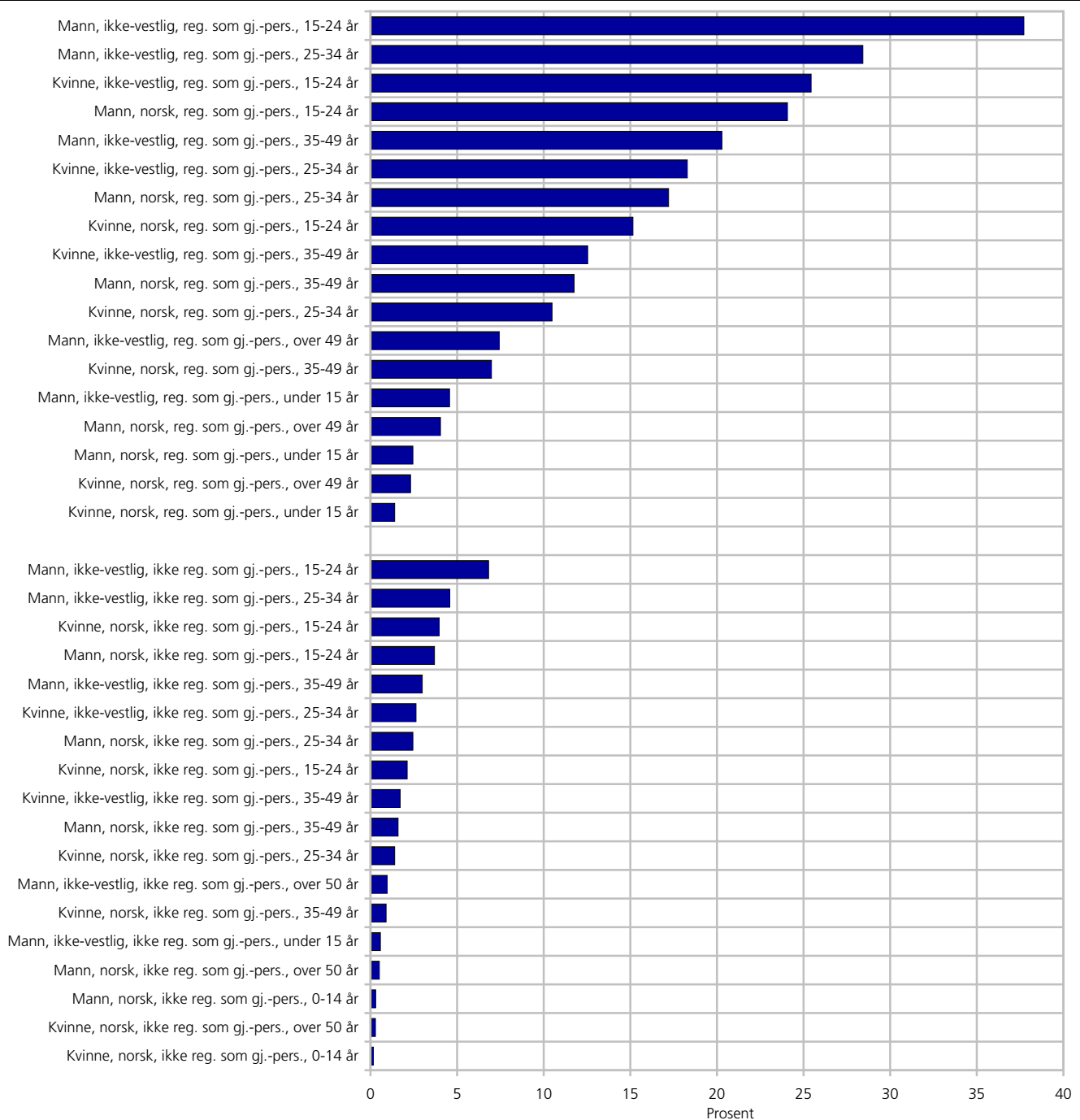
Ikke-vestlige innvandrere utsettes for mer vold enn nordmenn. Figur 3.12 gir en oppsummering av de demografiske variablenes betydning for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998. Alder, innvandrerbakgrunn og kjønn gir alle store utslag. Et bosted i en sentral kommune forklarer noe overhyppighet, men overskygges helt av de tre forannevnte variablene.

Figur 3.13. Sannsynligheten¹ for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn og alder. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Prosent

¹ Beregnet ut fra befolkningen 1. januar 1998 ved hjelp av en logistisk regresjonsmodell.
Kilde: Kriminalstatistikk1995–1998.

Figur 3.14. Sannsynligheten¹ for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995–1998, etter kjønn, alder og registrering som gjerningsperson. Nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. Prosent

¹ Beregnet ut fra befolkningen 1. januar 1998 ved hjelp av en logistisk regresjonsmodell og omfatter befolkningsgrupper større enn 100.
Kilde: Kriminalstatistikk 1995–1998.

En kombinasjon av de ulike demografiske variablene gir enkelte befolkningsgrupper svært mye høyere risiko for å bli registrert som offer i den undersøkte perioden enn gjennomsnittet, se figur 3.13. Risikoen for å bli registrert som offer for ikke-vestlige menn mellom 15 og 24 år er over seks ganger så høy som gjennomsnittet, det vil si 7,8 prosent for ikke-vestlige, unge menn mot litt over 1,2 prosent for hele befolkningen.

Blant befolkningsgruppene med minst risiko for å bli registrert som voldsoffer, finner vi de yngste og eldste norske kvinnene og mennene. Her ligger sannsynligheten for å bli registrert på mellom halvparten og en åttendedel av gjennomsnittssannsynligheten.

Kontroll av gjerningssted og gjerningstidspunkt viser at innvandrere er like utsatt for vold i det offentlige rom som nordmenn, men voldsepisodene med ikke-vestlige

innvandrere som offer, er mindre konsentrert til helgene.

Materialet styrker antakelsen om at offer og gjerningsperson ofte har lignende demografiske kjennemerker. Dette er en indikasjon på svak sosial integrasjon av innvandrergupper, og at vold ofte skjer innen familien og blant nære bekjente. Tilleggsopplysningen om at en person også er registrert som gjerningsperson i en voldssak, får sannsynligheten for å være registrert som voldsoffer til å øke til dels voldsomt for de enkelte kategoriene i figur 3.14. Sannsynligheten for å registreres som et offer i en voldssak er mellom 4 og 10 ganger høyere for de gruppene som er registrert som gjerningsperson i forhold til de gruppene som ikke er registrert som gjerningsperson.

De langt fleste ofrene registreres bare én gang, men materialet kan tyde på at det finnes en liten gruppe som både gjentatte ganger blir utsatt for vold og som også registreres som utøver av vold. Denne gruppen er noe større blant ikke-vestlige innvandrere enn blant nordmenn. Dette gjelder imidlertid først og fremst for ikke-vestlige menn. Ikke-vestlige kvinner som registreres som voldsofre blir sjeldnere registrert som gjerningspersoner enn menn, og også sjeldnere enn norske kvinner. I tillegg registrerer politiet flere tilfeller av kvinnemishandling av ikke-vestlige kvinner enn av norske kvinner.

Materialet har avdekket forskjeller mellom den volds-kriminaliteten som ikke-vestlige innvandrere utsettes for i forhold til nordmenn. Kjønnndimensjonen er spesielt tydelig blant ikke-vestlige innvandrere. Forskjellene er imidlertid ikke så store at volden som ikke-vestlige innvandrere utsettes for, kan sies å være et kvalitativt annet fenomen enn den volden nordmenn utsettes for. Relativt mye av den volden som ikke-vestlige innvandrere utsettes for, er det ikke-vestlige innvandrere som utøver. Justert for denne skjevheten forteller datamaterialet likevel først og fremst at ikke-vestlige innvandrere utsettes for mer vold i det norske samfunnet enn det nordmenn blir utsatt for.

4. Pågripelser

Av Ulla Haslund⁷

4.1. Pågripelser og pågrepne

Den som kan mistenkes for å ha gjort noe som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder, kan pågripes. Samtidig skal det være fare for rømming, forspillelse av bevis eller nye straffbare handlinger. Er det grunn til å frykte at den mistenkte rømmer landet, kan personen pågripes også for mindre alvorlig kriminalitet. Også andre enn politiet kan pågripe den som blir tatt på fersk gjerning, eller på ferske spor som det heter. Dersom andre enn politiet foretar pågripelse, skal den pågrepne umiddelbart overlates til politiet.

Snarest mulig og så vidt mulig dagen etter pågripelsen skal den pågrepne settes fri eller fremstilles for forhørsretten, som avgjør om det er grunnlag for varetektsfengsling. Pågripelsen gir den mistenkte status som siktet, noe som blant annet innebærer at mistenkte har rett til offentlig forsvarer. Pågripelse må ikke forveksles med innbringelse, som kan foretas blant annet i forbindelse med ordensforstyrrelse, og som ikke skal strekke seg ut over 4 timer.

Temaet for dette kapitlet er pågrepne i 1998 med fokus på forskjeller mellom nordmenn og innvandrere. Innvandrere defineres som bosatte i landet med to utenlandsfødte foreldre. Vi skiller til en viss grad mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere, uten at dette har latt seg gjøre i alle sammenhenger der det kunne være ønskelig. Som ikke-vestlige innvandrere regnes innvandrere fra Øst-Europa og fra det vi kaller den tredje verden, det vil si fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia.

I dette kapitlet omhandles stort sett også andre med innvandrerbakgrunn, det vil si utenlandsadopterte og bosatte med en utenlandsk og en norsk forelder (jf. kapittel 2.1). En del av disse vil i likhet med mange innvandrere skille seg fra nordmenn utseendemessig, kulturelt og språklig. Nordmenn er her definert som norske statsborgere uten noen form for innvandrerbakgrunn. Vi skiller også ut utenlandske statsborgere

uten bopel i Norge, og kaller dem uregistrerte utlendinger eller bare utlendinger.

I alt 16 160 personer ble pågrepet her i landet i 1998, mistenkt for kriminalitet. Av disse var 72 prosent nordmenn, mens 10 prosent var uten bopel i landet, det vi her kaller uregistrerte utlendinger. De øvrige 17 prosent var bosatte i landet med utenlandsk bakgrunn, fordelt på 11 prosent innvandrere (10 prosent fra ikke-vestlige land) og 6 prosent andre med innvandrerbakgrunn.

Noen ble pågrepet flere ganger, og i alt dreide det seg om 25 240 pågripelser i 1998. Tilbøyeligheten til å bli pågrepet flere ganger var om lag den samme for nordmenn og innvandrere, og for andre med innvandrerbakgrunn, 1,6 pågripelser per pågrepet person. Det er da tatt hensyn til at en del pågrepne med innvandrerbakgrunn kom til landet i løpet av året og dermed hadde en kortere observasjonsperiode. Blant pågrepne utlendinger finner vi naturlig nok betydelig færre gjengangere enn blant pågrepne som var bosatt i landet, siden mange av disse antakelig oppholdt seg bare en kort tid i Norge. Vi holder oss i det følgende til enheten pågrepet person, og har telt personen første gang han eller hun ble pågrepet, med det lovbrudd og det sted som var knyttet til denne pågripelsen.

4.2. Uregistrerte utlendinger

Blant de pågrepne finner vi et betydelig innslag av utenlandske statsborgere som ikke tilhører landets befolkning, og som følgelig er uten noen form for innvandrerstatus. I media beskrives ofte en gjerningsmann som "utlending" eller "av utenlandsk opprinnelse", uten nærmere presisering av om det dreide seg om en person med innvandrerbakgrunn eller ikke. Trolig kan det hos folk flest, og muligens også hos politiet, finne sted en viss sammenblanding av begrepene innvandrere, andre med innvandrerbakgrunn og andre med utenlandsk bakgrunn. Vi vil her holde de ulike gruppene fra hverandre og sammenligne dem innbyrdes og med nordmenn.

⁷ Er en utvidet og omarbeidet utgave av artikkelen "Innvandrere blir oftere pågrepet" (Haslund 1999)

Tabell 4.1. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og prosent

	I alt	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn	Uregistrerte utlendinger
			I alt	Ikke-vestlige	Vestlige		
I alt	16 155	11 699	1 843	1 632	211	1 034	1 579
Prosent	100	72	11	10	1	6	10

Kilde: Kriminalstatistikk1998.

Tabell 4.2. Pågrepne bosatt i landet, etter innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

	I alt	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn
			I alt	Ikke-vestlige	Vestlige	
I alt	14 576	11 699	1 843	1 632	211	1 034
Per 1 000 bosatte	4	4	9	14	3	10

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

1 580 av pågripelsene i 1998 gjaldt uregistrerte utlendinger. Dette var personer uten norsk fødselsnummer som identifiserte dem, men ut fra fødselsdato og statsborgerskap kan vi likevel fastslå at det dreide seg om minst 1 400 forskjellige pågrepne personer. Dette tallet er imidlertid såpass usikkert at vi for denne gruppen velger å holde oss til tallet på pågripelser. Holder vi pågripelser for overtredelser av utlendingsloven utenom, gjenstår nær 900 pågripelser av utlendinger for andre typer kriminalitet.

4.3. Innvandrere

Av de 14 580 pågrepne som var bosatt i landet, tilhørte 1 840, det vil si 13 prosent, innvandrerbefolkningen. Til sammenligning utgjorde innvandrere 6 prosent av totalbefolkningen 15 år og over; den delen av befolkningen det er relevant å regne med i denne sammenhengen. Innvandrere må dermed sies å være betydelig overrepresentert blant de pågrepne. Regnet per 1 000 innbyggere ble 9 innvandrere pågrepet mot nær 4 nordmenn. Det er ikke-vestlige innvandrere som driver pågripelsesfrekvensen for innvandrere i været med 14 pågrepne per 1 000 bosatte. Vestlige innvandrere har en frekvens på 2 pågrepne per 1 000, det halve av hva vi fant for nordmenn.

Også andre med innvandrerbakgrunn var overrepresentert blant de pågrepne. Denne gruppen, som utgjorde 3 prosent av befolkningen, hadde 10 pågrepne per 1 000 bosatte. Denne gruppen hadde altså en enda litt høyere pågripelsesfrekvens enn innvandrere, men hadde en mindre markant forskjell mellom personer fra ikke-vestlige land og fra vestlige land, idet frekvensene var henholdsvis 15 per 1 000 og 9 per 1 000.

Mange fra den tredje verden

De fleste pågrepne innvandrere hadde sin bakgrunn i den tredje verden, både i absolutte tall og i forhold til befolkningen. Blant innvandrere som selv kom fra eller som hadde foreldre som kom fra land i Sør- og Mellom-Amerika, Afrika og Asia eller fra Tyrkia, ble 16

pågrepet per 1 000 innbyggere. I totalbefolkningen (og i den norske befolkningen) ble 4 per 1 000 pågrepet. Også østeuropeiske innvandrere var overrepresentert med 8 pågrepne per 1 000 bosatte. Innvandrere fra øvrige verdensregioner var underrepresentert ved at de hadde færre pågrepne per 1 000 bosatte enn det som gjaldt for bosatte totalt. For innvandrere fra andre nordiske land var forholdstallet 3 pågrepne per 1 000 innbyggere og for øvrige vesteuropeiske innvandrere var forholdstallet 2. Færrest pågrepne var det blant innvandrere fra Nord-Amerika og Oseania; bare 1 pågrepet per 1 000 innbyggere.

Halvdelen av Norges innvandrerbefolkning kommer fra andre nordiske land, fra Vest-Europa ellers og fra Nord-Amerika eller Oseania. Disse pågripes altså sjeldnere enn bosatte totalt i landet, som vi husker hadde forholdstallet 4 pågrepne per 1 000, og sjeldnere enn nordmenn som hadde et forholdstall i underkant av 4.

Blant andre med innvandrerbakgrunn var det, uansett hvilken verdensregion de stammet fra, relativt sett flere pågrepne enn blant nordmenn. I likhet med innvandrere hadde også denne befolkningsgruppen flest pågrepne med bakgrunn i ikke-vestlige land, men i motsetning til innvandrere var de overrepresentert (hadde høyere rater enn nordmenn) også fra øvrige verdensregioner.

Fra den tredje verden kom også godt over tredjedelen av de pågrepne utlendingene, og nesten like mange kom fra Øst-Europa uten at vi dermed med sikkerhet kan si at disse regionene var sterkt representert, siden vi ikke vet hvor mange utlendinger av forskjellig nasjonalitet som besøker landet. Videre fordelte en fjerdedel av utlendingene seg noenlunde likt på Norden og Vest-Europa ellers, mens om lag 2 prosent kom fra Nord-Amerika og Oseania.

Tabell 4.3. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 1998

Verdensregion	I alt	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn	Uregistrerte utlendinger
			I alt	Ikke-vestlige	Vestlige		
I alt	16 155	11 699	1 843	1 632	211	1 034	1 579
Norge	11 699	11 699	-	.	.	.	.
Norden ellers	716	.	142	.	142	347	227
Vest-Europa ellers	583	.	60	.	60	326	197
Øst-Europa	821	.	217	217	.	64	540
Nord-Amerika og Oseania	134	.	9	.	9	94	31
Tredje verden	2 202	.	1 415	1 415	.	203	584

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell 4.4. Pågrepne bosatt i landet, etter innvandrerbakgrunn og verdensregion. 1998. Per 1 000 innbyggere

Verdensregion	I alt	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn
			I alt	Ikke-vestlige	Vestlige	
I alt	4	4	9	14	3	10
Norge	4	4	.	.	.	.
Norden ellers	6	.	3	.	3	8
Vest-Europa ellers	7	.	2	.	2	11
Øst-Europa	9	.	8	8	.	14
Nord-Amerika og Oseania	4	.	1	.	1	6
Tredje verden	16	.	16	16	.	15

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell 4.5. Pågrepne i ulike aldersgrupper, etter kjønn og innvandrerbakgrunn. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

Kjønn og alder	I alt	Per 1 000 innbyggere ¹					Andre med innvandrerbakgrunn
		I alt	Nordmenn	Innvandrere			
				I alt	Ikke-vestlige	Vestlige	
Begge kjønn i alt	16 155	4	4	9	14	3	10
15-20	3 728	11	9	30	35	9	17
21-29	5 829	9	8	13	19	5	14
30-49	6 157	4	4	8	10	3	7
50-	441	0	0	0	2	0	0
Menn i alt	13 843	7	6	18	26	5	16
15-20	3 187	18	15	58	66	18	27
21-29	4 991	15	13	30	39	9	22
30-49	5 267	7	7	14	18	6	11
50-	398	1	1	2	4	1	1
Kvinner i alt	2 312	1	1	1	2	-	4
15-20	541	3	3	3	4	2	6
21-29	838	3	3	2	2	1	6
30-49	890	1	1	1	2	-	3
50-	43	0	0	0	0	-	-

¹ Uregistrerte utlendinger ikke medregnet.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

4.4. Kjønn, alder og bosted

Kvinner utgjorde 14 prosent av de pågrepne i 1998. Kvinneandelen hos pågrepne innvandrere var 7 prosent, mens den hos norske pågrepne var 16. Høyest kvinneandel, 19 prosent, finner vi hos pågrepne med annen innvandrerbakgrunn. Denne befolkningsgruppen har en sammensetning som avviker mye fra innvandrerbefolkningen, med et langt høyere innslag fra andre nordiske land og fra Vest-Europa.

Mange unge innvandrere pågrepet

Høyest innslag av innvandrere finner vi blant de aller yngste pågrepne. Hver fjerde femtenåring som ble pågrepet i 1998, var innvandrer, mens bare hver nittende femtenåring i befolkningen tilhørte denne befolkningsgruppen. Andelen innvandrere blant de pågrepne avtok raskt med stigende alder, men flatet ut og utgjorde i nesten alle årskull fra 30 til 49 år 12-14 prosent av de pågrepne, mot 6-8 prosent av befolkningen.

Oslo i særklasse

Det er vel kjent at tett bebodde områder har mer registrert kriminalitet i forhold til innbyggertallet enn spredt bebodde. 82 prosent av lovbrudd anmeldt i 1998 var begått i kommuner med tett bosetting, mens 75 prosent av befolkningen over 14 år var bosatt i de samme kommunene. Langt tydeligere ser vi tendensen i Oslo, som hadde 25 prosent av de anmeldte lovbruddene og 12 prosent av befolkningen. Diskusjonen om hva som er årsaken til en tilsynelatende høyere kriminalitet i tett bebodde strøk, skal vi ikke gå nærmere inn i her.

Innvandrere er i langt større grad enn nordmenn bosatt i bymessige strøk av landet. Til en viss grad gjelder dette også andre med innvandrerbakgrunn. I 1998 fant vi 91 prosent av innvandrerbefolkningen og 84 prosent av andre med innvandrerbakgrunn bosatt i kommuner med tett bosetting, mens det samme gjaldt 74 prosent av den norske befolkningen. Høyest konsentrasjon av innvandrere hadde hovedstaden. Mens 16 prosent av Oslos befolkning var innvandrere, gjaldt dette 4 prosent av befolkningen i landet for øvrig. Eller sagt på en annen måte, mer enn tredjedelen av landets innvandrere bodde i Oslo. Som følge av denne forskjellen i bosettingsmønsteret, må vi forvente en stor andel innvandrere blant de pågrepne innenfor Oslo politidistrikt. Relativt sett var likevel ikke forskjellen så stor som ventet, når det i Oslo ble pågrepet 16 innvandrere per 1 000 innbyggere, mot vel 6 per 1 000 blant innvandrere bosatt utenom Oslo. For norske osloborgere var forholdstallet 7 pågrepne per 1 000, mens det i landet ellers ble pågrepet 3 nordmenn per 1 000 innbyggere. Det ser dermed ut til at bosetting i Oslo mer enn fordobler pågripelsesfrekvensen for både nordmenn og innvandrere.

For ikke-vestlige innvandrere var andelen bosatte i Oslo hele 40 prosent, og pågripelsesfrekvensen blant

disse var 20 per 1 000. Flest pågrepne finner vi blant ikke-vestlige innvandrer menn bosatt i Oslo med 35 pågrepne per 1 000 innbyggere.

Også personer med annen innvandrerbakgrunn er oftere bosatt i Oslo enn ellers i landet, og også i denne befolkningsgruppen hadde Oslo relativt mange pågrepne, 14 per 1 000 bosatte. I landet ellers ble det pågrepet 9 per 1 000 bosatte med annen innvandrerbakgrunn.

Selv om vi ikke har noe folketall å sammenligne med, er vi tilbøyelig til å regne uregistrerte utlendinger som den av de fire "befolkningsgruppene" som hadde høyest pågripelsesfrekvens. Resonnementet vi legger til grunn er i all enkelhet følgende: Innvandrere hadde høyest pågripelsesfrekvens av de tre gruppene der frekvensen kan beregnes. Dersom uregistrerte utlendinger hadde samme frekvens som innvandrere, ville mer enn 160 000 uregistrerte utlendinger over 14 år til enhver tid oppholde seg i landet, et tall som etter all sannsynlighet er for høyt. Vi minner imidlertid om at utlendingene i 44 prosent av tilfellene ble pågrepet for overtredelser av utlendingsloven, mens dette gjaldt bare 4 prosent av øvrige pågrepne.

Uregistrerte utlendinger som pågripes mistenkt for kriminalitet, er i stor grad et oslofenomen. Av de 1 580 utlendingene som ble pågrepet her i landet i 1998, ble mer enn to tredjedeler pågrepet i Oslo.

Vi vet at kriminalitet i stor grad blir begått av unge menn. Mer enn hver tredje som ble funnet skyldig i en forbrytelse i 1997, var en mann under 25 år. I et samfunn med mange unge menn må vi forvente høy kriminalitet, mens et samfunn med overveiende eldre kvinner ville være et bra sted å være i så måte. Oslos innvandrerbefolkning er ung, og i motsetning til den norske oslobefolkningen har den overvekt av menn.

Tabell 4.6. Pågrepne bosatt i Oslo i ulike aldersgrupper, etter kjønn og innvandrerbakgrunn. 1998

Kjønn og alder	I alt	Per 1 000 bosatte					
		I alt	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn
				I alt	Ikke-vestlige	Vestlige	
Begge kjønn i alt	3 616	9	7	16	20	4	14
15-20	657	26	17	45	49	16	30
21-29	1 143	14	12	21	26	5	17
30-49	1 685	11	10	13	15	6	11
50-	131	1	1	2	3	1	1
Menn i alt	3 066	16	12	28	35	9	22
15-20	602	46	30	88	92	37	67
21-29	943	25	20	42	53	8	26
30-49	1 403	17	16	21	24	11	16
50-	118	2	2	4	5	3	2
Kvinner i alt	550	3	2	2	2	1	6
15-20	55	4	4	3	3	3	8
21-29	200	5	5	3	3	2	9
30-49	282	4	4	2	3	1	5
50-	13	0	0	-	-	-	-

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell 4.7. Pågrepne, etter innvandrerbakgrunn og lovbruddsgruppe. 1998. Absolutte tall og prosent

Lovbruddsgruppe	I alt	Prosent						
		I alt	Nordmenn	Innvandrere	Andre med innvandrerbakgrunn	Uregistrerte utlendinger	Unntatt utlendingsloven	
							Innvandrere	Uregistrerte utlendinger
I alt	16 155	100	100	100	100	100	100	100
Økonomisk kriminalitet	176	1	1	2	1	1	2	1
Annen vinningskriminalitet	5 061	31	32	34	32	26	35	46
Voldskriminalitet	2 025	13	12	22	13	5	22	9
Sedelighetskriminalitet	271	2	2	3	1	1	3	1
Narkotika-kriminalitet	6 958	43	47	32	47	21	33	39
Skadeverk	525	3	3	3	4	2	3	3
Annet	1 139	7	3	5	1	45	2	1

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Menn under 25 år utgjorde i 1998 8 prosent av Oslos innvandrerbefolkning og 5 prosent av Oslos norske befolkning. I landet ellers var forholdet det motsatte; menn under 25 år utgjorde en mindre andel av innvandrerbefolkningen enn av den norske befolkningen. Slike særtrekk i kjønns- og alderssammensetningen er utvilsomt med på å forklare det høye antallet pågrepne innvandrere i Oslo. Tabell 4.6 viser sammenlignet med tabell 4.5, at alder, kjønn og tett bosetting har stor betydning for pågripelsesfrekvensen.

Ytterligere et karakteristisk trekk ved Oslo er det høye innslaget av ikke-vestlige innvandrere. Hele 71 prosent av Oslos innvandrerbefolkning over 14 år hadde sin bakgrunn i Øst-Europa eller den tredje verden, mens det samme gjaldt 52 prosent av innvandrerbefolkningen ellers i landet. Vi har tidligere sett av tabell 4.4 at innvandrere fra ikke-vestlige land er overrepresentert blant de pågrepne, noe som naturlig nok gir seg utslag der konsentrasjonen er størst av denne kategorien innvandrere.

4.5. Type lovbrudd

Som nevnt innledningsvis, skal det være snakk om lovbrudd av en viss grovhet for at pågrepelse skal kunne skje. Derfor avviker kriminalitetsbildet for pågrepne mye fra det vi ser for siktede og straffede. For eksempel ble bare 68 personer pågrepet for trafikkriminalitet i 1998, mens over 24 000 ble siktet (Statistisk sentralbyrå 1999a). For vinningskriminalitet var spriket atskillig mindre med 5 000 pågrepne og 18 000 siktede. For volds- og sedelighetskriminalitet har tallene ytterligere nærmet seg hverandre med 2 300 pågrepne og 6 000 siktede. Narkotika-kriminalitet skiller seg ut som det eneste området av noe omfang der det var flere pågrepne enn siktede, henholdsvis 7 000 og 6 500.

Det var da også mistanke om narkotikakriminalitet som oftest var årsak til pågripelser i 1998; i 43 prosent av tilfellene. Både blant nordmenn og andre med innvandrerbakgrunn var 47 prosent av de pågrepne mistenkt for narkotikakriminalitet. Det samme gjaldt for 33 prosent av pågrepne innvandrere, mens det

blant pågrepne utlendinger som ikke var bosatt i landet, var 39 prosent narkotikamistenkte. Vi ser da bort fra pågrepne for overtredelser av utlendingsloven, som i ni av ti tilfelle var en utlending og i det gjenstående tilfellet en innvandrer. Innvandrere ble oftest pågrepet for vinningskriminalitet; i 35 prosent av tilfellene. Det samme gjaldt uregistrerte utlendinger, der andelen pågrepne for vinningskriminalitet var 46 prosent, den høyeste i de fire befolkningsgruppene vi sammenligner. I store trekk og når vi ser bort fra overtredelser av utlendingsloven, var det samme type kriminalitet som ga grunn til pågrepelse i de fire gruppene. Mest markant forskjell mellom nordmenn og innvandrere finner vi for volds-kriminalitet, som var årsak til 12 prosent av pågripelsene blant nordmenn mot 22 prosent blant innvandrere. Blant andre med innvandrerbakgrunn var 13 prosent pågrepet for vold, mens det samme var tilfellet for 9 prosent av utlendingene.

4.6. Berettigelse av pågripelsen

Ofte får ikke pågripelsen andre konsekvenser for den pågrepne enn et forhør og noen timers opphold i politiets vaktarrest. Det siste kan uten tvil være traumatisk nok. Det har ikke vært anledning til å følge opp den enkelte pågrepne for å se om pågripelsen medførte varetekt eller annen strafferettslig forfølgning. Siden bare vel 3 000 ble varetektsfengslet i 1998, mens 16 000 ble pågrepet, må vi likevel kunne fastslå at de færreste pågripelser medførte varetektsfengsling. Men som kjent kan en pågrepelse utmerket godt få et rettslig etterspill selv om forhørsretten ikke har funnet det påkrevd med varetektsfengsling.

5. Innvandrere som gjerningspersoner

Av Arnt Even Hustad⁸

5.1. Gjerningsperson

Statistikken omfatter personer som i 1998 ble funnet skyldige i lovbrudd etter en rettskraftig avgjørelse og som var 5 år eller eldre på gjerningstidspunktet. I saker der rettskraftig avgjørelse er fattet av en domstol, kan avgjørelsestidspunktet ligge ett eller flere år etter tidspunktet for offentlig påtale. Siden personer frifunnet ved dom er holdt utenfor, skiller begrepet gjerningsperson i dette kapitlet seg fra begrepet siktet person, brukt i kapittel 6 og i annen offisiell kriminalstatistikk.

Når tallet på gjerningspersoner er sammenlignet med tall fra befolkningen, er befolkningen 5 år og over per 1. januar 1998 lagt til grunn. I den grad det befinner seg uregistrerte utlendinger i materialet over gjerningsmenn, er disse regnet som norske. Med uregistrerte utlendinger menes utenlandske statsborgere med midlertidig opphold i Norge, for eksempel i jobb-sammenheng, som flyktning eller som turist.

Samme person kan ha begått flere lovbrudd og pådratt seg flere straffeforfølgelser i 1998. I slike tilfelle er personen telt bare en gang, og da i forbindelse med det groveste lovbruddet.

5.2. Hovedtrekk

I alt registrerte politiet drøyt 69 000 personer for å stå bak ett eller flere lovbrudd i 1998, knapt 58 000 menn og drøyt 11 000 kvinner. Nær 5 700, eller 8 prosent av gjerningspersonene, kom fra innvandrerbefolkningen. Dette var relativt sett flere enn andelen innvandrere i befolkningen skulle tilsi. Innvandrere utgjorde 1. januar 1998 5,5 prosent av Norges befolkning. Gjerningspersoner med innvandrerbakgrunn fordelte seg med 4 700 på menn (8 prosent av alle mannlige gjerningspersoner) og 960 på kvinner (vel 8 prosent av alle kvinnelige gjerningspersoner). Illustrert på en annen måte; det ble registrert 42 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere i den mannlige innvandrerbefolkningen og 8 per 1 000 i den kvinnelige. Til

sammenligning var det 28 gjerningsmenn og 5 gjerningskvinner per 1 000 i den norske befolkningen. For begge kjønn sett under ett finner vi 25 gjerningspersoner per 1 000 i innvandrerbefolkningen og 16 per 1 000 i den norske.

Selv om disse tallene viser et større innslag av innvandrere som utøvere av kriminalitet enn befolkningstallene skulle tilsi, antyder de samtidig at innvandreres kriminalitet utgjør en beskjeden andel av den totale mengden lovbrudd som blir begått i Norge.

Kategorien "innvandrere" er svært sammensatt. De relative tallene, eller kriminalitetsratene, varierer sterkt med hvilken verdensregion befolkningen har bakgrunn i. Inndelingen i fem verdensregioner er likevel meget grov, og kan virke tilslørende på forskjeller enkelt-nasjoner imellom. Som vi ser av tabell 5.1, var det færre gjerningspersoner blant innvandrere fra vestlige land enn blant nordmenn. Lavest var kriminalitetsratene for innvandrere fra regionen Nord-Amerika og Oseania med 6 gjerningspersoner per 1 000 innbyggere. Det var innvandrere fra andre nordiske land som hadde høyest rate av vestlige innvandrere med 13 gjerningspersoner per 1 000 innbyggere, tre færre enn nordmenn som vi husker hadde en rate på 16.

Blant innvandrere fra ikke-vestlige land var ratene derimot betydelig høyere enn blant nordmenn. Innvandrere fra Øst-Europa hadde 26 gjerningspersoner per 1 000 innbyggere, og innvandrere fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia hadde 35 gjerningspersoner per 1 000. Det er altså tallene for ikke-vestlige innvandrere som fører til overrepresentasjonen av innvandrere generelt blant registrerte gjerningspersoner. Med bakgrunn i dette er det nærliggende å skille ut ikke-vestlige innvandrere som en egen gruppe, og vi vil nedenfor konsentrere oss om ikke-vestlige innvandrere og nordmenn.

⁸ Basert på artikkelen "Begår innvandrere mer kriminalitet enn andre?" (Hustad 1999). Utvidet og omarbeidet av Haslund, Hustad og Stene.

Tabell 5.1. Gjerningspersoner, etter verdensregion, kjønn og alder. 1998. Per 1 000 innbyggere

Kjønn og alder	I alt	Nordmenn	Verdensregion					Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia	
			I alt	Norden	Vest-Europa unntatt Tyrkia	Øst-Europa	Nord-Amerika, Oseania		
Begge kjønn i alt	16,8	16,3	25,0	13,2	11,4	25,8	6,4	35,2	
5-13	4,2	3,9	9,8	4,1	3,2	8,2	2,2	11,5	
14-17	37,1	36,1	54,9	24,2	39,2	42,5	24,5	63,3	
18-20	52,9	52,6	58,7	24,6	18,7	65,3	12,3	69,6	
21-24	38,8	38,6	42,4	18,8	22,5	41,5	3,8	55,4	
25-29	29,6	29,2	34,8	17,0	13,9	34,7	10,2	46,3	
30-39	22,7	22,0	30,0	18,6	12,4	31,0	8,0	38,8	
40-59	11,8	11,5	17,1	12,3	11,8	20,0	6,6	23,5	
60-	3,4	3,3	5,6	4,6	4,7	8,5	3,6	8,6	
Menn i alt	28,4	27,7	41,8	25,0	17,8	43,0	10,9	56,3	
5-13	6,0	5,5	14,6	6,4	5,8	12,0	4,4	17,0	
14-17	56,7	55,1	85,8	45,6	54,9	60,3	47,1	99,5	
18-20	88,7	87,7	106,9	62,7	36,3	114,6	24,2	119,6	
21-24	66,2	65,4	81,8	39,9	40,2	79,2	9,3	104,0	
25-29	50,0	49,1	63,6	32,4	24,3	68,2	12,5	83,9	
30-39	37,6	36,6	49,1	35,1	18,8	56,7	12,4	60,2	
40-59	19,4	19,0	25,4	21,6	16,1	29,0	9,9	33,5	
60-	6,0	5,9	10,4	8,4	8,7	14,0	7,5	14,7	
Kvinner i alt	5,4	5,3	8,4	3,7	4,5	10,6	3,0	11,7	
5-13	2,4	2,3	4,8	1,9	-	4,4	-	5,7	
14-17	16,6	16,2	22,7	4,9	21,7	24,0	8,4	24,8	
18-20	15,8	15,7	16,3	6,3	6,9	20,1	-	19,8	
21-24	10,7	10,7	10,8	4,9	7,0	10,9	-	14,1	
25-29	8,5	8,4	9,7	5,0	1,0	10,3	8,2	12,7	
30-39	6,9	6,8	8,5	4,0	3,5	11,1	4,1	11,0	
40-59	3,9	3,7	7,8	3,6	6,2	11,6	3,5	11,1	
60-	1,4	1,4	2,6	2,3	2,8	3,4	1,5	3,1	

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

5.3. Overveiende menn

En vesentlig andel av gjerningspersonene har sosiale kjennetegn som at de er unge, de er menn og de er bosatt i urbane strøk. Dette er funn som har stått sterkt i norsk og internasjonal kriminologi i hele etterkrigstiden. I 1998 var 84 prosent av gjerningspersonene menn, mens menn utgjorde 49 prosent av befolkningen. Hele 28 prosent av gjerningspersonene var i alderen 21 til 29 år, mens det samme gjaldt bare 13 prosent av befolkningen. Videre hadde 14 prosent av gjerningspersonene bosted i Oslo, mens dette var tilfellet for 11 prosent av landets befolkning. Både i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen og den norske befolkningen finner vi langt flere gjerningsmenn enn gjerningskvinner. Andelen kvinner blant gjerningspersonene var praktisk talt den samme i de to befolkningsgruppene, mellom 16 og 17 prosent. Blant innvandrere fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia ble det registrert 56 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere, mens det blant kvinner fra denne regionen ble registrert 12 gjerningskvinner per 1 000. Blant innvandrere fra Øst-Europa var det 43 gjerningsmenn per 1 000 og 11 gjerningskvinner per 1 000. For ikke-vestlige innvandrere sett under ett blir ratene 53 gjerningsmenn per 1 000 menn og 11 gjerningskvinner per 1 000 kvinner. Som tidligere nevnt, finner vi i den

norske befolkningen 28 gjerningsmenn per 1 000 menn og 5 gjerningskvinner per 1 000 kvinner. Tabell 5.1 viser at ikke-vestlige innvandrer menn var overrepresentert i alle aldersgrupper. Det samme gjaldt ikke-vestlige kvinner, men ikke i samme grad som menn.

Tabell 5.2 omfatter bare mennene i materialet. Vi sammenligner ikke-vestlige innvandrer menn og norske menn innenfor ulike typer lovbrudd. For at tallene ikke skal bli svært små og gi dårlig grunnlag for beregning av rater, er lovbruddstype spesifisert bare dersom flere enn 15 ikke-vestlige innvandrer menn er registrert som utøvere. Vi ser at når vi tar for oss ulike typer lovbrudd, finner vi også, med få unntak, høyere rater for ikke-vestlige innvandrer menn enn for norske menn.

Hadde de to befolkningsgruppene fordelt seg likt med hensyn til alder og bosted, kunne vi ha sammenlignet dem direkte, slik vi har gjort ovenfor. Det er imidlertid store forskjeller i fordelingen på disse variablene, noe vi bør ta hensyn til når vi sammenligner de to gruppens registrerte kriminalitet.

Tabell 5.2. Gjerningsmenn blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter type lovbrudd. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

Type lovbrudd ¹	Nordmenn		Ikke- vestlige innvandrere	
	I alt	Per 1 000 innbyggere	I alt	Per 1 000 innbyggere
Alle typer lovbrudd	53 018	27,7	3 869	53,4
Forbrytelser	21 406	11,2	1 641	22,7
Forbrytelse mot straffeloven	18 445	9,6	1 503	20,8
Forbrytelse mot den offentlige myndighet	242	0,1	26	0,4
Allmennfarlig forbrytelse	3 233	1,7	200	2,8
Dokumentfalsk	426	0,2	32	0,4
Forbrytelse mot sedeligheten	608	0,3	37	0,5
Forbrytelse mot den personlige frihet	949	0,5	118	1,6
Forbrytelse mot liv, legeme og helbred	2 655	1,4	270	3,7
Tyveri	5 686	3,0	390	5,4
Utpressing og ran	126	0,1	39	0,5
Bedrageri og utroskap	1 184	0,6	168	2,3
Skadeverk	1 539	0,8	84	1,2
Heleri og etterfølgende bistand	779	0,4	75	1,0
Annen forbrytelse mot straffeloven	1 018	0,5	69	1,0
Narkotikaforbrytelse mot lov om legemidler	1 743	0,9	99	1,4
Annen forbrytelse utenfor straffeloven	1 218	0,6	39	0,5
Forseelser	31 612	16,5	2 228	30,8
Forseelse mot straffeloven	5 745	3,0	602	8,3
Naskeri	2 776	1,4	450	6,2
Forseelse mot den alminnelige orden og fred	877	0,5	57	0,8
Annen forseelse mot straffeloven	2 092	1,1	95	1,3
Forseelse mot løsgjengerloven	1 424	0,7	66	0,9
Forseelse mot politivedtektene	1 134	0,6	36	0,5
Forseelse mot veitrafikkloven	19 098	10,0	1 299	17,9
Forseelse mot tolloven	839	0,4	112	1,5
Forseelse mot andre lover	3 372	1,8	113	1,6

¹Type lovbrudd er spesifisert kun ved 16 eller flere ikke-vestlige gjerningsmenn.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Innvandrerbefolkningen hadde en langt høyere andel unge menn som bodde i Oslo enn den norske befolkningen. Konsentrasjonen i Oslo var høyest i den mannlige, ikke-vestlige innvandrerbefolkningen der hele 41 prosent var osloborgere. Til sammenligning var knapt 10 prosent av norske menn bosatt i Oslo. Gjennomsnittsalderen var lavere for menn i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen enn for menn i den norske befolkningen. Dette gjaldt i særdeleshet i Oslo der gjennomsnittsalderen i de to mannlige befolkningene var henholdsvis 29 og 39 år.

Det er grunn til å minne om at sosioøkonomisk status er en viktig bakgrunnsfaktor for den registrerte kriminaliteten innen en befolkningsgruppe. Denne faktoren har vi her ikke hatt anledning til å legge vekt på. Lav inntekt, liten utdanning og løs tilknytning til arbeidsmarkedet er sosiale kjennetegn ved personer som hyppigst blir registrert som gjerningsmenn (Danmarks Statistikk 1998, Christie 1989).

5.4. Oslo

Vi har ovenfor valgt å sammenligne menn i den norske befolkningen og den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen. Siden Oslo har en relativt høy kriminalitet (drøyt en fjerdedel av alle etterforskede lovbrudd i 1998) og en sterk konsentrasjon av ikke-vestlige innvandrere, vil vi nedenfor konsentrere oss om

nordmenn og ikke-vestlige innvandrere bosatt i Oslo, først begge kjønn og dernest menn.

Tabellene 5.2 og 5.4 viser at av de knapt 3 900 ikke-vestlige gjerningsmennene politiet registrerte i 1998, hadde vel 1 800, eller i underkant av halvdelen, bosted i Oslo. Av de 53 000 norske gjerningsmennene var 5 700, dvs. nær 11 prosent, bosatt i Oslo.

Videre ser vi av tabell 5.3 at det blant ikke-vestlige innvandrer menn bosatt i Oslo, ble registrert 58 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere. Tilsvarende tall for norske menn bosatt i Oslo var 31 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere. Blant vestlige innvandrere finner vi 25 gjerningsmenn per 1 000, altså færre enn blant nordmenn. Ikke-vestlige innvandrere bosatt i Oslo hadde relativt sett flere gjerningsmenn i alle aldersgrupper enn norske menn og vestlige innvandrer menn. I aldersgruppen 14 til 17 år ble det for eksempel registrert 105 gjerningsmenn per 1 000 bosatte blant ikke-vestlige innvandrere mot 61 per 1 000 i den norske befolkningen. I aldersgruppen 18 til 20 var forholdstallene 139 gjerningsmenn per 1 000 blant ikke-vestlige innvandrere, mot 87 per 1 000 blant nordmenn.

Tabell 5.3. Gjerningspersoner bosatt i Oslo, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. 1998. Per 1 000 innbyggere

Kjønn og alder	I alt	Nordmenn	Innvandrerbakgrunn		
			I alt	Vestlige	Ikke-vestlige
Begge kjønn i alt	20,8	18,3	30,6	14,1	36,3
5-13	6,1	4,8	9,8	1,5	10,3
14-17	47,7	40,8	65,3	41,5	66,7
18-20	57,2	51,2	71,5	14,1	79,0
21-24	42,0	38,6	47,9	15,5	58,0
25-29	30,4	27,4	40,4	13,1	51,3
30-39	29,7	26,7	36,6	19,2	42,3
40-59	16,5	15,3	20,7	16,1	22,9
60-	5,2	5,0	6,8	4,8	9,9
Menn i alt	35,5	31,0	50,5	24,6	58,2
5-13	8,8	6,2	16,0	2,9	16,8
14-17	72,6	60,7	103,4	75,6	105,0
18-20	98,8	87,0	129,6	24,2	139,3
21-24	74,5	65,6	96,4	34,2	111,2
25-29	52,4	46,2	76,2	22,0	97,3
30-39	47,5	42,6	57,1	33,6	64,2
40-59	26,4	25,0	29,4	23,3	32,1
60-	9,5	9,2	13,0	9,7	16,1
Kvinner i alt	7,4	7,0	9,2	4,9	11,0
5-13	3,2	3,2	3,3	3,2	3,5
14-17	21,2	19,9	23,0	8,2	24,0
18-20	15,6	14,6	17,5	8,7	19,0
21-24	13,8	14,5	9,9	5,1	11,8
25-29	10,0	9,9	9,7	5,6	11,4
30-39	10,7	10,6	10,6	3,7	13,1
40-59	6,3	5,7	9,3	7,7	10,2
60-	2,4	2,4	2,7	2,4	3,3

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

For vestlige innvandrere er ratene betydelig lavere enn for ikke-vestlige innvandrere og i de aller fleste aldersgrupper også lavere enn for nordmenn. For denne kategorien innvandrere er imidlertid befolkningstallene for Oslo lave, og en gjerningsperson fra eller til kan gi store utslag ved beregning av rater.

5.5. Type lovbrudd

Kontrollbetinget kriminalitet

Tabell 5.4 viser at av vel 1 800 ikke-vestlige gjerningsmenn bosatt i Oslo, var 1 025, eller drøyt halvdel, registrert for mindre alvorlig kriminalitet, det vil si overtredelser av veitrafikkloven, naskeri eller andre typer forseelser. Dette er lovbrudd som i stor grad oppdages gjennom formell kontroll utført av politi, tollvesen, vektere og så videre, og som muligens kan være mer intensivt ovenfor enkelte befolkningsgrupper enn andre.

I alt 560, eller knapt en tredjedel av alle ikke-vestlige gjerningsmenn bosatt i Oslo, var tatt for trafikkforseelser. Dette utgjør 18 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere. Til sammenligning ble det blant nordmenn registrert 10 tatt for trafikkforseelser per 1 000 innbyggere. Det var særlig ikke-vestlige innvandrere i aldersgruppene fra 14 til 39 år som var over-

Tabell 5.4. Gjerningsmenn bosatt i Oslo, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter type lovbrudd. 1998. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

Type lovbrudd ¹	Nordmenn		Ikke-vestlige innvandrere	
	I alt	Per 1 000 innbyggere	I alt	Per 1 000 innbyggere
Alle typer lovbrudd	5 704	31,0	1 821	58,2
Forbrytelser	2 454	13,3	796	25,5
Forbrytelse mot straffeloven	2 171	11,8	723	23,1
Allmennfarlig forbrytelse	461	2,5	111	3,5
Dokumentfalsk	64	0,3	23	0,7
Forbrytelse mot sedeligheten	55	0,3	16	0,5
Forbrytelse mot den personlige frihet	112	0,6	46	1,5
Forbrytelse mot liv, legeme og helse	257	1,4	117	3,7
Tyveri	563	3,1	161	5,1
Utpressing og ran	27	0,1	29	0,9
Bedrageri og utroskap	154	0,8	84	2,7
Skadeverk	164	0,9	37	1,2
Heleri og etterfølgende bistand	145	0,8	56	1,8
Annen forbrytelse mot straffeloven	169	0,9	43	1,4
Narkotikaforbrytelse mot lov om legemidler	235	1,3	59	1,9
Annen forbrytelse utenfor straffeloven	139	0,8	14	0,4
Forseelser	3 363	18,3	1 025	32,8
Forseelse mot straffeloven	1 013	5,5	304	9,7
Naskeri	608	3,3	225	7,2
Forseelse mot den alminnelige orden og fred	93	0,5	33	1,1
Annen forseelse mot straffeloven	312	1,7	46	1,5
Forseelse mot løsgjengerloven	164	0,9	25	0,8
Forseelse mot politivedtektene	93	0,5	19	0,6
Forseelse mot veitrafikkloven	1 783	9,7	563	18,0
Forseelse mot tolloven	45	0,2	48	1,5
Forseelse mot andre lover	271	1,5	66	2,1

¹ Type lovbrudd er spesifisert kun ved 16 eller flere ikke-vestlige gjerningsmenn. Kilde: Kriminalstatistikk 1998

representert for denne typen lovbrudd, og det dreide seg i stor grad om kjøring uten gyldig førerkort. Seks ikke-vestlige innvandrere per 1 000 innbyggere i disse aldersgruppene var tatt uten gyldig førerkort, mens det samme gjaldt én per 1 000 innbyggere blant nordmenn.

Tabell 5.4 viser videre at etter trafikkforseelser var naskeri det lovbrudd som innvandrere oftest ble registrert for. I alt ble 225 ikke-vestlige innvandrere i Oslo tatt for naskeri, noe som utgjør 7 gjerningsmenn per 1 000 bosatte. Til sammenligning ble det tatt 3 menn for naskeri per 1 000 bosatte nordmenn. Ikke-vestlige innvandrere registrert for lovbruddet naskeri var sterkest overrepresentert i aldersgruppene fra 14 til 20 år.

For andre typer forseelser sett under ett finner vi blant ikke-vestlige innvandrere i Oslo 8 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere, mot 5 per 1 000 blant norske menn bosatt i Oslo.

Det ble registrert 111 ikke-vestlige gjerningsmenn i saker som gjaldt allmennfarlige forbrytelser. Dette er i hovedsak narkotikaforbrytelser beskrevet i den såkalte proffparagrafen (str.l. §162, 2. og 3. ledd). I relative tall innebærer dette snaut 4 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere. I den norske befolkningen var forholdstallet 3 per 1 000.

Forbrytelser mot lov om legemidler utgjør mindre alvorlige narkotikaforbrytelser, det vil si bruk og besittelse av narkotiske stoffer. Igjen finner vi relativt sett oftere ikke-vestlige gjerningsmenn enn norske. Totalt dreide det seg om 59 gjerningsmenn med ikke-vestlig bakgrunn og 235 nordmenn, dvs. 2 gjerningsmenn per 1 000 ikke-vestlige innvandrere, mot 1 per 1 000 nordmenn.

Lovbrudd som vanligvis blir anmeldt av publikum

Andre typer lovbrudd blir i langt større grad anmeldt av publikum. Typisk er forbrytelser mot liv, legeme og helbred, trusler, utpressing, ran, sedelighetsforbrytelser samt de fleste typer tyverier. En del av disse lovbruddstypene utgjør imidlertid små tall, og det kan være relativt stor variasjon i tallene fra år til år.

Tabell 5.4 viser at i alt 117 ikke-vestlige innvandrere bosatt i Oslo ble registrert som gjerningsmenn i saker som gjaldt forbrytelser mot liv, legeme og helbred, noe som i relative tall utgjør knapt 4 gjerningsmenn per 1 000 bosatte. I den norske oslobefolkningen finner vi drøyt én per 1 000 innbyggere registrert for slike forbrytelser. Overhyppigheten av ikke-vestlige innvandrere fantes til en viss grad i alle aldersgrupper, men særlig i gruppen 14 til 17 år, der det ble registrert litt over 13 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere mot i underkant av 2 per 1 000 i den norske befolkningen. I absolutte tall dreide det seg om 28 ikke-vestlige gjerningsmenn i denne aldersgruppen, og 23 norske.

I saker som gjaldt forbrytelser mot den personlige frihet, i hovedsak trusler, ble i alt 46 ikke-vestlige innvandrere registrert som gjerningsmenn, det vil si 1,5 per 1 000 innbyggere. I den norske befolkningen var tallet 0,6 per 1 000.

Blant personer registrert for utpressing og ran finner vi 29 ikke-vestlige innvandrere, eller i underkant av én gjerningsmann per 1 000 innbyggere. Til sammenligning var antallet 0,1 i den norske befolkningen.

I alt 16 ikke-vestlige innvandrere ble registrert for forbrytelser mot sedeligheten, det vil si 0,5 gjerningsmenn per 1 000 innbyggere mot 0,3 i den norske befolkningen.

Også når det gjaldt tyveri, ble det i Oslo relativt sett registrert flere gjerningsmenn blant ikke-vestlige innvandrere enn blant nordmenn. Det ble registrert

161 ikke-vestlige gjerningsmenn for ulike typer tyverier, eller 5 per 1 000 bosatte. Til sammenligning var tallene 563 gjerningsmenn eller 3 per 1 000 menn i den norske oslobefolkningen.

For andre typer lovbrudd som vanligvis anmeldes av publikum, er de absolutte tallene små, men gir like eller noe lavere rater for ikke-vestlige innvandrere enn for nordmenn.

5.6. Høyere faktisk kriminalitet?

Hva representerer tallene? Det finnes tre perspektiver på kriminalstatistikken som alle har relevans i denne sammenhengen. I det ene perspektivet ses kriminalstatistikken som mål på kriminalitetshyppigheten. Alternativt kan statistikken ses på som resultatet av kontrollen som utøves av det formelle kontrollapparatet. I et tredje perspektiv kan kriminalstatistikken ses på som mål på sosial utstøtning, representert av personer med stadig tilbakefall til ny kriminalitet (Høigård 1997). I hvilken grad kan vi forstå tallene for ikke-vestlige innvandrere ut fra disse tre perspektivene?

Avhengig av type lovbrudd kan man med varierende grad av sannsynlighet si om ikke-vestlige innvandrere faktisk begår mer kriminalitet enn nordmenn. Når det gjelder volds- og sedelighetskriminalitet, trusler, utpressing, ran og tyverier, er det grunn til å tro at statistikken gir et riktigere bilde av den faktiske kriminaliteten, og av forskjeller mellom gruppene, enn når det gjelder trafikkriminalitet, naskeri og narkotikakriminalitet, der risikoen for oppdagelse og anmeldelse beror på et offentlig kontrollapparat.

De fleste har sikkert hørt om den somaliske mannen som ble stoppet av politiet i Oslo 17 ganger på tre uker med anmodning om å vise kvittering på sin kostbare sykkel. Dersom denne historien sier noe om ikke-vestlige innvandreres hverdag, kan den til en viss grad forklare denne befolkningsgruppens relativt høye kriminalitetsrater for lovbrudd hvor det offentlige kontrollapparat står for en stor andel av oppdagelsene og anmeldelsene.

Som nevnt i kapittel 2.3 er det grunn til å skille mellom faktisk kriminalitet og registrert kriminalitet, der de såkalte mørketallene utgjør differensen. Registrert kriminalitet regner vi i denne sammenheng som lovbrudd ferdig etterforsket av politiet på bakgrunn av anmeldelser fra i hovedsak politi, privatpersoner og næringsdrivende. Siden det er slik statistikken fanger opp kriminaliteten, vil den for mange typer lovbrudd bare komme til å representere toppen av et isfjell. Det kriminalstatistikken ikke fanger opp, mørketallene, er lovbrudd som forblir uoppdaget eller uanmeldt og som dermed ikke inngår i etterforskningsmaterialet til politiet. Det er grunn til å anta at mørketallenes andel av den faktiske kriminaliteten varierer sterkt med type lovbrudd.

Statistikken bør også leses på bakgrunn av den kunnskap vi har om levekår blant ikke-vestlige innvandrere. Innvandrere fra ikke-vestlige land har lavere utdanning enn nordmenn. De har en langt lavere andel sysselsatte, selv blant høyt utdannede. Husholdsinntekten per forbruksenhet er knapt to tredjedeler av nordmenns inntekt, og de bor billigere og trangere enn nordmenn. Flere ikke-vestlige innvandrere enn nordmenn forteller at de er ensomme. Dårlig kontakt med det norske samfunnet og svakt familienettverk bidrar til isolasjon og ensomhet. Nervøse lidelser er mer utbredt enn blant nordmenn. Dette er noen av hovedresultatene fra undersøkelsen Levekår blant ikke-vestlige innvandrere fra 1996 (Blom 1998). Med dårlige levekår følger ofte kriminalitet. I Danmark er det påvist samvariasjon mellom sosioøkonomisk status og kriminalitet, også for innvandrere, noe som fremheves som en vesentlig del av forklaringen på at innvandrere i Danmark relativt ofte ble registrert for kriminalitet i 1995 (Danmarks Statistikk 1998).

I tillegg til at det er påvist sammenhenger mellom sosioøkonomisk status og kriminalitet, er også sosioøkonomiske variabler nær knyttet til høyere oppdagelsesrisiko (Balvig og Høigård 1988). Muligens er både dårligere levekår og høyere oppdagelsesrisiko med på å forklare noe av forskjellen i registrert kriminalitet blant ikke-vestlige innvandrere og blant nordmenn.

6. Rettslige avgjørelser

Av Reid J. Stene

Hvordan går det med de sakene hvor politiet mener å ha funnet frem til gjerningspersonene? Hvilke avgjørelser gjør politiet og påtalemyndigheten, og hvilke reaksjoner gir domstolene, når en person er pekt ut som lovbrøyer? Er det ulikheter i måten rettssystemet reagerer på overfor nordmenn og ikke-vestlige innvandrere?

Vi har laget en oversikt over alle ferdig etterforskede forbrytelser hvor minst én antatt gjerningsperson har fått en rettskraftig avgjørelse mot seg. Antatte gjerningspersoner kan bli møtt med rettskraftig avgjørelse fattet av påtalemyndigheten eller ved en dom gitt av domstolene. Påtalemyndigheten utøves enten av politijurister underlagt politimesteren ved de enkelte politikammer, statsadvokatene eller riksadvokaten.

Denne oversikten over rettslige avgjørelser skiller seg på flere måter fra statistikken over gjerningspersoner (jf. kapittel 5): For det første er det antatte gjerningspersoner i *forbrytelsessaker* som er med i statistikken over rettslige avgjørelser. For det andre er alle tiltalte, også de frikjente i domstolene, tatt med i statistikken. Det er derfor *antatte* gjerningspersoner vi her snakker om, og disse er ensbetydende med betegnelsen "siktete" slik den anvendes i den offisielle statistikken (Statistisk sentralbyrå 1999a).⁹ For å få et sikrere tallgrunnlag for de mange typene av rettslige avgjørelser, er årgangene 1996, 1997 og 1998 slått sammen. Saker med uregistrerte utlendinger er ikke tatt med i statistikken over rettslige avgjørelser. På grunn av få rettslige avgjørelser mot personer med vestlig innvandrerbakgrunn, er det kun i presentasjonen av hovedtallene (jf. vedleggstabell A12 og A13) at denne befolkningsgruppen er inkludert i statistikken. Til forskjell fra tidligere kapitler er det her gjerningssted for lovbruddet, og ikke bosted til antatte gjerningspersoner, som ligger til grunn for statistikken over geografiske forskjeller.

Det er ikke uvanlig at det gis kombinasjonsdommer, for eksempel både ubetinget og betinget fengsel. Vi opererer med kun en hovedreaksjon, og ved flere typer reaksjoner overfor samme person kategoriseres de ut fra følgende prioritet: Ubetinget fengsel, betinget fengsel, samfunnstjeneste, bot.

I vårt materiale for hele landet er det mer enn 77 000 antatte gjerningspersoner for forbrytelser i løpet av disse tre årene. Som i den ordinære kriminalstatistikken over siktede telles en person kun en gang som gjerningsperson i det enkelte statistikkåret. Hvis en og samme person har fått flere rettskraftige avgjørelser mot seg i løpet av ett år, vil denne personen telle med kun en gang. En person vil alltid telles som siktet for sitt mest alvorlige lovbrudd, det såkalte hovedlovbruddet, i det enkelte året (Statistisk sentralbyrå 1999a). Vi har her slått sammen tre årganger av statistikken over siktede slik at samme person kan være telt som siktet maksimalt tre ganger.

Denne statistikken over rettslige avgjørelser omfatter kjennemerkene alder, hovedforbrytelse og gjerningssted. Dette er med andre ord ikke å regne som en analyse hvor det er kontrollert for alle variabler i det detaljerte grunnlagsmaterialet. Materialet knyttes til lignende data som tidligere er produsert av Statistisk sentralbyrå, men ikke til andre relevante forskningsarbeid.

6.1. Alle forbrytelser

Av de i alt 77 414 antatte gjerningspersoner i perioden 1996–1998 var det 70 891 med norsk bakgrunn, 5 449 med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn og 1 074 med vestlig innvandrerbakgrunn.

Av figur 6.1 fremgår det at 18 prosent av alle antatte gjerningspersoner i forbrytelsessaker opplevde at saken mot dem ble henlagt av en eller annen grunn. I overkant av 5 prosent fikk overført saken til konfliktrådene og hele 31 prosent ble ilagt forelegg. I tillegg var det 1 prosent som ble gitt betinget påtaleunndlatelse. Til sammen fikk 55 prosent av alle antatte gjerningspersoner i forbrytelsessaker sin endelige avgjørelse fra påtalemyndigheten. De resterende 45 prosentene

⁹ Dette er bakgrunnen for bruken av betegnelsen "siktete" i alle tabellene i dette kapitlet. I teksten brukes betegnelsen "antatt gjerningsperson" om den samme gruppen.

opplevde at saken ble avgjort av domstolene. Av alle antatte gjerningspersoner var det 4 prosent som ble frikjent av domstolene. Det var 2 prosent som ble idømt bot og i underkant av 3 prosent ble ilagt samfunnstjeneste. 19 prosent av alle antatte gjerningspersoner opplevde å bli dømt til ubetinget fengsel, mens 17 prosent fikk betinget fengsel (jf. vedleggstabell A12).

Vi ser av den prosentvise fordelingen at det var en større andel av sakene mot de ikke-vestlige innvandrerne som ble henlagt. Det gjelder spesielt henleggelse på grunn av at antatte gjerningspersoner ikke ble regnet som strafferettslig ansvarlig. Dette er ikke overraskende i og med at det i stor grad er personer under 15 år som opplever å få en slik avgjørelse mot seg. Vi ser i kapittel 5 og vedleggstabell A13 at det er en relativt større andel antatte gjerningspersoner blant ikke-vestlige innvandrere som er under 15 år, sammenlignet med andelen under 15 år blant nordmenn (i vedleggstabell A13, henholdsvis 10,3 prosent og 6,9 prosent).

6.2. Under og over den kriminelle lavalder.

Hvis vi ser kun på saker hvor antatte gjerningspersoner var under den kriminelle lavalder, finner vi igjen noen av de forskjellene i henleggelsespraksis som kommer frem av figur 6.1. Nesten alle antatte gjerningspersoner under 15 år, uavhengig av forskjeller i innvandrerbakgrunn, type lovbrudd og bosted, opplevde at saken mot dem ble henlagt fordi de ikke regnes som strafferettslig ansvarlig. Det ser imidlertid ut til å ha vært noen forskjeller i politiets overføringer til konfliktråd. I vedleggstabell A12 fremgår det at nesten dobbelt så stor andel av nordmenn under 15 år opplevde at saken mot dem gikk til konfliktråd. Tallene for ikke-vestlige innvandrere overført til konfliktråd er imidlertid relativt små i en statistisk sammenheng. Politiets koding av avgjørelser overfor denne gruppen ser dessuten ut til å ha variert og blitt brukt tilfeldig ved de ulike politiskammer.

Ved å se på fordelingen av alle rettslige avgjørelser overfor personer 15 år og eldre, vil vi få frem et sammenligningsgrunnlag som ser bort fra forskjellene som skyldes den nevnte overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere under den kriminelle lavalder. Med denne bakgrunn vil vi i resten av kapitlet presentere statistikk som kun omfatter antatte gjerningspersoner over den kriminelle lavalder.

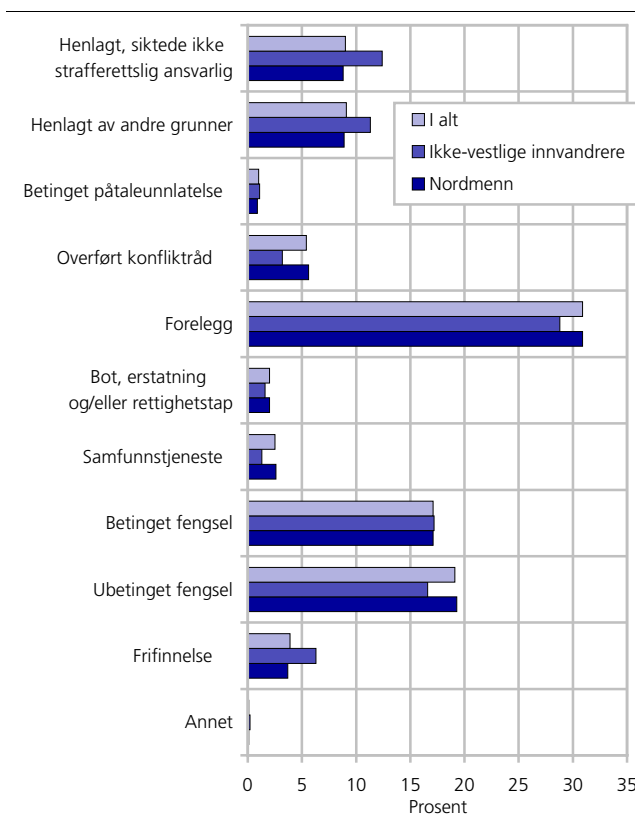
Over den kriminelle lavalder

Tabell 6.1 viser at det ikke var store forskjeller i avgjørelser mot de to befolkningsgruppene når vi avgrensner oss til å ta med antatte gjerningspersoner over den kriminelle lavalder.

Stort sett fordeler avgjørelsene og reaksjonene seg likt: Forelegg var den mest brukte avgjørelsen og ble brukt mot en tredjedel av alle antatte gjerningspersoner. En av fem endte opp med å få en dom på ubetinget fengsel og en like stor andel fikk betinget fengsel. Det er også like store andeler i de to befolkningsgruppene som ble betraktet som ikke strafferettslig ansvarlig, som fikk betinget påtaleunntatelse og bot. Overføring til konfliktråd ble imidlertid i noe større grad brukt overfor nordmenn, og ikke-vestlige innvandrere opplevde i noe større grad at saken mot dem ble henlagt. Vi ser videre at en større andel av ikke-vestlige innvandrere ble frikjent av domstolene.

I vedleggstabell A12 er alle antatte gjerningspersoner fordelt i ulike aldersgrupper. Ut fra denne tabellen ser vi blant annet at en langt større andel av nordmenn i alderen 15 til og med 17 år ble overført til konfliktråd. I denne aldersgruppen ble hele 27 prosent av nordmenn overført til konfliktråd, mot 15 prosent av ikke-vestlige innvandrere. Forbrytelsessaker mot unge ikke-vestlige innvandrere ble til gjengjeld henlagt i langt større grad enn det som var tilfellet for unge nordmenn.

Figur 6.1. Siktete¹ for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslige avgjørelser. 1996-1998. Prosent

¹ I alt omfatter også vestlige innvandrere.

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

Tabell 6.1. Siktede 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall

	I alt	Henlagt, siktede ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtaleunnlatelse	Overført konfliktråd	Forelegg	Bot, erstatning og/ eller rettighetstap	Samfunns tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Prosent												
I alt¹	100,0	2,8	9,8	1,0	5,1	33,2	2,1	2,7	18,4	20,6	4,2	0,1
Nordmenn	100,0	2,7	9,5	1,0	5,3	33,2	2,2	2,8	18,4	20,8	4,0	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	2,9	12,6	1,2	3,0	32,1	1,8	1,4	19,2	18,5	7,0	0,2
Absolutte tall												
I alt¹	71 929	1 980	7 034	735	3 702	23 883	1 546	1 933	13 206	14 799	3 034	77
Nordmenn	66 005	1 813	6 284	670	3 528	21 904	1 434	1 844	12 118	13 702	2 644	64
Ikke-vestlige innvandrere	4 887	143	617	57	149	1 571	88	70	936	902	343	11

¹ Omfatter også vestlige innvandrere.

Kilde: Kriminalstatistikk 1996–1998.

6.3. Ulike type forbrytelser

Vi har til nå sett på de totale fordelingene av rettslige avgjørelser overfor alle antatte gjerningspersoner for alle typer forbrytelser. De antatte gjerningspersoner mistenkes for svært forskjellige handlinger, handlinger som av rettssystemet blir betraktet som svært forskjellige med hensyn til alvorlighetsgrad og prioritet. Vi skal i det følgende se nærmere på hvordan det gikk med de antatte gjerningspersoner som var mistenkt for vinnings-, volds- og narkotikaforbrytelser (jf. vedleggstabell A14).

Vinning

Det er enkelte store forskjeller mellom befolkningsgruppene i hvordan det gikk med antatte gjerningspersoner mistenkt for vinningsforbrytelser. I overkant av en tredjedel av ikke-vestlige innvandrere ble ilagt forelegg, mens dette var tilfelle for mindre enn en fjerdedel av nordmenn. Motsatt er det i forhold til den strengeste formen for straff: En av fire nordmenn ble dømt til ubetinget fengsel, men kun en av syv ikke-vestlige innvandrere (jf. tabell 6.2).

Vi ser også at det er forskjeller i bruken av alternative reaksjonsformer overfor de to gruppene. Både overføring til konfliktråd og idømmelse av samfunns-tjeneste ble brukt i større grad overfor nordmenn tatt for vinningsforbrytelser.

Påtalemyndigheten avgjorde en større andel av sakene mot ikke-vestlige innvandrere (53 prosent) uten å sende dem til domstolene, sammenlignet med det som var tilfelle overfor nordmenn (44 prosent). Men selv om påtalemyndigheten sendte en større andel av sakene mot nordmenn til domstolene, var det likevel en større andel av de ikke-vestlige innvandrere som ble frikjent. En av 25 nordmenn endte med å bli frikjent av domstolene, mens en av 16 ikke-vestlige innvandrere opplevde det samme.

Det er ikke helt enkelt å tolke de relativt store forskjellene i hvordan det går i sakene med vinningsforbrytelser mot nordmenn og ikke-vestlige innvandrere.

Det er antatte gjerningspersoner mistenkt for simpelt og grovt tyveri, samt tyveri av motorkjøretøy, som utgjør nesten alle innenfor kategorien vinningsforbrytelser. At nordmenn i større grad ender opp med ubetinget fengselsstraff har i hovedsak sammenheng med den langt større andelen av nordmenn som blir tatt for grovt tyveri. Hele 40 prosent (10 244) av alle nordmenn som var tatt for vinningsforbrytelser var mistenkt for grovt tyveri, mens dette var tilfellet for kun 26 prosent (508) av ikke-vestlige innvandrere.

En større andel antatte gjerningspersoner for grovt tyveri blant nordmenn forklarer imidlertid ikke hele forskjellen mellom de to befolkningsgruppene. Hvis vi ser på avgjørelsene og reaksjonene for grovt og simpelt tyveri hver for seg, finner vi likevel betydelige forskjeller. Vi ser av tabell 6.2 at en langt større andel nordmenn endte opp med ubetinget fengsel for grovt tyveri. Vi ser også at nordmenn oftere ble overført til konfliktråd eller straffet med ubetinget fengsel når de blir tatt for simpelt tyveri. Ikke-vestlige innvandrere tatt for simpelt tyveri endte i langt større grad opp med å få forelegg.

Vold

Forskjellene i rettslige avgjørelser i forbindelse med voldsforbrytelser er ikke like entydige og store som de forskjellene vi fant for tyveriene. For eksempel avgjorde påtalemyndigheten en like stor andel av sakene mot ikke-vestlige innvandrere (46,5 prosent) som andelen saker mot nordmenn (46,0 prosent). Av de sakene påtalemyndigheten avgjorde, var det en noe større andel av nordmennene som ble ilagt forelegg, mens ikke-vestlige innvandrere i noe større grad opplevde at saken mot dem ble henlagt.

Tabell 6.2. Siktete 15 år og eldre for vinningsforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall

	I alt	Henlagt, siktede ikke strafferettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Fore-egg	Bot, erstatning og/eller rettighets-tap	Sam-funns tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Vinningsforbrytelser i alt												
						Prosent						
Nordmenn	100,0	2,2	9,3	1,2	7,2	23,8	1,2	4,6	22,1	24,6	3,8	0,0
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	1,2	11,9	1,7	3,2	34,5	1,4	2,1	23,7	14,1	6,2	-
						Absolutte tall						
Nordmenn	25 435	562	2 356	303	1 820	6 055	309	1 160	5 620	6 266	977	7
Ikke-vestlige innvandrere	1 974	24	235	34	63	681	28	42	467	278	122	-
Simpelt tyveri												
						Prosent						
Nordmenn	100,0	1,9	12,6	1,6	13,7	44,5	1,4	1,6	12,5	7,9	2,3	-
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	0,9	11,8	2,1	5,3	60,3	1,9	0,2	11,2	4,2	2,1	-
Grovt tyveri												
Nordmenn	100,0	2,6	8,1	0,9	7,5	11,4	0,6	6,8	21,3	36,7	4,2	0,0
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	2,0	12,4	1,8	3,9	22,8	0,8	4,3	21,7	24,8	5,5	-

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

Tabell 6.3. Siktete 15 år og eldre for voldsforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall

	I alt	Henlagt, siktede ikke strafferettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Fore-legg	Bot, erstatning og/eller rettighets-tap	Sam-funns tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Voldsforbrytelser i alt												
						Prosent						
Nordmenn	100,0	5,2	9,4	0,8	4,8	26,0	3,2	1,5	13,9	26,8	8,0	0,4
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	5,5	14,2	0,9	4,5	21,4	2,1	0,9	16,4	22,8	10,7	0,6
						Absolutte tall						
Nordmenn	12 311	641	1 158	99	585	3 206	394	179	1 715	3 305	983	46
Ikke-vestlige innvandrere	1 281	70	182	11	58	274	27	12	210	292	137	8
Legemsfornærmelse												
						Prosent						
Nordmenn	100,0	3,1	13,5	1,1	7,6	42,9	4,7	0,6	11,6	9,9	5,0	-
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	2,5	20,4	1,3	7,5	36,0	3,7	0,8	12,9	8,1	6,7	-
Legemsbeskadigelse												
Nordmenn	100,0	2,6	4,4	0,3	1,7	8,5	2,0	2,5	15,7	50,2	11,6	0,3
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	4,7	3,5	0,8	-	7,0	1,2	0,4	17,1	48,4	16,7	0,4
Annen vold												
Nordmenn	100,0	9,6	7,2	0,8	2,9	15,1	2,0	1,8	15,9	34,2	9,6	0,9
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	8,9	13,3	0,4	3,8	13,7	1,0	1,4	19,6	24,8	11,7	1,4

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

I overkant av hver fjerde nordmann tatt for vold endte opp med en dom med ubetinget fengsel, mens dette var tilfellet for en noe mindre andel blant ikke-vestlige innvandrere. Ikke-vestlige innvandrere ble til gjengjeld ilagt betinget fengsel i større grad enn nordmenn.

Vi ser av tabell 6.3 at omtrent en av ti antatte gjerningspersoner for vold, uavhengig av innvandrerbakgrunn, endte med å bli frifunnet av domstolene. Dette betyr i virkeligheten at over 15 prosent av alle tiltalte for voldsforbrytelse (1 120 av de 7 308 tiltalte i perioden 1996-1998) ble frifunnet av domstolene. I likhet med sakene for tyveri var det ikke-vestlige innvandrere som i størst grad ble frikjent: Hele 20 prosent av alle tiltalte ikke-vestlige innvandrere (137 av 686 tiltalte i perioden 1996-1998) ble frifunnet av domstolene.

Det kommer frem noen større forskjeller når vi ser nærmere på de ulike formene for vold (jf. tabell 6.3). Blant ikke-vestlige innvandrere tatt for legemsfor nærmelse (totalt 519 i løpet av de tre årene) var det nesten en av fire som opplevde at saken mot dem ble henlagt, mens dette var tilfellet for en av seks nordmenn. Til gjengjeld var det en større andel av nordmenn som ble ilagt forelegg.

Blant antatte gjerningspersoner mistenkt for legemsbeskadigelse fordelte avgjørelsene og reaksjonene seg stort sett likt innenfor de to befolkningsgruppene. Andelen frifinnelser var imidlertid betydelig større blant ikke-vestlige innvandrere. Men antallet ikke-vestlige innvandrere er lavt, totalt 258 i de tre årene, og er derfor problematisk å bruke i sammenligningen av de minst brukte rettslige avgjørelser.

Narkotika

Halvparten av alle nordmenn antatt som gjerningspersoner for narkotikaforbrytelser endte med å bli ilagt forelegg. Tilsvarende var det 38 prosent av ikke-vestlige innvandrere som fikk den samme avgjørelsen mot seg. Til sammen avgjorde påtalemyndigheten halvparten av sakene mot ikke-vestlige innvandrere og 59 prosent av sakene mot nordmenn. En av fire antatte gjerningspersoner blant ikke-vestlige innvandrere endte opp med å bli dømt til ubetinget fengsel, mens domstolene ga ubetinget fengsel til en av syv nordmenn. Nordmenn fikk i noe større grad betinget fengsel men ble i mindre grad frifunnet, sammenlignet med andelen av ikke-vestlige innvandrere.

De mindre alvorlige narkotikaforbrytelsene avgjøres oftere i nær forbindelse med politiets oppdagelse av stoffet, og fører sjeldnere til fengselsstraff. Disse sakene ender ofte med et forelegg eller, hvis de går til domstolene, betinget fengsel. De grove narkotikaforbrytelsene er oftere mer kompliserte å etterforske, blant annet på grunn av mindre sikre bevis. Blant annet med denne bakgrunn ender de grove sakene i større grad med henleggelse eller frifinnelse. Hvis en tiltalt først

blir funnet skyldig i grov narkotikaforbrytelse får han i de fleste tilfeller ubetinget fengselsstraff.

Av tabell 6.4 ser vi at narkotikasaker mot ikke-vestlige innvandrere i større grad ble henlagt, endte med ubetinget fengsel eller frifinnelse. Nordmenn ble i større grad ilagt forelegg eller dømt til betinget fengsel. Nesten hele forskjellen i rettslige avgjørelser overfor de to befolkningsgruppene har sammenheng med hvor stor andel som er tatt for grov narkotikaforbrytelse. Av nordmenn tatt for narkotika var kun 6,5 prosent (892) tatt for grov narkotikaforbrytelse - mot hele 19,1 (165) prosent blant ikke-vestlige innvandrere. Vi finner imidlertid også enkelte forskjeller i rettslige avgjørelser overfor de som var tatt for mindre grove narkotikaforbrytelser: En noe større andel nordmenn endte med å få forelegg, mens en noe større andel av sakene mot ikke-vestlige innvandrere ble henlagt.

6.4. Oslo og resten av landet

Til nå har vi sett hvordan det har gått med nordmenn og ikke-vestlige innvandrere i hele landet. Vi vet at kriminalitetsbildet varierer i forskjellige deler av landet. Hvilke typer lovbrudd som blir anmeldt og størrelsen på oppklaringsprosenten er sider ved kriminalitetsbildet som har betydning for hvilke personer som blir antatt som gjerningspersoner for forbrytelser. Vi vet at oppklaringsprosenten og sammensetningen av de etterforskede forbrytelsene er annerledes i Oslo enn for resten av landet (jf. kapittel 5 og Statistisk sentralbyrå 1999a, tabell 9 og 12). Politiet i Oslo blir derfor kjent med en annen gruppe av antatte gjerningspersoner enn det som er tilfellet for andre politidistrikt. Vi vet at dette er en del av bakgrunnen for at politiets og påtalemyndighetenes avgjørelser (og domstolenes reaksjoner) kan fordele seg annerledes i Oslo enn andre steder i landet, jf. den offisiell kriminalstatistikken (Statistisk sentralbyrå 1999a, tabell 10).

Vi har sett at befolknings sammensetningen har betydning for tolkningen av statistikken over offer, pågripelser og gjerningspersoner (kapittel 3, 4 og 5). Befolkningstallene viser at den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen i Norge, i langt større grad enn nordmenn, preges av kriminalitetsbildet i Oslo: Av alle ikke-vestlige innvandrere i Norge var det 41 prosent som bodde i Oslo, mot 10 prosent av alle nordmenn (per 1. januar 1998). De ikke-vestlige innvandrere utgjør en betydelig andel av oslobefolkningen: I 1998 hadde 13 prosent av oslobefolkningen ikke-vestlig innvandrerbakgrunn (3,6 prosent av befolkningen i hele landet). For de aldersgrupper som oftest blir tatt for forbrytelser, er andelen ikke-vestlige innvandrere enda høyere. For eksempel utgjør de ikke-vestlige innvandrere mer enn 20 prosent av oslobefolkningen under 20 år. De forskjellene vi har funnet for hele landet (del 6.1-6.3), kan ut fra dette ha sammenheng med befolkningsgruppens forskjellige geografiske bosetting.

Tabell 6.4. Siktete 15 år og eldre for narkotikaforbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og absolutte tall

	I alt	Henlagt, siktete ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighets-tap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Prosent												
Nordmenn	100,0	1,2	7,4	0,3	0,0	49,9	2,5	2,0	21,7	14,0	1,1	-
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	1,7	10,4	0,4	-	37,9	2,2	1,0	17,6	24,5	4,4	-
Absolutte tall												
Nordmenn	13 738	162	1 018	46	2 6 849	339	268	2 977	1 921	156	-	-
Ikke-vestlige innvandrere	834	14	87	3	- 316	18	8	147	204	37	-	-
Grov narkotika Prosent												
Nordmenn	100,0	1,5	2,4	0,1	-	3,1	0,8	6,1	8,1	72,4	5,6	-
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	1,2	1,2	-	-	1,8	0,6	2,4	3,0	78,8	10,9	-
Absolutte tall												
Nordmenn	892	13	21	1	-	28	7	54	72	646	50	-
Ikke-vestlige innvandrere	165	2	2	-	-	3	1	4	5	130	18	-

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

Tabell 6.5. Siktete 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo. 1996-1998. Prosent og absolutte tall

	I alt	Henlagt, siktete ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighets-tap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Prosent												
I alt¹	100,0	3,7	15,8	0,5	2,2	30,3	2,2	2,1	19,0	19,1	5,0	0,1
Nordmenn	100,0	3,7	15,5	0,5	2,3	30,6	2,2	2,3	19,2	19,2	4,4	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	3,3	16,9	0,6	2,2	27,7	1,8	1,4	19,0	18,9	8,0	0,2
Antall												
I alt¹	12 893	472	2 037	68	286	3911	279	270	2451	2461	644	14
Nordmenn	10 395	389	1 615	55	237	3181	232	235	1996	1992	454	9
Ikke-vestlige innvandrere	2 169	72	367	13	47	601	39	30	413	409	174	4

¹ Omfatter vestlige innvandrere.

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

Tabell 6.6. Siktete 15 år og eldre for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter forbrytelsesgrupper og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo. 1996-1998. Prosent

	I alt	Henlagt, siktete ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighets-tap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
Vinningsforbrytelser												
Nordmenn	100,0	3,6	16,7	0,7	2,1	18,6	1,4	3,4	21,6	25,9	5,9	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	1,7	16,9	1,3	2,2	24,2	1,8	2,4	24,7	15,9	8,9	-
Voldsforbrytelser												
Nordmenn	100,0	9,5	15,7	0,4	3,9	19,5	2,8	1,6	14,5	22,8	9,2	0,2
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	6,2	18,3	0,5	4,1	19,5	1,6	0,5	14,9	21,5	12,1	0,7
Narkotikaforbrytelser												
Nordmenn	100,0	1,5	10,6	0,3	-	44,1	2,6	1,9	23,7	14,3	1,1	-
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	2,2	13,9	-	-	37,2	2,4	0,8	15,9	23,5	4,2	-

Kilde: Kriminalstatistikk 1996-1998.

Fordelingen på rettslige avgjørelser for hele landet og i Oslo er ikke helt like. Sammenligner vi tabell 6.1 for hele landet og tabell 6.5 for Oslo, ser vi at en betydelig større andel av antatte gjerningspersoner i Oslo opplevde at saken mot dem ble henlagt. Det var også en noe større andel i Oslo som ble frifunnet. Det var imidlertid en noe mindre andel i Oslo som ble overført til konfliktråd, ilagt forelegg og dømt til ubetinget fengsel (jf. vedleggstabell A14–A18).

I Oslo, som for hele landet, var det små forskjeller med hensyn til hvordan det gikk i forbrytelsessakene mot de to befolkningsgruppene. Størst forskjell var det i andelen som ble frifunnet. 8 prosent av ikke-vestlige innvandrere ble frifunnet, mens dette gjaldt i overkant av 4 prosent av nordmenn. En noe større andel av nordmenn ble ilagt forelegg, mens det blant ikke-vestlige innvandrere var en noe større andel som opplevde at saken mot dem ble henlagt.

I Oslo, som for hele landet, er det først når vi ser på de forskjellige typer forbrytelser at vi finner store forskjeller i rettslige avgjørelser overfor de to befolkningsgruppene.

Vi ser av tabell 6.6 at det blant antatte gjerningspersoner mistenkt for vinningsforbrytelser, var en større andel av nordmenn som ble dømt til ubetinget fengsel, mens en større andel ikke-vestlige innvandrere ble ilagt forelegg. Forskjellene i rettslige avgjørelser overfor de to befolkningsgruppene var imidlertid ikke de samme i Oslo som for resten av landet. For eksempel er det i resten av landet, og ikke i Oslo, at vi finner forskjeller i overføringer av nordmenn og ikke-vestlige innvandrere til konfliktråd. I Oslo var det like stor andel nordmenn og ikke-vestlige innvandrere tatt for vinning som ble overført til konfliktråd. I resten av landet var det også større forskjeller i bruken av forelegg, samfunnstjeneste og ubetinget fengsel overfor ikke-vestlige innvandrere og nordmenn enn det som var tilfellet i Oslo. Bortsett fra frifinnelse og idømmelse av betinget fengsel var det med andre ord i landet utenom Oslo vi fant de største forskjellene i avgjørelsesmåter overfor de to befolkningsgruppene (jf. tabell 6.2 og vedleggstabell A18).

Blant alle antatte gjerningspersoner mistenkt for voldsforbrytelser i Oslo finner vi ikke store forskjeller i rettslige avgjørelser overfor de to befolkningsgruppene (jf. tabell 6.6). Vi fant noen forskjeller i de rettslige avgjørelsene i hele landet, men disse var heller ikke store (jf. tabell 6.3). Vi ser at det ikke er noen forskjeller i andelen av ikke-vestlige innvandrere og andelen av nordmenn som ble ilagt forelegg i Oslo. De forskjellene i ileggelse av forelegg som vi fant i hele landet, er med andre ord forskjeller fra resten av landet utenom Oslo. I resten av landet er det også en noe større forskjell i idømmelse av betinget og ubetinget fengsel overfor ikke-vestlige innvandrere og

nordmenn enn det som er tilfellet i Oslo. Forskjellene i andelen som ble frifunnet, er imidlertid størst i Oslo sammenlignet med resten av landet (jf. vedleggstabell A18).

For hele landet fant vi store forskjeller i rettslige avgjørelser overfor antatte gjerningspersoner mistenkt for narkotikaforbrytelser. Forskjellene hadde først og fremst sammenheng med den høyere andelen av ikke-vestlige innvandrere tatt for grove narkotikaforbrytelser. Vi finner også lignende forskjeller mellom de to befolkningsgruppene i Oslo selv om de ikke er like store som for landet som helhet (jf. tabell 6.4, 6.6 og vedleggstabell A18).

6.5. Rettslige avgjørelser overfor to befolkningsgrupper

Det er små forskjeller i avgjørelser og reaksjonsmåter overfor de ulike befolkningsgruppene når vi ser på alle antatte gjerningspersoner. Noe av de små forskjellene vi finner, har sammenheng med en overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere under den kriminelle lavalder.

Det viste seg imidlertid å være større ulikheter mellom befolkningsgruppene når vi ser nærmere på de mer spesifikke aldersgrupper og typer av forbrytelser. Blant de yngste er det først og fremst forskjellene i overføringer til konfliktråd som er fremtredende. Blant de yngste nordmenn, både under og over den kriminelle lavalder, var det en langt større andel som ble overført til konfliktråd enn det som var tilfellet blant ikke-vestlige unge innvandrere.

Vi fant til dels store forskjeller i rettslige avgjørelser for vinningsforbrytelser. At nordmenn oftere ble straffet med fengsel, hadde til dels sammenheng med at en større andel av nordmenn var tatt for grovt tyveri. Statistikken for simpelt og grovt tyveri viser imidlertid at dette ikke forklarer hele forskjellen. Det var også en større andel nordmenn som ble møtt med alternative reaksjoner, konfliktråd og samfunnstjeneste, enn det som var tilfellet for ikke-vestlige innvandrere.

Det er ikke så store forskjeller i rettslige avgjørelser overfor antatte gjerningspersoner for vold. Det er generelt mange som blir frikjent, og det var en særlig stor andel blant de ikke-vestlige innvandrerne. Blant antatte gjerningspersoner for den mildeste formen for vold, legemsfor nærmelsene, ble en større andel nordmenn ilagt forelegg mens det blant ikke-vestlige innvandrere var en større andel som opplevde at saken mot dem ble henlagt.

Forskjellene i fordelingen på de ulike rettslige avgjørelser for narkotika kan i hovedsak forklares med en større andel ikke-vestlige innvandrere som var tatt for grove narkotikaforbrytelser.

For alle de ulike grupper av forbrytelser ble ikke-vestlige innvandrere frikjent oftere enn nordmenn. Totalt, og i forhold til de fleste grupper forbrytelser, opplevde også en større andel ikke-vestlige innvandrere at saken mot dem ble henlagt. At antatte gjerningspersoner med innvandrerbakgrunn i større grad enn resten av befolkningen opplever at saken mot dem blir henlagt eller ender med frifinnelse, er i samsvar med tidligere funn i lignende statistikker fra 1993 og 1995 (Haslund 1995, Haslund og Vassenden 1997).

I de nevnte artiklene har det vært antydning at konsentrasjonen av innvandrerbefolkningen i byer, og da spesielt i Oslo, kan være en del av forklaringen på forskjellene mellom nordmenn og innvandrere i hvordan det går med dem i rettssystemet. Som antydning i del 6.5, kan det se ut til at noen av forskjellene har sammenheng med en større konsentrasjon av ikke-vestlige innvandrere i Oslo. Blant annet kan en del av forskjellene i frifinnelser forklares med relativt større andel antatte gjerningspersoner, og da spesielt ikke-vestlige innvandrere, som blir frifunnet i Oslo. Vi har imidlertid sett her at de største forskjellene i bruken av andre typer rettslige avgjørelser finner vi i resten av landet.

For å kunne analysere forskjellene og likhetene med hensyn til hvordan det går med nordmenn og ikke-vestlige innvandrere i rettssystemet er det blant annet nødvendig å kontrollere for type lovbrudd, alder, bosetting og kjønn. Vi har her presentert en oversikt hvor noen av disse bakgrunnsvariablene er brukt, og hvor enkelte forskjeller har blitt synliggjort og delvis forklart. Det vil imidlertid være nødvendig med en grundigere analyse for å avklare om nordmenn og ikke-vestlige innvandrere - alene på grunn av sine forskjellige bakgrunner - blir behandlet ulikt av rettssystemet.

Referanser

Antirasistisk senter (1999): *Rikets tilstand. Diskriminering og arbeid for likestilling i det flerkulturelle Norge*, Oslo: Antirasistisk senter.

Balvig, Flemming og Cecilie Høigård (1988): *Kriminalitet og straff i tall og tekst*, Oslo: Universitetsforlaget.

Bjørge, Tore (1993): *Terroristisk vold mot innvandrere og flyktninger i Skandinavia: mønstre og motiver*, i Tore Bjørge og Rob Witte (red.) *Rasistisk vold i Europa*, Oslo: Tiden Norsk Forlag.

Blom, Svein (1998): *Levekår blant ikke-vestlige innvandrere i Norge*, *Rapporter 98/16*, Statistisk sentralbyrå.

Blom, Svein og Agnes Aall Ritland (1997): *Levekår blant innvandrere: Trang økonomi, men færre enn antatt opplever diskriminering*, *Samfunnsspeilet 1997*, 1, Statistisk sentralbyrå.

Brink, Ole mfl. (1997): *Mindre vold og hyppigere politianmeldelser*, *Nordisk tidsskrift for Kriminalvidenskap* 84, 2, København: De nordiske kriminalistforeninger.

Christie, Nils (1989): *Hvor tett et samfunn?* Oslo: Universitetsforlaget.

Danielsen, Kirsten (1998): *Innvandrere og kriminalitet. En litteraturoversikt*, *NOVA Rapport 1998*, 4, Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Danmarks Statistik (1998): *Kriminalitet og national oprindelse 1995*, *Social sikring og retsvæsen 1998*:2.

Erstatningsnemnda for voldsofre (1999): *Årsrapport 1998*, Oslo: Erstatningsnemnda for voldsofre.

Gundersen, Frants (1998): *Anmeldte lovbrudd 1993–1998: Liten grunn til økt frykt*, *Samfunnsspeilet 1998*, 4, Statistisk sentralbyrå.

Gundersen, Frants (1999): *Statistikk over etterforskede lovbrudd. Dokumentasjon*, *Notater 1999/52*, Statistisk sentralbyrå.

Gundersen, Frants (2000): *Innvandrere som ofre: Mer vold enn ventet*, *Samfunnsspeilet 2000*, 3, Statistisk sentralbyrå.

Gundersen, Frants og Arnt Even Hustad (1997): *Anmeldt vold: Oslo er bedre enn sitt rykte*, *Samfunnsspeilet 1997*, 4, Statistisk sentralbyrå.

Gundersen, Frants og Arnt Even Hustad (2000): *Statistikk over anmeldte lovbrudd og registrerte ofre. Dokumentasjon*, *Notater 2000/13*, Statistisk sentralbyrå.

Haslund, Ulla (1995): *Innvandrere og kriminalitet*, *Samfunnsspeilet 1995*, 2, Statistisk sentralbyrå.

Haslund, Ulla og Kåre Vassenden (1997): *Kriminalitet, Vassenden, Kåre (red.) (1997): Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?* Statistiske analyser 20, Statistisk sentralbyrå.

Haslund, Ulla (1999): *Innvandrere blir oftere pågrepet*, *Samfunnsspeilet 1999*, 3, Statistisk sentralbyrå.

Heiskanen, Markku og Kauko Aromaa (1998): *Accident and Crime Victims in Finland 1997. Interim Report of the 1997 National Accident and Crime Victim Survey*, *Research Communications 36*, Helsinki: National Research Institute of Legal Policy

Hustad, Arnt Even (1999): *Begår innvandrere mer kriminalitet enn andre?* *Samfunnsspeilet 1999*, 3, Statistisk sentralbyrå.

Høigård, Cecilie (1997): *Kriminalitetsbilder og kriminalstatistikk*, Finstad og Høigård (red.) *Kriminologi*. Oslo: Pax Forlag.

Jon, Nina (1995): *Registrerte voldsofre i Oslo*, *Nordisk tidsskrift for Kriminalvidenskap*, 82, 4, København: De nordiske kriminalistforeninger.

Lindgren, Magnus (1999): *Brottsoffren i rättsprocessen*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen, Riksåklageren og Domstolverket.

Lindstad, Merete og Øivind Fjeldstad (1997): *Innvandrere, fremmedfrykt og norske medier*, Oslo: Norsk journalistlag.

- Lyngstad, Jan (1997): Innvandreres demografi og levekår, *Notater 97/26*, Statistisk sentralbyrå.
- Martens, Peter L. (1998): Brottslighet och utsatthet för brott blant personer födda i Sverige och i utlandet, *BRÅ-PM 1998:2*, Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Melhuus, Knut og Katrine Sørensen (1997): Vold 1994 – Oslo legevakt, *Tidsskrift for Den norske lægeforening* 117, 2, 230–235.
- Olaussen, Leif Petter (1995): Beruselse, utelivsdeltakelse og utsatthet for vold, *PHS Forskning 1995:3*, Oslo: Politihøgskolen
- Pape, Hilde (1999): Ungdom, rus og vold, *PHS Forskning 1999:1*, Oslo: Politihøgskolen.
- Pape, Hilde og Willy Pedersen (1999): Dangerous victims of violence?, *Crime and Crime Prevention*, 8, 88–106.
- Pedersen, Willy (1999): Blind vold? *Tidsskrift for Samfunnsforskning 1999*, 3, Oslo: Universitetsforlaget.
- Pedersen, Willy og Hilde Pape (1999): Unge voldsofre i Oslo – et innvandrersproblem?, *Tidsskrift for Den norske lægeforening* 119, 16, 2317–2321.
- Sosial- og helsedepartementet (1999): Sammenligningstall for kommunene 1999, *Styrings- og informasjonssystemet for helse- og sosialtjenesten i kommunene*, Oslo: Sosial- og helsedepartementet i samarbeid med Statistisk sentralbyrå og Statens helsetilsyn.
- Statistisk sentralbyrå (1993): Mange små barn ofre for sedelighetsforbrytelser, *Ukens statistikk*, 1993, 43, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1994): Standard for kommuneklassifisering 1994, *Norges offisielle statistikk C 192*, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1996): Levekårsundersøkelsen 1995, *Norges offisielle statistikk C 301*, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1999a): Kriminalstatistikk 1997, *Norges offisielle statistikk C 528*, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1999b): Statistisk årbok 1999, *Norges offisielle statistikk C 517*, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1999c): Levekårsundersøkelsen, 1997. Boforhold, fritid og vold: Ett av fem voldstilfeller skjer i hjemmet, *Ukens statistikk*, nr 7, Statistisk sentralbyrå.
- Statistiska centralbyrån (1997): Offer för vålds- og egendomsbrott 1978–1995, *Levnadsförhållande rapport 91*, Stockholm: SCB Förlag.
- Vassenden, Kåre (red.) (1997): *Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?* Statistiske analyser 20, Statistisk sentralbyrå.
- Wikström, P. O. (1991): *Urban Crime, Criminals, and Victims. The Swedish Experience in an Anglo-American Comparative Perspective*, New York: Springer-Verlag.
- Åkerström, Malin (1997): Att anmelde våld – en praktik inom lokala kulturer, *Nordisk tidsskrift for Kriminalvidenskab* 84, 2, København: De nordiske kriminalistforeninger.

Tabeller

Tabell A1. Registrerte ofre, etter lovbruddsgruppe og landbakgrunn med mer enn 4 000 i innvandrerbefolkningen. 1998. Absolutte tall

Landbakgrunn	I alt	Forse-else	Forbryt-else	Lovbruddsgruppe						
				Økono-misk kriminalitet	Annen vinnings-kriminalitet	Volds-kriminalitet	Sedelig-hets-kriminalitet	Skade-verk	Trafikk-kriminalitet	Annen krimi-nalitet ¹
I alt	213 862	20 385	193 477	1 240	159 324	18 463	2 747	11 369	8 256	12 463
Europa										
I alt.....	197 722	18 883	178 839	994	147 838	16 525	2 584	10 633	7 700	11 448
Norge.....	191 054	18 202	172 852	963	142 961	15 887	2 544	10 205	7 443	11 051
Danmark.....	972	105	867	4	743	71	7	53	35	59
Finland.....	296	36	260	2	203	38	2	17	14	20
Sverige.....	1 272	118	1 154	8	990	82	7	81	39	65
Jugoslavia.....	670	80	590	2	460	76	1	58	24	49
Polen.....	312	43	269	1	201	42	1	17	19	31
Storbritannia.....	517	35	482	5	413	29	2	27	14	27
Tyrkia.....	561	59	502	2	353	101	5	47	22	31
Tyskland.....	415	47	368	2	312	25	0	27	19	30
Bosnia-Hercegovina.....	330	39	291	1	215	47	3	25	14	25
Resten av Europa.....	1 323	119	1 204	4	987	127	12	76	57	60
Afrika										
I alt.....	1 553	133	1 420	11	976	327	20	61	48	110
Marokko.....	326	31	295	3	196	74	2	17	16	18
Somalia.....	421	35	386	2	266	98	7	15	11	22
Resten av Afrika.....	806	67	739	6	514	155	11	29	21	70
Asia										
I alt.....	5 257	599	4 658	22	3 447	841	35	343	208	361
Sri Lanka.....	464	40	424	0	307	78	2	41	13	23
Filippinene.....	156	20	136	0	93	24	4	7	12	16
India.....	345	32	313	2	240	39	4	24	12	24
Irak.....	431	42	389	1	230	105	4	31	13	47
Iran.....	1 100	122	978	6	702	210	7	57	38	80
Pakistan.....	1 522	235	1 287	3	1 003	239	3	89	77	108
Vietnam.....	593	48	545	9	438	51	7	45	21	22
Resten av Asia.....	646	60	586	1	434	95	4	49	22	41
Amerika og Oseania										
I alt.....	958	88	870	6	646	153	15	39	30	69
USA.....	306	24	282	3	235	23	7	16	11	11
Chile.....	368	40	328	2	222	83	2	16	15	28
Resten av Amerika og Oseania.....	319	28	291	1	212	50	6	9	8	33
Uoppgitt.....	8 337	678	7 659	207	6 394	614	93	291	266	472

¹ Omfatter narkotika-, miljø- og arbeidsmiljøkriminalitet i tillegg til definisjonen i Statistisk sentralbyrå (1999a).

Tabell A2. Registrerte ofre, etter lovbruddsgruppe og landbakgrunn med mer enn 4 000 i innvandrerbefolkningen. 1998. Per 1 000 innbyggere

Landbakgrunn	I alt	Forselse	Forbrytelse	Lovbruddsgruppe						
				Økonomisk kriminalitet	Annen vinningskriminalitet	Voldskriminalitet	Sedelighetskriminalitet	Skadeverk	Trafikk-kriminalitet	Annen kriminalitet ¹
I alt.....	48,4	4,6	43,8	0,3	36,1	4,2	0,6	2,6	1,9	2,8
Europa										
I alt.....	46,0	4,4	41,6	0,2	34,4	3,8	0,6	2,5	1,8	2,7
Norge.....	45,8	4,4	41,4	0,2	34,3	3,8	0,6	2,4	1,8	2,6
Danmark.....	52,9	5,7	47,2	0,2	40,4	3,9	0,4	2,9	1,9	3,2
Finland.....	54,8	6,7	48,1	0,4	37,6	7,0	0,4	3,1	2,6	3,7
Sverige.....	65,1	6,0	59,0	0,4	50,6	4,2	0,4	4,1	2,0	3,3
Jugoslavia.....	73,9	8,8	65,1	0,2	50,8	8,4	0,1	6,4	2,6	5,4
Polen.....	52,1	7,2	44,9	0,2	33,6	7,0	0,2	2,8	3,2	5,2
Storbritannia.....	48,9	3,3	45,6	0,5	39,1	2,7	0,2	2,6	1,3	2,6
Tyrkia.....	60,6	6,4	54,3	0,2	38,2	10,9	0,5	5,1	2,4	3,4
Tyskland.....	52,7	6,0	46,8	0,3	39,6	3,2	0,0	3,4	2,4	3,8
Bosnia-Hercegovina.....	27,8	3,3	24,5	0,1	18,1	4,0	0,3	2,1	1,2	2,1
Resten av Europa.....	52,6	4,7	47,9	0,2	39,2	5,0	0,5	3,0	2,3	2,4
Afrika										
I alt.....	72,8	6,2	66,6	0,5	45,8	15,3	0,9	2,9	2,3	5,2
Marokko.....	68,4	6,5	61,9	0,6	41,1	15,5	0,4	3,6	3,4	3,8
Somalia.....	73,0	6,1	66,9	0,3	46,1	17,0	1,2	2,6	1,9	3,8
Resten av Afrika.....	74,7	6,2	68,5	0,6	47,6	14,4	1,0	2,7	1,9	6,5
Asia										
I alt.....	65,1	7,4	57,7	0,3	42,7	10,4	0,4	4,3	2,6	4,5
Sri Lanka.....	54,3	4,7	49,6	0,0	35,9	9,1	0,2	4,8	1,5	2,7
Filippinene.....	31,1	4,0	27,1	0,0	18,5	4,8	0,8	1,4	2,4	3,2
India.....	62,5	5,8	56,7	0,4	43,5	7,1	0,7	4,3	2,2	4,3
Irak.....	102,2	10,0	92,2	0,2	54,5	24,9	0,9	7,3	3,1	11,1
Iran.....	123,9	13,7	110,2	0,7	79,1	23,7	0,8	6,4	4,3	9,0
Pakistan.....	72,7	11,2	61,5	0,1	47,9	11,4	0,1	4,3	3,7	5,2
Vietnam.....	40,6	3,3	37,3	0,6	30,0	3,5	0,5	3,1	1,4	1,5
Resten av Asia.....	49,8	4,6	45,1	0,1	33,4	7,3	0,3	3,8	1,7	3,2
Amerika og Oseania										
I alt.....	49,0	4,5	44,5	0,3	33,0	7,8	0,8	2,0	1,5	3,5
USA.....	39,3	3,1	36,3	0,4	30,2	3,0	0,9	2,1	1,4	1,4
Chile.....	59,9	6,5	53,4	0,3	36,1	13,5	0,3	2,6	2,4	4,6
Resten av Amerika og Oseania.....	56,5	5,0	51,5	0,2	37,5	8,9	1,1	1,6	1,4	5,8
Uoppgitt.....										

¹ Omfatter narkotika-, miljø- og arbeidsmiljøkriminalitet i tillegg til definisjonen i Statistisk sentralbyrå (1999a).

Tabell A3. Registrerte ofre etter lovbruddstype, innvandrerbakgrunn og kjønn. 1998. Absolutte tall

Lovbruddstype	I alt ¹	Menn	Kvinner	Nordmenn			Vestlige innvandrere			Ikke-vestlige innvandrere		
				I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	213 862	137 166	76 226	191 054	122 163	68 891	4 687	2 753	1 934	9 786	7 030	2 756
Økonomisk kriminalitet i alt ..	1 240	934	304	963	704	259	26	15	11	44	37	7
Annen vinningskriminalitet i alt	159 324	103 009	55 944	142 961	92 339	50 622	3 580	2 081	1 499	6 390	4 643	1 747
Tyveri fra leilighet, bolighus og hytte	21 660	13 559	8 076	20 078	12 578	7 500	465	276	189	424	284	140
Tyveri fra kjøretøy.....	38 071	27 944	10 021	34 412	25 365	9 047	828	535	293	1 325	1 036	289
Tyveri av motorkjøretøy	19 145	14 019	5 096	16 898	12 319	4 579	454	315	139	1 337	1 075	262
Tyveri fra person på offentlig sted	7 998	2 841	5 133	6 919	2 406	4 513	280	81	199	450	200	250
Sykkelttyveri	22 584	13 733	8 788	20 444	12 436	8 008	417	243	174	455	307	148
Andre tyverier	40 297	24 702	15 488	35 621	21 722	13 899	954	509	445	1 970	1 413	557
Ran og utpressing	1 298	939	358	1 146	826	320	20	16	4	93	67	26
Bedrageri	3 380	1 992	1 381	2 998	1 727	1 271	63	37	26	141	104	37
Innbrudd	2 754	1 812	939	2 576	1 696	880	53	34	19	54	40	14
Annet	2 137	1 468	664	1 869	1 264	605	46	35	11	141	117	24
Voldskriminalitet i alt	18 463	11 850	6 572	15 887	10 173	5 714	350	225	125	1 612	1 071	541
Legemsfornærmelse	9 630	6 272	3 336	8 368	5 487	2 881	178	108	70	773	483	290
Legemsbeskadigelse	2 540	1 945	590	2 204	1 674	530	46	35	11	221	187	34
Trusler	5 222	2 997	2 211	4 429	2 495	1 934	107	75	32	529	345	184
Annet	1 071	636	435	886	517	369	19	7	12	89	56	33
Sedelighetskriminalitet i alt	2 747	467	2 277	2 544	406	2 138	34	9	25	76	10	66
Skadeverk i alt	11 369	7 932	3 431	10 205	7 044	3 161	275	183	92	599	508	91
Tilgrising av bygning.....	579	397	182	529	358	171	16	12	4	24	20	4
Ruteknusing.....	1 278	846	432	1 144	753	391	26	15	11	79	61	18
Skadeverk på kjøretøy	6 503	4 663	1 834	5 775	4 087	1 688	164	117	47	386	340	46
Annet	3 009	2 026	983	2 757	1 846	911	69	39	30	110	87	23
Trafikkriminalitet i alt	8 256	5 332	2 908	7 443	4 761	2 682	174	102	72	373	299	74
Personskade.....	3 953	2 393	1 554	3 566	2 133	1 433	86	48	38	182	142	40
Materiell skade.....	1 554	1 082	468	1 367	934	433	36	25	11	93	84	9
Annet	2 749	1 857	886	2 510	1 694	816	52	29	23	98	73	25
Annen kriminalitet i alt	12 463	7 642	4 790	11 051	6 736	4 315	248	138	110	692	462	230
Diskriminering, ærekrenkelse og sjikane	4 302	1 786	2 507	3 809	1 534	2 275	99	32	67	288	170	118
Annet	8 161	5 856	2 283	7 242	5 202	2 040	149	106	43	404	292	112

¹ Omfatter 470 med uoppgitt kjønn og 8 335 med uoppgitt landbakgrunn.

Tabell A4. Registrerte ofre, etter lovbruddstype, innvandrerbakgrunn og kjønn. 1998. Per 1 000 innbyggere

Lovbruddstype	I alt ¹	Menn	Kvinner	Nordmenn			Vestlige innvandrere			Ikke-vestlige innvandrere		
				I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	48,4	62,8	34,1	45,8	59,2	32,7	53,4	66,6	41,6	62,4	87,5	36,0
Økonomisk kriminalitet i alt	0,3	0,4	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3	0,4	0,2	0,3	0,5	0,1
Annen vinningskriminalitet i alt	36,1	47,1	25,1	34,3	44,8	24,0	40,8	50,3	32,3	40,7	57,8	22,8
Tyveri fra leilighet, bolighus og hytte	4,9	6,2	3,6	4,8	6,1	3,6	5,3	6,7	4,1	2,7	3,5	1,8
Tyveri fra kjøretøy	8,6	12,8	4,5	8,2	12,3	4,3	9,4	12,9	6,3	8,4	12,9	3,8
Tyveri av motorkjøretøy	4,3	6,4	2,3	4,0	6,0	2,2	5,2	7,6	3,0	8,5	13,4	3,4
Tyveri fra person på offentlig sted	1,8	1,3	2,3	1,7	1,2	2,1	3,2	2,0	4,3	2,9	2,5	3,3
Sykkeltveri	5,1	6,3	3,9	4,9	6,0	3,8	4,7	5,9	3,7	2,9	3,8	1,9
Andre tyverier	9,1	11,3	6,9	8,5	10,5	6,6	10,9	12,3	9,6	12,6	17,6	7,3
Ran og utpressing	0,3	0,4	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,1	0,6	0,8	0,3
Bedrageri	0,8	0,9	0,6	0,7	0,8	0,6	0,7	0,9	0,6	0,9	1,3	0,5
Innbrudd	0,6	0,8	0,4	0,6	0,8	0,4	0,6	0,8	0,4	0,3	0,5	0,2
Annet	0,5	0,7	0,3	0,4	0,6	0,3	0,5	0,8	0,2	0,9	1,5	0,3
Voldskriminalitet i alt	4,2	5,4	2,9	3,8	4,9	2,7	4,0	5,4	2,7	10,3	13,3	7,1
Legemsfornærmelse	2,2	2,9	1,5	2,0	2,7	1,4	2,0	2,6	1,5	4,9	6,0	3,8
Legemsbeskadigelse	0,6	0,9	0,3	0,5	0,8	0,3	0,5	0,8	0,2	1,4	2,3	0,4
Trusler	1,2	1,4	1,0	1,1	1,2	0,9	1,2	1,8	0,7	3,4	4,3	2,4
Annet	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,6	0,7	0,4
Sedelighetskriminalitet i alt...	0,6	0,2	1,0	0,6	0,2	1,0	0,4	0,2	0,5	0,5	0,1	0,9
Skadeverk i alt.....	2,6	3,6	1,5	2,4	3,4	1,5	3,1	4,4	2,0	3,8	6,3	1,2
Tilgrising av bygning	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1
Ruteknusing	0,3	0,4	0,2	0,3	0,4	0,2	0,3	0,4	0,2	0,5	0,8	0,2
Skadeverk på kjøretøy	1,5	2,1	0,8	1,4	2,0	0,8	1,9	2,8	1,0	2,5	4,2	0,6
Annet	0,7	0,9	0,4	0,7	0,9	0,4	0,8	0,9	0,6	0,7	1,1	0,3
Trafikkriminalitet i alt	1,9	2,4	1,3	1,8	2,3	1,3	2,0	2,5	1,5	2,4	3,7	1,0
Personskade	0,9	1,1	0,7	0,9	1,0	0,7	1,0	1,2	0,8	1,2	1,8	0,5
Materiell skade	0,4	0,5	0,2	0,3	0,5	0,2	0,4	0,6	0,2	0,6	1,0	0,1
Annet	0,6	0,8	0,4	0,6	0,8	0,4	0,6	0,7	0,5	0,6	0,9	0,3
Annen kriminalitet i alt.....	2,8	3,5	2,1	2,6	3,3	2,0	2,8	3,3	2,4	4,4	5,8	3,0
Diskriminering, ærekrenkelse og sjikane	1,0	0,8	1,1	0,9	0,7	1,1	1,1	0,8	1,4	1,8	2,1	1,5
Annet	1,8	2,7	1,0	1,7	2,5	1,0	1,7	2,6	0,9	2,6	3,6	1,5

¹ Omfatter 470 med uoppgitt kjønn og 8 335 med uoppgitt landbakgrunn.

Tabell A5. Sannsynlighet for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995-1998, etter kjønn, alder og innvandrerbakgrunn for befolkningen 1 januar 1998. Sortert etter sannsynlighet

Kjønn	Alder	Innvandrerbakgrunn	Sannsynlighet ¹ for å bli registrert som offer	Antall i befolknings-gruppen ²
Mann	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0788	11 694
Mann	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0522	17 288
Kvinne	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0428	12 293
Mann	15-24 år	Nordmann	0,0411	268 064
Mann	15-24 år	Vestlig innvandrer	0,0338	2 758
Mann	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0331	21 272
Kvinne	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0280	17 365
Mann	25-34 år	Nordmann	0,0268	322 334
Mann	25-34 år	Vestlig innvandrer	0,0220	8 070
Kvinne	15-24 år	Nordmann	0,0219	255 218
Kvinne	15-24 år	Vestlig innvandrer	0,0180	3 880
Kvinne	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0176	18 776
Mann	35-49 år	Nordmann	0,0168	443 311
Kvinne	25-34 år	Nordmann	0,0142	308 149
Mann	35-49 år	Vestlig innvandrer	0,0138	13 639
Kvinne	25-34 år	Vestlig innvandrer	0,0116	8 561
Mann	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0104	9 006
Kvinne	35-49 år	Nordmann	0,0089	427 286
Kvinne	35-49 år	Vestlig innvandrer	0,0073	11 948
Mann	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0062	21 075
Kvinne	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0055	7 995
Mann	Over 49 år	Nordmann	0,0053	617 905
Mann	Over 49 år	Vestlig innvandrer	0,0043	13 659
Kvinne	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrer	0,0032	20 099
Mann	Under 15 år	Nordmann	0,0031	411 728
Kvinne	Over 49 år	Nordmann	0,0028	728 338
Mann	Under 15 år	Vestlig innvandrer	0,0025	3 233
Kvinne	Over 49 år	Vestlig innvandrer	0,0022	18 958
Kvinne	Under 15 år	Nordmann	0,0016	390 294
Kvinne	Under 15 år	Vestlig innvandrer	0,0013	3 116

¹ Sannsynligheten er fremkommet ved å bruke en logistisk regresjonsmodell på hele befolkningen med alle variable i tabellen som forklaringsvariable.² 287 personer i befolkningsgrunnet mangler innvandrerstatus.

Tabell A6. Sannsynlighet for å bli registrert som voldsoffer i perioden 1995-1998, etter kjønn, alder og innvanderbakgrunn og hvorvidt de er registrert som gjerningsperson i samme periode. Befolkningen 1 januar 1998. Sortert etter sannsynlighet

Registrert som gjerningsperson i et voldslovbrudd?	Kjønn	Alder	Innvanderbakgrunn	Sannsynlighet ¹ for å bli registrert som offer	Antall i befolkningsgruppen ²
Ja	Mann	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,3771	551
Ja	Mann	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,2843	541
Ja	Kvinne	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,2544	31
Ja	Mann	15-24 år	Nordmann	0,2406	5 889
Ja	Mann	15-24 år	Vestlig innvandrere	0,2088	35
Ja	Mann	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,2029	433
Ja	Kvinne	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,1829	28
Ja	Mann	25-34 år	Nordmann	0,1721	5 321
Ja	Kvinne	15-24 år	Nordmann	0,1515	718
Ja	Mann	25-34 år	Vestlig innvandrere	0,1475	54
Ja	Kvinne	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,1254	33
Ja	Mann	35-49 år	Nordmann	0,1175	3 567
Ja	Kvinne	25-34 år	Nordmann	0,1049	393
Ja	Mann	35-49 år	Vestlig innvandrere	0,0998	101
Ja	Mann	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0744	56
Ja	Kvinne	35-49 år	Nordmann	0,0698	321
Nei	Mann	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0682	11 143
Nei	Mann	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0458	16 747
Ja	Mann	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0457	80
Ja	Kvinne	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0433	3
Ja	Mann	Over 49 år	Nordmann	0,0404	1 124
Nei	Kvinne	15-24 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0396	12 262
Nei	Mann	15-24 år	Nordmann	0,0369	262 175
Ja	Mann	Over 49 år	Vestlig innvandrere	0,0338	61
Nei	Mann	15-24 år	Vestlig innvandrere	0,0309	2 723
Nei	Mann	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0299	20 839
Nei	Kvinne	25-34 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0264	17 337
Nei	Mann	25-34 år	Nordmann	0,0245	317 013
Ja	Mann	Under 15 år	Nordmann	0,0244	316
Ja	Kvinne	Over 49 år	Nordmann	0,0232	112
Nei	Kvinne	15-24 år	Nordmann	0,0211	254 500
Nei	Mann	25-34 år	Vestlig innvandrere	0,0205	8 016
Ja	Mann	Under 15 år	Vestlig innvandrere	0,0204	6
Nei	Kvinne	15-24 år	Vestlig innvandrere	0,0177	3 874
Nei	Kvinne	35-49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0171	18 743
Nei	Mann	35-49 år	Nordmann	0,0159	439 744
Nei	Kvinne	25-34 år	Nordmann	0,0140	307 756
Ja	Kvinne	Under 15 år	Nordmann	0,0139	45
Nei	Mann	35-49 år	Vestlig innvandrere	0,0132	13 538
Nei	Kvinne	25-34 år	Vestlig innvandrere	0,0117	8 560
Nei	Mann	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0096	8 950
Nei	Kvinne	35-49 år	Nordmann	0,0090	426 965
Nei	Kvinne	35-49 år	Vestlig innvandrere	0,0075	11 945
Nei	Mann	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0058	20 995
Nei	Kvinne	Over 49 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0055	7 992
Nei	Mann	Over 49 år	Nordmann	0,0051	616 781
Nei	Mann	Over 49 år	Vestlig innvandrere	0,0042	13 598
Nei	Kvinne	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0033	20 093
Nei	Mann	Under 15 år	Nordmann	0,0030	411 412
Nei	Kvinne	Over 49 år	Nordmann	0,0029	728 226
Nei	Mann	Under 15 år	Vestlig innvandrere	0,0025	3 227
Nei	Kvinne	Over 49 år	Vestlig innvandrere	0,0024	18 954
Nei	Kvinne	Under 15 år	Nordmann	0,0017	390 249
Nei	Kvinne	Under 15 år	Vestlig innvandrere	0,0014	3 116
Ja	Kvinne	Under 15 år	Ikke-vestlig innvandrere	0,0000	6
Ja	Kvinne	15-24 år	Vestlig innvandrere	0,0000	6
Ja	Kvinne	25-34 år	Vestlig innvandrere	0,0000	1
Ja	Kvinne	35-49 år	Vestlig innvandrere	0,0000	3
Ja	Kvinne	Over 49 år	Vestlig innvandrere	0,0000	4

¹ Sannsynligheten er fremkommet ved å bruke en logistisk regresjonsmodell på hele befolkningen med alle variable i tabellen som forklaringsvariable.² 287 personer i befolkningsgrunnet mangler innvanderstatus.

Tabell A7. Pågrepne i 1998, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall og per 1 000 innbyggere

Kjønn og alder	I alt ¹	Nordmenn	Innvandrere			Andre med innvandrerbakgrunn	Uregistrerte utlendinger
			I alt	Ikke-vestlige	Vestlige		
Absolutte tall							
Begge kjønn i alt	16 155	11 699	1 843	1 632	211	1 034	1 579
15-17	1 328	929	232	221	11	126	41
18-20	2 400	1 711	293	278	15	207	189
21-24	2 736	1 917	251	227	24	182	386
25-29	3 093	2 240	298	267	31	219	336
30-39	4 552	3 318	546	466	80	227	461
40-49	1 605	1 241	178	141	37	67	119
50-	436	339	45	32	13	5	47
Uoppgitt	5	4	-	-	-	1	-
Menn i alt	13 843	9 867	1 722	1530	192	839	1 415
15-17	1 142	773	222	212	10	109	38
18-20	2 045	1 441	273	261	12	163	168
21-24	2 341	1 610	236	215	21	140	355
25-29	2 650	1 902	273	246	27	179	296
30-39	3 861	2 751	508	434	74	183	419
40-49	1 406	1 075	166	131	35	59	106
50-	393	311	44	31	13	5	33
Uoppgitt	5	4	-	-	-	1	-
Kvinner i alt	2 312	1 832	121	102	19	195	164
15-17	186	156	10	9	1	17	3
18-20	355	270	20	17	3	44	21
21-24	395	307	15	12	3	42	31
25-29	443	338	25	21	4	40	40
30-39	691	567	38	32	6	44	42
40-49	199	166	12	10	2	8	13
50-	43	28	1	1	-	-	14
Uoppgitt	-	-	-	-	-	-	-
Per 1 000 innbyggere¹							
Begge kjønn i alt	4,1	3,6	9,4	14,2	2,6	10,0	.
15-17	8,1	6,6	27,6	30,3	9,8	12,4	.
18-20	13,8	12,6	32,6	39,3	7,9	21,9	.
21-24	11,9	9,0	18,4	23,6	6,0	14,3	.
25-29	8,1	7,4	12,6	16,7	4,1	13,7	.
30-39	6,2	5,7	9,9	12,7	4,4	8,9	.
40-49	2,4	2,2	4,7	6,5	2,3	3,9	.
50-	0,3	0,3	0,9	2,0	0,4	0,4	.
Uoppgitt	.	.	.	.	.	.	.
Menn i alt	7,2	6,2	17,8	26,1	5,0	15,9	.
15-17	13,6	10,8	51,9	57,0	18,0	20,9	.
18-20	23,0	19,8	65,0	74,6	17,1	34,3	.
21-24	16,4	14,8	38,8	48,8	12,5	22,3	.
25-29	13,5	12,3	24,8	33,2	7,5	22,4	.
30-39	10,2	9,3	17,4	21,9	8,0	14,2	.
40-49	4,1	3,8	8,2	11,6	3,9	6,5	.
50-	0,6	0,5	2,1	3,6	1,0	0,8	.
Uoppgitt	.	.	.	.	.	.	.
Kvinner i alt	1,2	1,1	1,2	1,8	0,4	3,9	.
15-17	1,2	1,1	1,2	1,8	0,4	3,9	.
18-20	2,4	2,3	2,4	2,5	1,8	3,4	.
21-24	4,5	3,9	4,2	4,8	2,5	9,4	.
25-29	3,3	3,0	2,0	2,3	1,3	6,5	.
30-39	2,6	2,3	2,0	2,4	1,0	5,0	.
40-49	2,1	2,0	1,5	1,9	0,7	3,5	.
50-	0,7	0,6	0,7	1,0	0,3	1,0	.
Uoppgitt	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	.

¹ Omfatter ikke uregistrerte utlendinger.

Tabell A8. Pågrepne nordmenn og innvandrere, etter landbakgrunn¹. 1998. Absolutte tall og per 1 000 bosatte

Landbakgrunn	Pågrepne	Pågrepne per 1 000 bosatte
Nordmenn	11 699	3,6
Innvandrere	1 843	9,4
Europa		
I alt.....	499	4,7
Danmark	42	2,4
Finland	30	6,0
Island	11	4,1
Sverige	57	3,1
Nederland.....	3	1,0
Jugoslavia	110	18,4
Polen.....	26	5,1
Storbritannia.....	21	2,1
Tyrkia	80	12,6
Tyskland	8	1,1
Bosnia-Hercegovina.....	47	5,2
Resten av Europa	64	3,9
Afrika		
I alt.....	465	3,1
Marokko.....	108	32,0
Somalia	139	42,4
Resten av Afrika.....	218	2,6
Asia		
I alt	740	12,9
Sri Lanka.....	23	3,8
Filippinene	20	4,7
India	16	4,0
Irak.....	90	32,6
Iran	134	20,0
Kina	8	3,1
Pakistan.....	219	16,4
Thailand	10	26,4
Vietnam.....	173	16,9
Resten av Asia.....	47	9,0
Amerika og Oseania		
I alt.....	139	8,3
USA.....	6	0,8
Chile	74	15,9
Resten av Amerika og Oseania.....	59	11,9

¹ "Bare nasjoner med mer enn 2 000 bosatte 15 år og eldre, er spesifisert".

Tabell A9. Gjerningspersoner etter verdensregion, kjønn og alder. Absolutte tall. 1998

Kjønn og alder	I alt ¹	Nordmenn	Verdensregion					
			I alt	Norden	Vest- Europa unntatt Tyrkia	Øst-Europa	Nord-Amerika, Oseania	Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika, Tyrkia
Begge kjønn.....	69 058	63 390	5 668	614	337	861	61	3 795
5-13	2 196	1 920	276	9	4	41	1	221
14-17	7 812	7 195	617	19	19	90	5	484
18-20	8 486	7 959	527	29	9	100	3	386
21-24	9 295	8 715	580	51	24	90	1	414
25-29	10 148	9 325	823	78	32	110	7	596
30-39	14 968	13 317	1 651	191	77	227	15	1 141
40-59	13 169	12 112	1 057	196	147	174	18	522
60-	2 939	2 802	137	41	25	29	11	31
Menn	57 724	53 018	4 706	519	273	673	45	3 196
5-13	1 593	1 383	210	7	4	30	1	168
14-17	6 117	5 625	492	17	14	65	4	392
18-20	7 246	6 797	449	24	7	84	3	331
21-24	8 036	7 538	498	43	20	77	1	357
25-29	8 714	8 013	701	65	31	91	4	510
30-39	12 737	11 307	1 430	169	68	181	11	1 001
40-59	11 010	10 183	827	166	114	122	13	412
60-	2 226	2 127	99	28	15	23	8	25
Kvinner	11 334	10 372	962	95	64	188	16	599
5-13	603	537	66	2	-	11	-	53
14-17	1 695	1 570	125	2	5	25	1	92
18-20	1 240	1 162	78	5	2	16	-	55
21-24	1 259	1 177	82	8	4	13	-	57
25-29	1 434	1 312	122	13	1	19	3	86
30-39	2 231	2 010	221	22	9	46	4	140
40-59	2 159	1 929	230	30	33	52	5	110
60-	713	675	38	13	10	6	3	6

¹ 45 menn med norsk bakgrunn kan ikke fordeles på alder.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell A10. Gjerningspersoner bosatt i Oslo, etter innvandrerbakgrunn, kjønn og alder. 1998. Absolutte tall

Kjønn og alder	I alt	Nordmenn	Innvandrerbakgrunn		
			I alt	Vestlige	Ikke-vestlige
Begge kjønn i alt.....	9 774	7 144	2 402	283	2 119
5-13	286	171	110	1	109
14-17	787	501	275	10	265
18-20	738	503	220	5	215
21-24	1 057	770	249	19	230
25-29	1 593	1 188	370	34	336
30-39	2 781	1 968	738	96	642
40-59	2 025	1 582	397	100	297
60-	507	461	43	18	25
Menn i alt.....	7 960	5 704	2 052	231	1 821
5-13	211	114	92	1	91
14-17	618	382	229	9	220
18-20	637	432	192	3	189
21-24	871	617	220	15	205
25-29	1 319	966	322	26	296
30-39	2 297	1 581	644	87	557
40-59	1 646	1 286	320	78	242
60-	361	326	33	12	21
Kvinner i alt.....	1 814	1 440	350	52	298
5-13	75	57	18	1	18
14-17	169	119	46	1	45
18-20	101	71	28	2	26
21-24	186	153	29	4	25
25-29	274	222	48	8	40
30-39	484	387	94	9	85
40-59	379	296	77	22	55
60-	146	135	10	6	4

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell A11. Gjerningsmenn bosatt i Oslo, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter alder og type lovbrudd. 1998.
Per 1 000 innbyggere

Type lovbrudd ¹	I alt	Alder							
		5-13	14-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-59	60-
Alle typer lovbrudd									
Ikke-vestlige innvandrere	58,2	16,8	105,0	139,3	111,2	97,3	64,2	32,1	16,1
Nordmenn	31,0	6,2	60,7	87,0	65,6	46,2	42,6	25,0	9,2
Forbrytelser									
Ikke-vestlige innvandrere	25,2	8,0	59,4	78,8	52,0	42,5	24,9	10,1	1,5
Nordmenn	13,3	2,5	15,9	33,6	31,4	21,5	19,8	9,1	1,0
Allmennfarlig forbrytelse									
Ikke-vestlige innvandrere	3,5	0,2	2,4	8,5	9,2	5,0	4,8	2,6	-
Nordmenn	2,4	0,1	1,1	7,8	7,6	3,9	3,7	1,7	0,0
Dokumentfalsk									
Ikke-vestlige innvandrere	0,7	-	1,4	-	2,2	3,2	0,6	0,1	0,7
Nordmenn	0,3	-	0,5	0,1	0,3	0,6	0,5	0,3	-
Forbrytelse mot sedeligheten									
Ikke-vestlige innvandrere	0,5	0,7	-	0,7	0,5	0,7	0,7	0,3	-
Nordmenn	0,3	-	0,2	-	0,1	0,7	0,3	0,4	0,2
Forbrytelse mot den personlige frihet									
Ikke-vestlige innvandrere	1,5	0,5	3,8	3,5	2,7	2,8	1,4	0,5	0,7
Nordmenn	0,6	0,2	0,4	1,5	1,0	0,6	1,0	0,4	0,2
Forbrytelse mot liv, legeme og helse									
Ikke-vestlige innvandrere	3,7	1,6	13,3	9,2	4,3	5,3	3,9	1,3	-
Nordmenn	1,4	0,3	1,7	4,5	3,1	2,0	1,8	0,9	0,2
Tyveri									
Ikke-vestlige innvandrere	5,1	1,6	19,0	28,4	10,8	7,8	2,8	0,6	-
Nordmenn	3,0	0,9	4,7	7,8	7,1	5,7	4,4	1,3	-
Utpressing og ran									
Ikke-vestlige innvandrere	0,9	1,6	8,1	-	-	-	0,2	0,1	-
Nordmenn	0,1	0,2	0,4	0,3	0,1	0,1	0,2	0,0	-
Bedrageri og utroskap									
Ikke-vestlige innvandrere	2,7	-	0,5	6,4	7,0	7,1	3,6	1,1	-
Nordmenn	0,8	-	-	1,5	1,8	1,6	1,2	0,8	0,1
Skadeverk									
Ikke-vestlige innvandrere	1,2	1,3	4,3	5,7	0,5	0,4	1,0	0,3	-
Nordmenn	0,9	0,6	5,2	2,2	2,2	0,7	0,4	0,2	0,1
Heleri og etterfølgende bistand									
Ikke-vestlige innvandrere	1,8	0,4	1,9	5,0	3,8	4,6	1,9	0,8	-
Nordmenn	0,8	0,1	0,4	0,9	1,3	1,8	1,6	0,4	-
Forbrytelse mot lov om legemidler									
Ikke-vestlige innvandrere	1,9	-	3,3	5,7	4,9	3,2	1,9	1,1	-
Nordmenn	1,2	-	1,1	5,5	3,9	1,8	1,7	0,7	-
Annen forbrytelse									
Ikke-vestlige innvandrere	1,8	0,0	1,4	5,7	6,0	2,5	2,1	1,3	0,0
Nordmenn	1,6	0,1	0,2	1,5	2,9	1,9	3,0	2,0	0,3
Forseelser									
Ikke-vestlige innvandrere	32,4	8,6	45,2	55,4	59,0	62,3	38,5	20,8	14,0
Nordmenn	17,6	3,6	13,2	29,2	39,0	26,5	21,9	15,6	7,9
Naskeri									
Ikke-vestlige innvandrere	7,1	6,0	20,9	10,6	4,9	9,6	6,6	4,0	5,9
Nordmenn	3,1	2,1	4,6	3,1	2,1	2,0	2,8	3,1	3,7

Tabell A11. (forts.) Gjerningsmenn bosatt i Oslo, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere, etter alder og type lovbrudd. 1998.
Per 1 000 innbyggere

Type lovbrudd ¹	I alt	Alder							
		5-13	14-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-59	60-
Forseelse mot den alminnelige orden og fred									
Ikke-vestlige innvandrere	0,9	0,5	1,9	2,1	0,5	2,5	0,6	0,6	1,5
Nordmenn	0,5	0,1	0,5	0,9	0,6	0,5	0,7	0,5	0,2
Forseelse mot veitrafikkloven									
Ikke-vestlige innvandrere	17,8	0,9	14,7	34,1	42,2	36,8	23,4	11,1	3,7
Nordmenn	9,3	0,7	3,4	16,6	23,9	16,9	12,2	8,1	3,3
Forseelse mot løsgjengerloven									
Ikke-vestlige innvandrere	0,8	-	-	1,4	1,1	1,8	1,0	0,6	1,5
Nordmenn	0,8	-	0,3	2,5	3,0	1,7	1,2	0,6	0,1
Forseelse mot politivedtektene									
Ikke-vestlige innvandrere	0,6	0,2	1,0	1,4	1,6	0,7	0,5	0,6	-
Nordmenn	0,5	-	0,5	1,2	2,3	0,7	0,5	0,3	0,1
Forseelse mot tolloven									
Ikke-vestlige innvandrere	1,5	-	-	0,7	1,6	4,2	2,5	1,3	-
Nordmenn	0,2	-	-	0,6	0,3	0,5	0,3	0,2	0,1
Annen forseelse									
Ikke-vestlige innvandrere	3,6	0,9	6,7	5,0	7,0	6,7	4,0	2,6	1,5
Nordmenn	3,0	0,6	3,7	4,5	7,0	4,1	4,4	2,8	0,5

¹ Type lovbrudd er spesifisert kun ved 16 eller flere ikke-vestlige gjerningsmenn.

Kilde: Kriminalstatistikk 1998.

Tabell A12. Siktede for forbrytelser, etter innvandrerbakgrunn, alder og rettslige avgjørelser. 1996-1998. Prosent

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
I alt	100,0	9,0	9,1	1,0	5,4	30,9	2,0	2,5	17,1	19,1	3,9	0,1
Nordmenn	100,0	8,8	8,9	0,9	5,6	30,9	2,0	2,6	17,1	19,3	3,7	0,1
Vestlige innvandrere.....	100,0	5,4	12,4	0,7	2,6	38,0	2,2	1,8	14,2	18,2	4,4	0,2
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	12,4	11,3	1,1	3,2	28,8	1,6	1,3	17,2	16,6	6,3	0,2
5 -14 år ¹												
Nordmenn	100,0	90,7	0,4	0,0	8,6	0,2	-	-	0,0	0,0	0,0	-
Vestlige innvandrere	100,0	91,9	-	-	8,1	-	-	-	-	-	-	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	95,2	-	0,2	4,6	-	-	-	-	-	-	-
15-17 år												
Nordmenn	100,0	1,1	8,7	3,7	26,7	30,8	1,4	2,3	18,8	4,5	1,7	0,0
Vestlige innvandrere.....	100,0	-	11,5	5,8	19,2	32,7	-	-	21,2	7,7	1,9	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,6	16,3	4,6	15,3	29,0	0,8	2,0	20,1	6,4	3,9	-
18-20 år												
Nordmenn	100,0	0,8	7,1	0,7	5,7	39,5	1,9	3,4	20,2	17,8	2,9	0,0
Vestlige innvandrere.....	100,0	-	5,4	-	1,8	55,4	-	5,4	19,6	7,1	3,6	1,8
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,4	13,0	0,5	1,7	34,4	2,2	2,5	20,9	17,7	5,5	0,2
21-24 år												
Nordmenn	100,0	1,6	8,2	0,5	2,1	32,8	2,0	3,8	20,0	24,7	4,3	0,1
Vestlige innvandrere.....	100,0	1,0	15,5	-	2,9	26,2	1,0	5,8	21,4	24,3	1,9	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,2	12,3	0,6	0,9	32,8	2,6	2,0	19,1	20,2	7,0	0,2
25-29 år												
Nordmenn	100,0	2,8	9,8	0,4	1,4	29,0	2,1	3,4	17,9	28,2	4,7	0,2
Vestlige innvandrere.....	100,0	4,1	14,8	-	1,6	27,0	3,3	3,3	18,0	21,3	6,6	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,9	11,5	0,6	0,9	28,6	1,4	1,4	19,7	23,5	9,1	0,3
30-34 år												
Nordmenn	100,0	3,5	10,8	0,6	0,9	29,8	2,1	3,1	17,4	27,0	4,8	0,1
Vestlige innvandrere.....	100,0	1,6	9,9	0,5	2,2	41,8	1,1	1,6	14,8	21,4	4,4	0,5
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	3,9	12,0	0,7	1,1	32,4	1,9	1,3	18,0	20,9	7,3	0,4
35-39 år												
Nordmenn	100,0	3,8	11,0	0,7	1,0	32,4	2,2	2,1	18,2	23,8	4,6	0,1
Vestlige innvandrere.....	100,0	3,2	11,6	1,3	1,3	39,4	2,6	1,3	9,7	26,5	3,2	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	4,0	11,6	1,0	1,7	33,2	1,3	0,5	19,9	18,9	7,5	0,3
40-49 år												
Nordmenn	100,0	4,6	11,0	0,8	1,4	36,4	3,1	1,4	16,9	19,5	4,6	0,2
Vestlige innvandrere.....	100,0	2,5	14,5	0,8	0,8	41,3	4,1	0,4	14,5	14,5	6,6	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	3,7	13,1	-	2,1	37,0	2,5	-	15,6	18,6	7,4	-
50-59 år												
Nordmenn	100,0	6,1	11,2	0,9	2,9	40,3	3,4	0,9	14,2	14,6	5,3	0,1
Vestlige innvandrere.....	100,0	2,9	12,6	-	1,0	51,5	1,9	-	7,8	19,4	2,9	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	4,1	12,4	2,1	-	32,0	3,1	1,0	19,6	15,5	10,3	-
60 år og over												
Nordmenn	100,0	11,1	14,6	1,6	4,5	38,1	3,8	0,1	12,3	9,4	4,1	0,2
Vestlige innvandrere.....	100,0	4,5	27,3	-	-	45,5	4,5	-	4,5	4,5	9,1	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	13,6	4,5	9,1	-	54,5	-	-	13,6	4,5	-	-

¹ Hvis gjerningstidspunkt er over en lengre tidsperiode defineres alder ved første gjerningstidspunkt. I enkelte saker kan derfor personer under den kriminelle lavalder fremstå som straffet.

Tabell A13. Siktete for forbrytelser, etter innvandrerbakgrunn, alder og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Antall

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffrettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlattelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri- finnelse	Annet
I alt	77 414	6 978	7 053	738	4 151	23 892	1 546	1 933	13 209	14 802	3 035	77
Nordmenn	70 891	6 243	6 303	672	3 948	21 913	1 434	1 844	12 120	13 705	2 645	64
Vestlige innvandrere	1 074	58	133	8	28	408	24	19	152	195	47	2
Ikke-vestlige innvandrere	5 449	677	617	58	175	1 571	88	70	937	902	343	11
5-14 år¹												
Nordmenn	4 882	4 430	18	2	420	8	-	-	2	1	1	-
Vestlige innvandrere	37	34	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Ikke-vestlige innvandrere	561	534	-	1	26	-	-	-	-	-	-	-
15-17 år												
Nordmenn	8 411	94	731	315	2 248	2 593	121	197	1 584	381	146	1
Vestlige innvandrere	52	-	6	3	10	17	-	-	11	4	1	-
Ikke-vestlige innvandrere	613	10	100	28	94	178	5	12	123	39	24	-
18-20 år												
Nordmenn	9 656	79	689	66	549	3 810	180	332	1 955	1 716	279	1
Vestlige innvandrere	56	-	3	-	1	31	-	3	11	4	2	1
Ikke-vestlige innvandrere	633	9	82	3	11	218	14	16	132	112	35	1
21-24 år												
Nordmenn	10 579	173	867	48	219	3 466	209	404	2 118	2 614	454	7
Vestlige innvandrere	103	1	16	-	3	27	1	6	22	25	2	-
Ikke-vestlige innvandrere	643	14	79	4	6	211	17	13	123	130	45	1
25-29 år												
Nordmenn	11 226	316	1 102	43	154	3 261	241	378	2 013	3 164	533	21
Vestlige innvandrere	122	5	18	-	2	33	4	4	22	26	8	-
Ikke-vestlige innvandrere	957	28	110	6	9	274	13	13	189	225	87	3
30-34 år												
Nordmenn	8 638	299	932	54	77	2 570	183	267	1 507	2 329	412	8
Vestlige innvandrere	182	3	18	1	4	76	2	3	27	39	8	1
Ikke-vestlige innvandrere	890	35	107	6	10	288	17	12	160	186	65	4
35-39 år												
Nordmenn	6 835	262	751	51	66	2 213	153	143	1 246	1 629	313	8
Vestlige innvandrere	155	5	18	2	2	61	4	2	15	41	5	-
Ikke-vestlige innvandrere	597	24	69	6	10	198	8	3	119	113	45	2
40-49 år												
Nordmenn	7 379	343	812	57	104	2 689	231	100	1 248	1 438	343	14
Vestlige innvandrere	242	6	35	2	2	100	10	1	35	35	16	-
Ikke-vestlige innvandrere	435	16	57	-	9	161	11	-	68	81	32	-
50-59 år												
Nordmenn	2 339	142	262	21	69	943	80	22	331	342	125	2
Vestlige innvandrere	103	3	13	-	1	53	2	-	8	20	3	-
Ikke-vestlige innvandrere	97	4	12	2	-	31	3	1	19	15	10	-
60 år og over												
Nordmenn	942	105	138	15	42	359	36	1	116	89	39	2
Vestlige innvandrere	22	1	6	-	-	10	1	-	1	1	2	-
Ikke-vestlige innvandrere	22	3	1	2	-	12	-	-	3	1	-	-
Uoppgitt	5	-	1	-	-	1	-	-	1	2	-	-

¹ Hvis gjerningstidspunkt er over en lengre tidsperiode defineres alder ved første gjerningstidspunkt. I enkelte saker kan derfor personer under den kriminelle lavalder fremstå som straffet.

Tabell A14. Siktete for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktete ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri-finnelse	Annet
I alt¹	100,0	2,8	9,8	1,0	5,1	33,2	2,1	2,7	18,4	20,6	4,2	0,1
Nordmenn	100,0	2,7	9,5	1,0	5,3	33,2	2,2	2,8	18,4	20,8	4,0	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	2,9	12,6	1,2	3,0	32,1	1,8	1,4	19,2	18,5	7,0	0,2
Økonomiske forbrytelser												
Nordmenn	100,0	1,5	11,9	0,7	0,6	29,1	26,7	18,8	3,5	2,6	4,7	0,0
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,7	11,4	0,4	-	33,1	24,3	19,8	2,3	0,4	5,7	-
Annen vinning												
Nordmenn	100,0	2,2	9,3	1,2	7,2	23,8	1,2	4,6	22,1	24,6	3,8	0,0
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,2	11,9	1,7	3,2	34,5	1,4	2,1	23,7	14,1	6,2	-
Vold												
Nordmenn	100,0	5,2	9,4	0,8	4,8	26,0	3,2	1,5	13,9	26,8	8,0	0,4
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	5,5	14,2	0,9	4,5	21,4	2,1	0,9	16,4	22,8	10,7	0,6
Narkotika												
Nordmenn	100,0	1,2	7,4	0,3	0,0	49,9	2,5	2,0	21,7	14,0	1,1	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,7	10,4	0,4	-	37,9	2,2	1,0	17,6	24,5	4,4	-
Skadeverk												
Nordmenn	100,0	5,2	9,0	1,4	28,9	42,6	2,9	0,6	4,4	2,8	2,3	0,1
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	9,3	14,2	1,2	14,8	47,5	4,3	0,6	3,1	1,2	3,1	0,6
Sedelighet												
Nordmenn	100,0	6,4	21,5	0,1	0,9	20,8	25,2	14,6	0,2	1,4	8,5	0,4
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	7,3	11,9	-	1,8	17,4	35,8	11,0	0,9	0,9	11,0	1,8
Miljøforbrytelser												
Nordmenn	100,0	-	22,2	-	2,2	40,0	4,4	6,7	-	24,4	-	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen forbrytelse												
Nordmenn	100,0	1,8	11,1	1,2	2,7	54,3	10,7	12,0	1,2	2,9	2,0	0,0
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,9	17,8	1,1	1,9	44,3	8,7	16,3	-	2,3	5,7	-

¹ I alt inkluderer vestlige innvandrere.

Tabell A15. Siktete for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Antall

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettslighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri- finnelse	Annet
I alt¹	71 929	1 980	7 034	735	3 702	23 883	1 546	1 933	13 206	14 799	3 034	77
Nordmenn	66 005	1 813	6 284	670	3 528	21 904	1 434	1 844	12 118	13 702	2 644	64
Ikke-vestlige innvandrere	4 887	143	617	57	149	1 571	88	70	936	902	343	11
Økonomiske forbrytelser												
Nordmenn	4 352	65	519	29	25	1 265	1 160	816	153	114	205	1
Ikke-vestlige innvandrere	263	7	30	1	-	87	64	52	6	1	15	-
Annen vinning												
Nordmenn	25 435	562	2 356	303	1 820	6 055	309	1 160	5 620	6 266	977	7
Ikke-vestlige innvandrere	1 974	24	235	34	63	681	28	42	467	278	122	-
Vold												
Nordmenn	12 311	641	1 158	99	585	3 206	394	179	1 715	3 305	983	46
Ikke-vestlige innvandrere	1 281	70	182	11	58	274	27	12	210	292	137	8
Narkotika												
Nordmenn	13 738	162	1 018	46	2	6 849	339	268	2 977	1 921	156	-
Ikke-vestlige innvandrere	834	14	87	3	-	316	18	8	147	204	37	-
Skadeverk												
Nordmenn	3 565	185	320	51	1 030	1 518	102	21	156	99	81	2
Ikke-vestlige innvandrere	162	15	23	2	24	77	7	1	5	2	5	1
Sedelighet												
Nordmenn	1 692	108	364	2	15	352	427	247	3	23	144	7
Ikke-vestlige innvandrere	109	8	13	-	2	19	39	12	1	1	12	2
Miljøforbrytelser												
Nordmenn	45	-	10	-	1	18	2	3	-	11	-	-
Ikke-vestlige innvandrere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen forbrytelse												
Nordmenn	4 867	90	539	60	130	2 641	522	584	60	142	98	1
Ikke-vestlige innvandrere	264	5	47	3	5	117	23	43	-	6	15	-

¹ I alt inkluderer vestlige innvandrere.

Tabell A16. Siktete for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo.1996-1998. Prosent

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffrettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlattelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri- finnelse	Annet
I alt¹	100,0	3,7	15,8	0,5	2,2	30,3	2,2	2,1	19,0	19,1	5,0	0,1
Nordmenn	100,0	3,7	15,5	0,5	2,3	30,6	2,2	2,3	19,2	19,2	4,4	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	3,3	16,9	0,6	2,2	27,7	1,8	1,4	19,0	18,9	8,0	0,2
Økonomiske forbrytelser												
Nordmenn	100,0	1,2	16,2	-	0,2	34,1	3,1	2,8	16,7	21,3	4,2	0,1
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,6	14,5	-	0,9	29,9	-	2,6	21,4	22,2	6,0	-
Annen vinning												
Nordmenn	100,0	3,6	16,7	0,7	2,1	18,6	1,4	3,4	21,6	25,9	5,9	0,1
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,7	16,9	1,3	2,2	24,2	1,8	2,4	24,7	15,9	8,9	-
Vold												
Nordmenn	100,0	9,5	15,7	0,4	3,9	19,5	2,8	1,6	14,5	22,8	9,2	0,2
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	6,2	18,3	0,5	4,1	19,5	1,6	0,5	14,9	21,5	12,1	0,7
Narkotika												
Nordmenn	100,0	1,5	10,6	0,3	-	44,1	2,6	1,9	23,7	14,3	1,1	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,2	13,9	-	-	37,2	2,4	0,8	15,9	23,5	4,2	-
Skadeverk												
Nordmenn	100,0	6,0	21,3	0,6	20,0	38,1	2,7	0,6	6,3	1,5	2,7	0,2
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	7,4	20,6	-	8,8	45,6	4,4	1,5	4,4	2,9	4,4	-
Sedelighet												
Nordmenn	100,0	6,9	26,6	1,2	-	31,2	2,9	-	7,5	20,2	3,5	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	5,9	17,6	-	-	35,3	-	-	11,8	29,4	-	-
Miljøforbrytelser												
Nordmenn	100,0	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-
Annen forbrytelse												
Nordmenn	100,0	1,9	24,9	1,4	0,3	47,9	2,0	0,9	11,8	7,2	1,7	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	3,0	24,2	-	-	36,4	1,0	-	23,2	7,1	5,1	-

¹ I alt inkluderer vestlige innvandrere.

Tabell A17. Siktete for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. Gjerningssted Oslo.1996-1998. Antall

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffereettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettslighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri- finnelse	Annet
I alt¹	12 893	472	2 037	68	286	3 911	279	270	2 451	2 461	644	14
Nordmenn	10 395	389	1 615	55	237	3 181	232	235	1 996	1 992	454	9
Ikke-vestlige innvandrere	2 169	72	367	13	47	601	39	30	413	409	174	4
Økonomiske forbrytelser												
Nordmenn	831	10	135	-	2	283	26	23	139	177	35	1
Ikke-vestlige innvandrere	117	3	17	-	1	35	-	3	25	26	7	-
Annen vinning												
Nordmenn	3 552	129	592	25	76	661	50	119	766	919	211	4
Ikke-vestlige innvandrere	785	13	133	10	17	190	14	19	194	125	70	-
Vold												
Nordmenn	1 583	151	248	6	61	309	44	25	230	361	145	3
Ikke-vestlige innvandrere	563	35	103	3	23	110	9	3	84	121	68	4
Narkotika												
Nordmenn	3 132	46	332	10	-	1 382	81	59	742	447	33	-
Ikke-vestlige innvandrere	503	11	70	-	-	187	12	4	80	118	21	-
Skadeverk												
Nordmenn	480	29	102	3	96	183	13	3	30	7	13	1
Ikke-vestlige innvandrere	68	5	14	-	6	31	3	1	3	2	3	-
Sedelighet												
Nordmenn	173	12	46	2	-	54	5	-	13	35	6	-
Ikke-vestlige innvandrere	34	2	6	-	-	12	-	-	4	10	-	-
Miljøforbrytelser												
Nordmenn	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Annen forbrytelse												
Nordmenn	643	12	160	9	2	308	13	6	76	46	11	-
Ikke-vestlige innvandrere	99	3	24	-	-	36	1	-	23	7	5	-

¹ I alt inkluderer vestlige innvandrere.

Tabell A18. Siktede for forbrytelser, nordmenn og ikke-vestlige innvandrere 15 år og eldre, etter forbrytelsesgruppe og rettslig avgjørelse. 1996-1998. Prosent og prosentdifferanse

Alder	I alt	Rettslig avgjørelse										
		Henlagt, siktede ikke straffrettslig ansvarlig	Henlagt av andre grunner	Betinget påtale-unnlatelse	Overført konflikt-råd	Forelegg	Bot, erstatning og/eller rettighetstap	Samfunns-tjeneste	Betinget fengsel	Ubetinget fengsel	Fri- finnelse	Annet
Alle forbrytelser												
<i>Oslo</i>												
Nordmenn	100,0	3,7	15,5	0,5	2,3	30,6	2,2	2,3	19,2	19,2	4,4	0,1
Ikke-vestlige innvandrere	100,0	3,3	16,9	0,6	2,2	27,7	1,8	1,4	19,0	18,9	8,0	0,2
<i>Resten av landet</i>												
Nordmenn	100,0	2,6	8,4	1,1	5,9	33,7	2,2	2,9	18,2	21,1	3,9	0,1
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,6	9,2	1,6	3,8	35,7	1,8	1,5	19,2	18,1	6,2	0,3
Differanse Oslo.....		0,4	-1,4	-0,1	0,1	2,9	0,4	0,9	0,2	0,3	-3,6	-0,1
Differanse resten av landet.....		-0,1	-0,8	-0,5	2,2	-2,0	0,4	1,4	-1,0	2,9	-2,3	-0,2
Annen vinning												
<i>Oslo</i>												
Nordmenn	100,0	3,6	16,7	0,7	2,1	18,6	1,4	3,4	21,6	25,9	5,9	0,1
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	1,7	16,9	1,3	2,2	24,2	1,8	2,4	24,7	15,9	8,9	-
<i>Resten av landet</i>												
Nordmenn	100,0	2,0	8,1	1,3	8,0	24,6	1,2	4,8	22,2	24,4	3,5	0,0
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	0,9	8,6	2,0	3,9	41,3	1,2	1,9	23,0	12,9	4,4	-
Differanse Oslo.....		1,9	-0,2	-0,6	-0,1	-5,6	-0,4	1,0	-3,1	10,0	-3,0	0,1
Differanse resten av landet.....		1,1	-0,5	-0,7	4,1	-16,6	0,0	2,8	-0,8	11,6	-0,9	0,0
Vold												
<i>Oslo</i>												
Nordmenn	100,0	9,5	15,7	0,4	3,9	19,5	2,8	1,6	14,5	22,8	9,2	0,2
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	6,2	18,3	0,5	4,1	19,5	1,6	0,5	14,9	21,5	12,1	0,7
<i>Resten av landet</i>												
Nordmenn	100,0	4,6	8,5	0,9	4,9	27,0	3,3	1,4	13,8	27,4	7,8	0,4
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	4,9	11,0	1,1	4,9	22,8	2,5	1,3	17,5	23,8	9,6	0,6
Differanse Oslo.....		3,3	-2,6	-0,1	-0,2	0,0	1,2	1,1	-0,4	1,3	-2,9	-0,5
Differanse resten av landet.....		-0,3	-2,5	-0,2	0,0	4,2	0,8	0,2	-3,7	3,6	-1,8	-0,2
Narkotika												
<i>Oslo</i>												
Nordmenn	100,0	1,5	10,6	0,3	-	44,1	2,6	1,9	23,7	14,3	1,1	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	2,2	13,9	-	-	37,2	2,4	0,8	15,9	23,5	4,2	-
<i>Resten av landet</i>												
Nordmenn	100,0	1,1	6,5	0,3	0,0	51,5	2,4	2,0	21,1	13,9	1,2	-
Ikke-vestlige innvandrere.....	100,0	0,9	5,1	0,9	-	39,0	1,8	1,2	20,2	26,0	4,8	-
Differanse Oslo.....		-0,7	-3,3	0,3	-	6,9	0,2	1,1	7,8	-9,2	-3,1	-
Differanse resten av landet.....		0,2	1,3	-0,6	0,0	12,6	0,6	0,8	0,8	-12,1	-3,7	-

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*Recent publications in the series Reports*

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- 1999/33 J.-E. Lystad: Nordmenns ferievaner 1998. 1999. 62s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4741-1
- 1999/34 Ø. Andresen: Organisasjonsdeltakelse i Norge fra 1983 til 1997. 1999. 52s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4743-8
- 1999/35 J. Lyngstad: Studenters inntekt og økonomiske levekår. 1999. 37s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4746-2
- 1999/36 T.W. Bersvendsen, J.L. Hass, K. Mork og R.O. Solberg: Ressursinnsats, utslipp og rensing i den kommunale avløpssektoren, 1998. 1999. 77s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4747-0
- 1999/37 T. Martinsen: Avanseundersøkelse for detaljhandel. 1999. 55s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4751-9
- 2000/1 H. Høie, K. Rypdal, G. Haakonsen, K. Flugsrud og B. Tornsjø: The Norwegian Emission Inventory: Documentation of methodology and data for estimating emissions of greenhouse gases and long-range transboundary air pollutants. 2000. 84s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4770-5
- 2000/2 Ø. Skullerud: Avfallsregnskap for Norge - Metoder og foreløpige resultater for metaller. 2000. 28s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4771-3
- 2000/3 A. Langørgen: En analyse av kommunenes hjelp til mottakere av hjemmetjenester. 2000. 32s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4774-8
- 2000/4 L.A. Lunde, S.L. Røgeberg og L. Sandberg: Price Indices for Capital Goods. Part 1: A descriptive study. 2000. 93s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4776-4
- 2000/5 I. Hauge, C. Hendriks, Ø. Hokstad og A.G. Hustoft: Standard for begreper og kjennemerker knyttet til familie- og husholdningsstatistikken. 2000. 34s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4783-7
- 2000/6 B.E. Naug: Importandelene for industri-varer: En økonometrisk analyse på norske data. 2000. 40s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4786-1
- 2000/7 Å. Cappelen og R. Choudhury: The Future of the Saudi Arabian Economy: Possible Effects on the World Oil Market. 2000. 38s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4781-0
- 2000/8 O. Rønningen: Bygg- og anleggsavfall: Avfall fra nybygging, rehabilitering og riving. Resultater og metoder. 2000. 36s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4791-8
- 2000/9 H. Hungnes: Beregning av årsrelasjoner på grunnlag av økonometriske kvartalsrelasjoner. 2000. 40s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4799-3
- 2000/10 T. Hægeland og J. Møen: Betydningen av høyere utdanning og akademisk forskning for økonomisk vekst: En oversikt over teori og empiri. 2000. 38s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4802-7
- 2000/11 E. Rønning: Holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp 1999. 2000. 49s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4804-3
- 2000/12 B.K. Frøyen og Ø. Skullerud: Avfallsregnskap for Norge: Metoder og resultater for treavfall. 2000. 30s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-37-4807-8
- 2000/13 K. Rypdal og L.-C. Zhang: Uncertainties in the Norwegian greenhouse Gas Emission Inventory. 2000. 44s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4808-6
- 2000/14 A. Benedictow: Inntektsforholdene i landbruket: 1992-1997. 2000. 24s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-37-4809-4
- 2000/15 Ø. Skullerud og S.E. Stave: Avfallsregnskap for Norge: Metoder og resultater for plast. 2000. 51s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4810-8
- 2000/17 J.L. Hass, R.O. Solberg og T.W. Bersvendsen: Industriens investeringer og utgifter tilknyttet miljøvern - pilotundersøkelse 1997 .2000. 40s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4813-2